

A mai szám ára 20 fillér.

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Vasárnap
1927 április 17.

Felelős szerkesztő: Farkas Lajos. — Szerkesztőség: Nappal: Piac-utca 34. Telefon: 10-20. Éjjel: Piac-u. 49. Telefon: 18. Kiadó-hivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. sz.

ÁRA
12
FILLÉR.

Kiadó: Hegedűs és Sándor Irodalmi és Nyomdai Rt. Előfizetési ár: 1/4 évre 36 Pengő, 1/2 évre 18 Pengő, 1 évre 9 Pengő, 1 hónap 3 Pengő. Külföldre a kétszerese.

Debrecen,
XXV. évf. 87. szám.

H u s v é t.

Husvét ünnepe a legesodálatosabb vigasztalás, amit vallás valaha az emberiségnek adott. Nincs az a sötét szívbeli bánat, amit föl ne derítne a husvét hajnal hasadása. Nemzetre, úgy rá nem sulyosodhat a gyász, hogy reménnyel ne könnyítne a feltámadás kösziklét mozditó hatalma. Soha az emberiség nem roskadhat oly mélyen a csüggedő kétségbe, hogy új hitre, friss bizalomra ne egyenesítne a sír fenekéről felszálló igazság bátorító példázata.

Mégis, a megölhetetlen reménynek, az elpusztíthatlan bizakodásnak ez a sugaras ünnepe csak nagypéntek után következhetett. És husvételre virradva úgy érzi az ember, hogy a rettentő pénteki nap egén csak azért volt olyan szakadással, hogy harmádnapi a szomorúság fellege, hogy harmádnapi annál ámulóbb örömmel gyönyörködhesünk a fényben fürdő holtozat fodrozatlan kéjében. Igen, kellett az elárultatás harminc ezüst pénzen, kellett a hamis elítélés, kellett a vak tömeg botor dühe, kellett az út a Golgotára, kellett az összeroskadás a kereszt alatt, kellett a megcsufoltatás, a szitok, a röhej, az arcuköpés, kellett a megszegénytetés a két lator között, kellett a hazug töviskorona, a megfeszítés, a vérző öt seb, a lándzsadöfés, kellett végül még a kétségnek és kinnak utolsó hördülése is: Én Istenem, miért hagytál el engemet?!

Mindez kellett, hogy teljes legyen a husvétel vigasztaló hatalma, hogy megértsük: nincs olyan lesújtás, ami után felemeltetés ne következhetnék. És amint a nagypénteki isteni mártírium örök, sodró erejű példa a küzdő embernek, hogy vállalt útjából vissza ne térüljön, hogy igazsága lobogóját el ne engedje, de hogy menjen és lobogtasson, ha vízben, ha tűzben, ha börtönig, ha halálig, mert az utban, a lobogóval meg is kell halni: úgy örök vigasztalás a husvétel is azért, hogy az igazságért csakugyan meg kell halni. Nagypéntek példája hívta, vontta maga után az igazság nagy mártírjait, ez adott erőt minden apostoloknak, ez azóta is a gondolat száz meg száz tiszta hőséneke, hogy hittel menjenek meghalni: hittel, hogy ezrek ítéletével szemben is ők az igazak és ők vannak közelebb a megfeszítetthez.

A husvétel pedig táplálója, apadhatatlan forrása az emberi lélek legérthetlenebb, de legtöbb erőt adó tulajdonságának: az optimizmusnak, a minden veszedelmekben elveszítettetlen jó reménykedésnek. Amíg élek, remélek, — mondotta a pogány római, de a husvét csodától illetett keresztény lélek az életen túl is remél. Oly erős az emberben

a jó után való kívánczóság, hogy bár látván látja, mégsem tudja elhinni a rosszat. E nyomoru földi lét telve lehet buval-bajjal, a siralom mélységes völgyéből talán fel se láthatni a mennybolt vidámító tűzéig, boldogságot csak elvétve találunk és átfutó utas az öröm: az emberi lélek mégis úgy alkottatott, hogy a szomorúságot érezze szétfoszló fellegek a különben derűs égen, hogy higgye: a legtartósabb bánat is csak átmenet, a legsújtóbb szerencsétlenség is csak lidérces álom, keskeny szakadék a boldog ébrenlét biztos partjai között.

Ezért nem tud megnyugodni a reménykedő a megváltozhatatlanban és ezért szól lelke legmélyéhez a husvétel, amely hirdeti, hogy nincs is megváltozhatatlan: nagypéntek után még husvétel jöhet, sőt husvétnak kell jönnie. És ha ránk zúdult ezer csapás, amelyek alatt rendre kivesztek lelkünk-ből fakadt és lelkünkhez nőtt vágyaink, érzéseink, mint erdő fái sorra ledőlnek az irtó fejsze alatt, mégis, mint irtott erdő tisztásán a zsenge füszálak hegye, felüti fejét a kipusztult szívben az új remény, a friss bizalom.

Az a napsugár, mely a letarolt lélekből kizsendíti a bizakodás friss füszálait, a husvét égről ragyog le ránk enyhé, simogató, tavaszi meleggel. Ezt a vidító ragyogást, ezt a biztató meleget, amely a földről az éji hűvös harmatot felissza és feleskölja a szemekről is a sötét szomorúság titkos könnyeit, ezt a husvét hajnalhasadást, ezt az életzsenedítő tavaszt imádkozzuk ma le szegény hazánkra is, amelynek igazán szüksége van a husvét csoda vigasztaló hatalmára, amelynek igazán csak ez a husvét ragyogás adhat elegendő biztatóást. A mi szenvedésünk nem volt kisebb a nagypénteknél, nekünk az elárultatástól a kereszt-hordozáson, az összeroskadáson, megcsufoltatáson, véres öt sebekben, lándzsadöfésen keresztül egészen kín és kétség végső hördüléséig semmisem engedtetett el a nagypénteki példából; higgyük, hogy a husvét példa is be fog teljesedni rajtunk.

Be fog teljesedni, be kell teljesednie nemcsak rajtunk, de az egész mai, csüggedni roskadt, szerencsétlen emberiségen, be fog teljesedni a tiszta igazságért kálváriát járó emberi szellemben, amelyet be sokan feszítenének ma keresztre, be sokan rejtenének sötét sirba, be sokan zárnának le mázsás sziklakövel, de amely újra fel fog kelni, hogy majdan mennybe szálljon, kezében az egész emberiséget egygyőölő szeretet vörös keresztet fehér lobogójával.

Baldvin angol munkáspárti képviselő vasárnap Debrecenbe érkezik

Szombaton este telefon értesítés érkezett Debrecenbe s közölték, hogy Vámbéry Rusztem egy angol munkáspárti képviselőnek Baldwinnek a társaságában Debrecenbe érkezik autóján vasárnap délután. Itt időznek egy napig és megtekintik a város nevezetességeit. Az angol képviselő a debreceni munkás viszonyokról is részletesen tájékozódni akar. Az angol munkáspárti képviselő Debrecenben való kalauzolásáról Holló János, a szociáldemokrata párt debreceni titkára gondoskodik.

Üzletek zárórája a husvétli ünnepek alatt

A kereskedelmi miniszter abból a célból, hogy a közönség a husvétli ünnepek alkalmából a vásárolni szokott illatszereket az élővirágot akadálytalanul beszerezhesse, kivételesen megengedte, hogy az április 17-re eső vasárnapon az ország egész területén a drogueria és illaszter üzletek, utóbbiakhoz számítva az illatszereken kívül egyszersmind háztartási cikkek árusítására berendezett üzleteket is, reggel 7 órától délután 2 óráig, az élővirág árusítására berendezett üzletek pedig reggel 7 órától délután 3 óráig nyitva tartanak.

Megengedte továbbá a miniszter, hogy az említett üzletek körébe tartozó cikkek közül azokat, amelyeket a husvétli ünnepek alkalmából az uccákon, tereken és piacokon is szoktak árusítani, április 17-én a felsorolt üzletek nyitvatartásának ideje alatt az uccákon, tereken és piacokon is árusíthatók legyenek. Elővirágot azonban a fenálló rendelkezések szerint a temetőben és a temető bejáratai előtt ezen a vasárnapon is a temető látogatásának tartama alatt, bérálás és bucsu esetén bérálás, illetőleg bucsu helyén este 10 óráig szabad árusítani.

Büntetlenül dühöng az oláh banditizmus

Kolozsvár, április 15. A Hunyad megyei Haro község hét csángó telepeseinek 85 hold földjét az alsóbb agrár hatóságok annak idején kisajátították és kiosztották a falu román lakosai között. A felsőbb agrár hatóságok a magyar telepések hosszabb pereskedése után elrendelte a földek visszaadását. A falu román lakosai azonban e döntés miatt annyira felzúdultak, hogy maguk a hatóságok is szükségesnek látták, hogy karhatalmi segítséget adjanak a hét csángó mellé, hogy visszautalt földjeiket megmunkálhassák. Két rendőrt adtak melléjük, de ez a karhatalom kevésnek bizonyult, mert a román lakosság megtámadta a hét csángót, akik közül egyet bedobtak a Marosba, úgy, hogy az belefulladt, egy másikat pedig kézzurásokkal olyan súlyosan megsebesítettek, hogy állapota életveszélyes.

KÁLDORY
zongorái minőségben legjobb-
bak, árban legolcsóbbak.
Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 34.
Részletfizetés.

A kantoni csapatok ismét győzelmesen előrenyomulnak

Páris, április 15.

A Chicago Tribune sanghai jelentése szerint a déli csapatok elfoglalták a tiencsin—nankingi vasútvonal mentén fekvő Feng-Pu városát. Pu-Kau városa, amelyet az északi csapatok két nappal ezelőtt foglaltak el, ismét a kantoniak kezére került. A várost védő 1400 orosz fegyveres a kantoniak fogságába került.

Páris, április 15.

Sanghaiból jelentik az Információnak: Csang-Kai-Csek tábornok hadseregének csapatai folytatják a harcot Sanghai külső városrészeiben a kommunistákkal. A kantoni kormány mérsékelt elemei megbeszélést tartottak Nankingban, amelyen

állást foglaltak a bolsevista irányt követő hankai kormány ellen.

Sanghaiban azt hiszik, hogy rövidesen nyílt harcra kerül a sor a nacionalista hadsereg két szárnya között és hogy egyidejűleg Észak-

és Délkína mérsékelt elemeinek kerül megegyezésre jutni. A csinkiangi hadihelyzet teljesen zavaros. A vonatok még közlekednek Sanghai és Nanking között. A Hankauban lakó külföldiek helyzete továbbra is válságos, mivel minden jel arra mutat, hogy

ott a bolsevizmus került teljesen uralomra.

Ez a japán engedményes terület ellen intézett támadásokból is megállapítható, amelyet azonban a támadások dacára sem üritettek ki. A mérsékelt nacionalisták Nankingban központi szervezetet létesítettek a Hankauból irányított bolsevista mozgalom leküzdésére.

London, április 15.

Hankauból jelentik a Reuter Irodának: A kommunista irányú parasztunió megkezdte Honan tartományban a földek erőszakos felosztását. Számos földbirtokost megöltek. A mozgalom kiterjedt az egész tartományra és mindenütt véres zavargásokra vezetett.

Bethlen gróf kíséretével szombat délben Budapestre érkezett

A magyar miniszterelnök el van ragadtatva Mussolininál, de nem akarja a faszizmust Magyarországon utánozni

Budapest, április 16.

Bethlen István gróf miniszterelnök tegnap délelőtt kilenc órákor indult el Milánóból és ma délelőtt néhány perccel tizenegy óra után a trieszti gyorsvonattal megérkezett a Délivásut pályaudvarára. Kíséretében érkeztek felesége, Bethlen Margit grófnő, Khuen-Héderváry Sándor gróf rendkívüli követ feleségével, Prónay György báró miniszterelnökségi államtitkár és Bessenyei György báró, követségi titkár.

A miniszterelnök szalonkocsijában fogadta az újságírókat és Mussolinivel folytatott tanácskozásainak eredményéről, valamint olaszországi benyomásairól nyilatkozott. Nyilatkozatában először arról beszélt, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítanunk Mussolinivel folytatott tárgyalásainak.

Az Adriához való kijutás kérdése és a barátságos szerződés megkötésének gondolata szellette olaszországi útját.

— Az olasz miniszterelnök ural — mondotta Bethlen — teljes részletességgel megvitattuk a barátságos egyezmény jelentőségét.

Valószínűleg még ebben az esztendőben szakbizottságot küldünk Olaszországba, a további problémák megoldása végett. Szükséges a szakbizottság kiküldése, mert

a faszizmus olyan eredményeket mutat fel Olaszországban, amelyeket minden államnak hasznos megismerni. Az olasz kérdés tanulmányozásával nem az a célunk, hogy a faszizmust utánozzuk, hanem hogy az olasz állam berendezke-

dés bevált intézményeit honosítsuk meg Magyarországon is.

— Ami a tengerhez való kijutás kérdését illeti, azt hiszem, hogy sikerül az ügyet teljes megelégedésére elintézni.

— A jugoszláv kormánnyal már olaszországi utam előtt érintkezésbe léptem és a jugoszláv kormány elvileg hozzájárult ahhoz, hogy a tranzit forgalom megoldása elé nem gördít akadályokat. Kívánatos, hogy jugoszláv tranzit-forgalomra vonatkozó tárgyalások jobb stádiumba lépjenek, azt hiszem, hogy Jugoszlávia elvi álláspontja után ennek nem lesz akadálya.

Nem igazak azok a hírek, hogy a közeljövőben Belgrádba utazom a tárgyalások felvételére.

Ezután Mussoliniról beszélt a miniszterelnök. Látható elragadtatással.

— Mussolini — mondotta Bethlen — olyan energiával vezeti az olasz állam ügyeit és olyan orientálódása van, amelyet államférfiaknál is ritkán tapasztaltam. Egyébként úgy a Mussolinivel folytatott tanácskozások eredményéről, mint szerzett tapasztalataimról a külügyi bizottság május 5-iki ülésén részletes beszámoló adok.

Bethlen vonata háromperccel negyedtizenkettő előtt futott be a Déli-vasút pályaudvarára. Vass József helyettes miniszterelnök vezetésével nagyobb küldöttség várta a miniszterelnököt.

BORSALINO kalap
28.— pengő
FEKETÉNÉL.

Kötött
mellények, kabátok
Márton Gyula és fia
Főter 25.

Féltizenkettő előtt tíz perccel érkezett meg a miniszterelnök autója a palotába. A miniszterelnök megérkezése után lakosztályába vonult és a mai napon senkit sem fogad. A husvétli ünnepek értesülésünk szerint a miniszterelnök családi körben Budapesten fogja eltölteni és kedden veszi át hivatalát az öt helyettesítő Vass József népjóléti miniszter-től.

Előadás az átöröklésről

A Közegészségügyi Egyesület nagyszerű előadássorozatát e hónapban dr. Csörzs Károly elmés idegklinikai tanárságát fejezi be. Előadásának tárgyát az átöröklés köréből veszi. Az öröklődés ma már évszázadok óta megismert és széleskörű tudományág, melynek alapfogalmával és kutatásának főbb irányával fogja a hallgató-ságot megismertetni.

A kísérleti öröklődésről az állat és növényvilágból megismert szabályszerűségeket fogja tárgyalni s azokat a nehézségeket, melyek a kutatás terén különösen az embereknél jelentkeznek. Érdekes családfákat fog bemutatni az ép és kóros tulajdonságok öröklődésére.

A nagyon érdekes előadás e hó 29-én délután 6 órakor a Kereskedelmi Akadémia disztermében lesz. Beléptidj nincsen, mindenkit szívesen látnak.

A debreceni munkás esperantisták kiállítása

Husvét két napján érdekes kiállítást rendeznek a debreceni munkás esperantisták az Iparos-tanonciskolában (Burgundia ucca I. emelet 3. ajtó).

A kiállításnak, melynek propaganda jellege van, az a célja, hogy a közönséggel megismertesse azokat az eredményeket, melyeket az esperanto mozgalom az egész világon eddig elért.

A kiállítás anyaga amellel, hogy rendkívül érdekes, még a laikusra is nagy hatással lesz igen nagy tudományos értékével, mert felöleli az egész világ esperantista munkásságának eredményét, melyről lapok, könyvek, képeslevelezőlapok nagy tömege tesz tanúságot. A debreceni munkás esperanto csoport, amely most e kiállítást nagy buzgalommal és izléssel rendez, kiállított a világ minden részéből származó esperanto újságokat, a világ legtávolabbi részeiből cserélt esperanto képeslevelezőlapokat, könyveket, melyek között szenzációs példányok vannak, így például a Brit Biblia Terjesztő Társaság kiadásában megjelent esperanto nyelvű Biblia, Madách: Ember tragédiája, Petőfi összes költeményei és sok más jeles író, költő művei.

Bizonyos, hogy nem csak a debreceni esperantisták, hanem a nagy közönség minden rétegének érdeklődését maga felé irányítja ez a páratlan érdekességű kiállítás, mely a maga nemében az első Debrecenben.

A kiállítás megtekintése díjtalan. A kiállítás két napig tart és pedig husvét mindkét napján délelőtt 9—12-ig, délután 2—5-ig.

Husvét hétfő délután a budapesti kiküldött magyar nyelven hatásos propaganda előadást tart.

As elátkosott árkád

Debreceninek nem tűnik fel, de idegen azonnal észreveszi, ha a korzón sétára indul: a városháza árkádjai alatt senkisé meg el Debrecenben. Különösen azokban az órákban feltűnő ez, amelyek a hazafelé induló üzleti alkalmazottak, hivatalnokok seregével a szokottnál élénkebbé teszik a debreceni utcát. Ebben az időben valószínűségi tolongás van azon a kis járda-szeletről, amely a városháza árkádjai előtt húzódik el, míg az árkád alja teljesen üres. Alig akad vállalkozó arra, hogy a nyílt helyen, tolongás nélkül siessen át, mindenki kiülre tolakszik a keskeny és zsúfolt útszeletra.

Idegennek sétáltam a multkor az utcán s a Kossuth uca elejéről kaptam vele elmenni a városháza Piac ucai frontja előtt. Épen sűrű volt a járda, járókelők siettek el mellettünk és jöttek velünk szembe. Társnőm az árkád előtt magától értedődően fordult be az árkád alá, ami ellen szinte megdöbbenően tiltakoztam.

— Ne menjen arra, ne menjen. — Ugyan, miért? — kérdezte ő és haladni akart tovább.

Hirtelenében nem tudtam kimagyarázni magam, csökönyösen kértem, hogy ne menjen az árkád alatt, ő pedig azt hitte, hogy valami érthetetlen szeszélyről van szó:

— Értse meg, — kértem, — hogy ez az elátkozott árkád.

— Igen? Annál jobb, ugye mentem még el elátkozott árkád alatt.

Ezzel befordult és nyugodtan átment azon a területen, amelyre ritka debreceni benszülött teszi a lábát. Azután meghallgatott és sokat nevetett a furcsa babonán, de meg kell jegyezni, hogy a revetésnek bosszúság lett a vége, mert még aznap este lekészt a vonatjáról, amelyikkel tovább akart menni Pest felé.

Ezt a lekészt bizonyítéknak hozhatnám fel amellet, hogy csakugyan hívős átokereje van annak az árkádnak a városháza alatt, ha egyáltalán hinnék a babonában. Nem hiszek, hogy is hinnék, senkisé hisz Debrecenben babonában, épen csak ezt az egy babonát tartják meg, az elátkozott árkád alá nem mennek soha. Fújhat a szél, zuhoghat az eső, behúzódni ugyan behúzódik a debreceni járókelő az árkád alá, de keresztül nem megy alatta.

Mi az oka ennek a babonának, talán azok sem tudják, akik annyira irtóznak ettől az árkádtól. Pedig, ha visszaemlékeznek diák korukra, rájönnek, hogy akkor gyökeresedett meg bennük az irtózás az árkádtól. Az a babona a diákok között, hogy aki iskolába menet elmegy az árkád alatt, az beszekundázik aznap, aki pedig hazafelé jövet tenné az elátkozott helyre a lábát, az kikap otthon.

Selyemszörű kalapok

12.— pengő
FEKETÉNÉL.

Lequjabb angol szövetek

választékos raktára
Fischer Adolf és fiacégne!
olcsó árban beszerezhető.

Ez az ellenszenv az árkád iránt aztán szokássá esvedik a diák lelkében s megmarad akkor is, ha felnő és maga keresi meg a maga kenyerét. Nem, nem babona, több annál: szokás az, hogy a városháza árkádját mindenki kerüli. Egy városházi tisztviselő sem akad, aki végigmenne azon az úton, amelytől a diákok irtóznak s a járdaszélet az árkád előtt egy-

re, újra és újra elkopik, míg az árkád alatt sohasem kell gyalogolni a járdát.

Az olvasó, — bizonyosan tudom, — megmosolyogta ezt a szokást és a babonás embereket. És a mosolygás ellenére fogadni mernek, hogy a legközelebb mégsem az árkád alá fordul be, hanem előtte megy el, a benszülött debreceniek nyomában.

A pipája miatt agyonnyomott a vályogfal egy nagyszepesi munkást

Boldogh Sándor debreceni gazdálkodónak a Nagyszepesen levő tanyáján a napokban az egyik istállót bontották. A munkások lehoradták a tetőt és már a vastag vályogfalat bontották, amikor Balogh János munkás a pipájáért a fal tövéhez ment. A megbontott vályogfal hirtelen megingott és rázuhant Baloghra, aki társai figyelmeztetése ellenére már nem tudott elég gyorsan kiugrani a leomló fal alól.

A szerencsétlen munkásra ráomlott a súlyos vályogfal és olyan súlyos sérüléseket okozott, hogy egy óra múlva kiszáradt.

A halált belső vérzés okozta. A csendőrség megindította az ügyben a vizsgálatot. Kihallgatta a szem-

tanukat, akik előadták, hogy Balogh Jánost figyelmeztették, ne menjen a fal tövébe, mert az már inog. Balogh azonban azt mondta, hogy a pipáját nem hagyja ott és odament, hogy elvegye a pipát a fal tövéből.

Abban a pillanatban, amikor lehajolt, hogy felvegye a pipáját, a fal ráomlott és maga alá temette.

Azonnal segítségére siettek és kisták a fal alól; de az eszméletét már elvesztette és nem is tért többé magához.

A csendőrség jelentése szerint a szerencsétlen munkás haláláért nem terhel senkit sem felelősség. A debreceni ügyészségnek így a tetetésre az engedélyt megadták.

Nyiregyháza postafőnökhelyettesét amerikai dolláros levelek dézsmálása miatt fegyelmi alá helyezték

A megtévedt postatisztviselő évek óta dézsmálja a dolláros leveleket — Négy év óta tartó visszaélést tisztázott a posta házvizsgálata

Nyiregyházi tudósítónk jelenti: Nyiregyháznak ismét olyan büntetési szancziója van, amely vetekszik a MANSz itteni vezetőjének már-már feledésbe ment ügyével: egy fegyelmi vizsgálat, amely évek óta folyik, kiderítette, hogy

a Nyiregyháza érkező pénzeszelelőket évek óta rendszeresen dezsmálta Sipos Géza posta és távirtda felügyelő, a nyiregyházi postahivatal főnökhelyettese.

Az amerikai dolláros levelekkel sok visszaélés történt a koronarendelés idején s ez az ügy is erre az időre nyulik vissza. A kiváncsors: magyarok rendes szokása, hogy levelekben küldenek haza dollárokat s amikor a dollár, az idegen, nemes valuta olyan nagy előnyben volt az egyre romló magyar koronával szemben, sok embert csakugyan megszáditott a levélben küldött s így könnyen hozzáférhető dollárok varázsa.

A becsületességéről, pontosságáról világhíres magyar posta mindenképpen azon volt, hogy megóvja a dolláros levelek címzettjeinek érdekeit,

külön lajstromozta országszerte az amerikai leveleket, de mégis megégett az ország egy-két helyén, hogy könnyen megíngó becsületességű postások kezei elkallódtak az amerikai dollárok.

Ez volt a helyzet négy évvel ezelőtt Nyiregyháza is. A város és egész Szabolcsvármegye kö-

zönségének köréből egyre érkezett a panasz, hogy azok a levelek, amelyekben dollárokat küldtek az Amerikába szakadt családfenntartók, vagy dollárok nélkül, vagy egyáltalán nem érkeznek meg.

A posta természetesen szigorú házvizsgálatot indított, amely azonban nem tudott eredményt produkálni.

Nemcsak, hogy rejtély maradt az, hogy ki tünteti el a dollárokat, hanem titokzatos uton-módon még a vizsgálat tartama alatt is sikadtak el dolláros levelek. A vizsgálat során természetesen elsősorban azoknak a tisztviselőknek a magatartását figyelték meg, akik közvetlenül kezelték a leveleket. Senki ellen nem tudott a legkisebb bizonyítékot sem felmutatni a vizsgálat.

Ez az ezelőtt négy évvel megindult vizsgálat nem fejeződött be soha. A posta azóta is gondosan figyelemmel kísérte a Nyiregyháza és Szabolcsvármegyébe érkező amerikai levelek sorsát, de nem tudott megállapítani mást, mint-hogy a dolláros levelek gyakran tűnnek el.

Kétéve az időkint ismételt házvizsgálat során gyanu merült fel két tisztviselő ellen.

Mindektöbbjük szerepét alaposan megvizsgálták, de ez a vizsgálat sem tudott terhelő bizonyítékokat felsorakoztatni. Az egyik tisztviselőt, aki ellen a gyanu súlyosabb

volt, B listára helyezték nem-sokára, a másikat pedig áthelyezték Nyiregyházáról. Hiába. A dolláros levelek egyre tűntek el. Napok óta aztán kellemetlen hírek keringtek a városban arról, hogy a postánál azóta is tartó megfigyelés végre redményt produkált s kiderítette, hogy az,

aki az amerikai leveleket dézsmálja, nem egyszerű postahivatalnok, de rangban a második a nyiregyházi postán és a város életében is szerepet vivő ur: Sipos Géza főnök-helyettes.

Napok óta folyt ugyanis a házvizsgálat egy véletlenül adandó gyanuokból kifolyólag, amelyet a megfigyelés szolgáltatott a postagazgatóság kezére. Ez a vizsgálat aztán kiderítette, hogy a dollárok dézsmálója más nem lehet, mint Sipos Géza.

A vizsgálat vezetői nyílt kérdést intéztek Sipos Gézához, aki úgyszólván az első szóra mindent bevallott

és elmondta, hogy valóban ő az, aki elsikkasztotta az amerikai leveleket.

Sipos Géza főnökhelyettes valomásában arra az időpontra teszi a dollárok dézsmálásának megkezdését, amikor négy-öt évvel ezelőtt meg a Nyiregyháza 2. számú postahivatal, a vasúti posta vezetője volt. Büneit sikerült máig elrejtene, a közben megindult vizsgálatoknál mindig tisztázta magát. Arra vonatkozólag, hogy mennyire rug az az összeg, amellyel Sipos Géza megkárosította az amerikai rokonok által segélyezetteket, ő maga nem szolgáltatott megbízható adatokat. A sok panaszból megítélhetően

tetesem összegekről van szó, amelynek megállapítására most folynak a vizsgálatok.

A házvizsgálat vezetői azonnal vizsgálat alá helyezték Sipos Géza főnökhelyettes s a nyomozásba bekapcsolták a rendőrséget is, úgy, hogy rövid időn belül rendőri intézkedés is várható az ügyben.

A súlyos bűnügybe keveredett postafőnökhelyettes, — amint mondták, — közszerető ember Nyiregyháza, a fajvédelmi oldalon gyakran hallatta nevét

s épen ezért óriási izgalomban tartja Nyiregyházát ügye. A város társadalmának minden rétege nagy érdeklődéssel lesi az ügy fordulatait.

Felhívjuk figyelmét

párisi, londoni

nyakkendő

ujdonságainkra

3 4 5 6

pengő pengő pengő

Spira és Beregi

Mire megtárt öledbe térek

Sikos az ut a Parnasszus felé,
szegény laban csak nehezen
lép előre; egy-egy gáncsoló pata
mindig előmbé jő az
átlátszatlan bokrok gyanus
szövevényeiből és buktatni
igyekeznek; egy-egy göröngy mindig
akad a sarum orra alá,
hogy felbukjék testem, mit
fáradsággal cipelek a
felfelé vivő uton.

Arnyas Parnasszus, hogy integet
ringó, enyhe öled felém és én
balga, szomjus áhítózó, hogy
megyek feléd! Bocssás meg
szent-hegy, hogy nem tiszta a
ruha rajtam, de
lásd: befröcskölök sárral
a leselkedők. Na meg
hicsit még gyerekes is — ugy-e? —
vagy talán szükreszabott, rövidujju,
neveltséges a rongy, mi rajtam
lapul; talán ma még
több ruhát is akasztok testemre
mint amennyi kellene, hogy
táro öled sóváran
befogadjon, — de lásd: ahogy
lábam az évek pergő ütemére
feléd lépeget, úgy
formálom magamat, hogy
legjobban tessék szemeidnek. Ma
még az arnyas ágyékkodba-tértek
szent fuvalma zeng — talán —
az én kőta-lejeim mögött, — ma
még talán kölesön-ruhák díszével
tündöklöm feléd, — de nézd:
az integető kilométer-kövek,
a szeges korbácsok, mik az emberek
kezeiből jönnek és a baktatás
izzasztó láza (— mit a Nap is
fokoz, amely már tüzni-tüzni
kezd-fog reám —), nézd:
mind-melegebben arra készlet,
hogy lassan lehulljon rólam a
kölesönkért rongyok értéktelen
tömege: a sapka, a ködmön, a
mellény, a nadrág, a cipő —
s mire óázisod hűsége érek,
hol már pihennek a
megtért nagyok, jó öregek —
mire megtárt öledbe
térek: tiszta leszek, jó,
szent, meztelen.

NEMES GYÖRGY.

**Vakmerő lopás a pallagi gazda-
sági akadémián**

A debreceni rendőrség detek-
tívjei napok óta nyomoznak egy
vakmerő lopás ügyében, amely a
pallagi gazdasági akadémián tör-
tént. A gazdaszok internátusának
egyik lakószobájába ugyanis ismer-
etlen tettesek behatoltak és három
gazdaszoknak a ruháit ellopták.

A nyomozás során megállapí-
tást nyert, hogy a tettesek a gaz-
daszok távollétében az éjszakát a
szobában töltötték és csak reggel
mentek el s magukkal vitték a 10
millió korona értékű ruhaneműt.
A lopásra csak másnap jöttek rá
és azonnal jelentették a rendőr-
ségnek. Annyit már sikerült meg-
állapítani, hogy a tolvajok nagyon
ismerősek voltak a károsultak vi-
szonyaival és nyugodtan végezték
dolgukat és még ott is aludtak a
szobában, mivel tudták, hogy az
éjszaka úgysem térnek vissza a
szoba lakói.

A detektívek végignézték az ócs-
karuha kereskedők üzleteit, razi-
ziát tartottak a zsbivásáron, de
nem találtak rá az ellopott ru-
hákra.

Kockás angol sapkák
3.60 pengőtől
FEKETÉNÉL.

**Debrecen lassan, de biztosan megindult
a parkváros felé vezető uton**

Debrecennek a külső képe az
utóbbi évek alatt előnyösen meg-
változott. Az uccák, — legalább a
belsősegen — burkolva vannak és
a tereken szép parkok bizonyít-
ják, hogy nem feltétlen szükséges
egy alföldi városnak piszokba,
porba burkolt uccákkal bizonyítani
az alföldi jellegét. A városnak
nem egy része olyan átalakuláson
ment át, hogy alig lehetne ráis-
merni annak, aki elkerült a vá-
rosból és csak évek múlva tért
vissza. A Nagytöplom előtti tér
disze lett a városnak és ez nem a
műszaki ügyosztály kövezési pro-
gramjának a következménye, ha-
nem annak a szellemnek, mely
hasonlóan a modern nyugati vá-
rosokhoz, mindinkább igyekszik
megközelíteni a kertvárost, mely-
nek egyetlen célja ma már az
egészséges, modern városépítés-
nek. A civisek lakta Mester uc-
cán, nem is olyan régen, még a
legelőkről hazatérő csorda vert
órákig tartó porfellegét úgy, hogy
abban a városrészben ugyszólván
vályogott köpött a sűrű portól a
sarki rendőr. Ma ez a Mester
ucca, mely lényegében szabályos
széles ucca, kellemes látványul
szolgál pompás pázsitszőnyegével,
mely aközvezés két oldalán 3—3
méter széles sávban húzódik a
gyalogjáró mentén. A kocsiút mel-
lett mind a két oldalon díszfák
verték gyökeret. Most már nincs
por, sár és piszok a Mester uc-
cán és ez így történt a város szá-
mos forgalmas uccájával. Ahol
feltűnt a pázsitos fasor, a park,
ott eltűnt a por, mely Debrecen-
nek átka volt.

**Milliókat érő tulipánok
pompáznak az erdőn**

Az üdítő parkok nagyon kel-
lemes látványul szolgálnak. A Cso-
konai szobor környéki park virág-
ágyaiban milliókat érő színes tu-
lipánok pompáznak. A városháza
előtt pedig a jázminágyak gyö-
nyörködtetik a szemet és erős,
kellemes illatuk elárasztja az
egész parkocskát. A kollégium
előtti Emlékkert szépsége olyan
megragadó látvány, értékes, szin-
dus virágágyaival, hogy nem igen
van hozzá hasonló az ország
egyik vidéki városában sem. A
parkok pedig egyre szaporodnak
a városban, munka alatt van a
Péterfia uccai park, melynek leg-
nagyobb része készen van és már
virágznak, levelet hajtanak a ki-
ültetett díszcserjék. Két hét mul-
va a fü is megnő és pünkösdre
már egy virágjában, teljes pompá-
jában lévő parkban gyönyörköd-
hetnek az emberek. A parkban
elhelyezett sétányoknak és pihenő
tereknek az utait piros salakkal
töltik fel és kényelmes kerti pa-
dokat állítanak be az utak men-
tén. A kórház előtti tér elha-
nyagolt parkját is rendezték már
és díszítését tekintve, egyenes
folytatása lesz a Péterfia uccai
nagy térnek, mely egyike a város
legnagyobb parkjának. Elkészül-
tek a beültetésével a Mester és
Bethlen ucca torkolatánál lévő
parknak is, melyen izléses pihe-
nőt és gyermekjátsszótér létesí-
tenek.

**TOKAJHEGYALJAI
BORAIM**

kimérését megkezdtem.
Egy liter két pengő
NÉMETH LAJOS vendéglős
Debrecen, Császártér 14.

**Virágzó citromfák és pál-
mák tömege a Nagyerdőn**

A városi kertészet nagyerdei
telepén, ahol gondozzák a parkok
díszeit és ápolják a tavaszi kiül-
tetésig, szorgalmas munka folyik.
A mintaszerű rendben tartott te-
lepen Póhl Ferenc főkertész ka-
lauzol végig és bemutatja a városi
kertészetet. Legelőször a tavaly
épült szép pálmaházat nézem
meg. Tömve van a pálmák külön-
féle fajával és más trópusi nö-
vényekkel. Ebből a pálmaházból
hordják szét a különféle ünnepe-
sek díszére a pálmákat, ezekkel
díszítik az Arany Bika díszter-
mét a nevezetesebb bálók idején.
A pálmaház körül a szabadtéri
melegágyak területén el, üveglap-
okkal vannak fedve a hűvös idő-
járás miatt. Szép sorjában ezer
és ezer szebbnél-szebb virág vár
itt kiültetésre, hogy a melegebb
napok beálltával díszesebbé te-
gye a város parkjait. Az üveghá-
zakban virágzik a citrom és ha-
talmos érett citromok lógnak az
ágokról. Hosszu ágyakban pirosra
érett már a husvéti számóca és
nem lehet betelni a pompás virá-
gok szemlélésével. A nagyerdő
százados tölgyei közt ez a virág-
telep a maga rendjével és bősé-
gével nagyon kellemes benyo-
mást tesz a szemlélőre.

**Ötvenezer gyümölcs és
húszezer díszfanyófa**

A városi kertészethez tartozik
egy hatalmas faiskola, melyben
50.000 nemes fiatal gyümölcset és
90.000 darab örökzöld fenyőfa van
különféle fajtában és nagyságban.
A nemes fákon kívül egész töme-
gét nevelik a japán akácoknak,
olvasófaiknak, juhar, szil és hárs-
fáknak, melyeket az öregedő aká-
sok helyett sorfáknak ültetnek ki
az uccákra. Itt nevelik a hársfá-
kat, melyeket a Simonyi utra ül-
tetnek ki az akácok helyére.
Ezeknek a hársfáknak a nevelése,
előkészítése olyan, hogy nyolc év
mulva a kiültetéskor úgy lehet
őket kihelyezni a fasorba, hogy
még sem érzik az áthelyezést és
mindjárt egy kész fiatal lombozatu
fasort alkotnak.

A debreceni utaknak és uccák-
nak a fásítása folyamatban van
már. A Böszörményi utra és a
Teleki uccára is kiültették már a
sorfákat. Ez év tavaszán eddig
600 fát ültetnek el a városban. A
városi kertészet faiskolája nagyon
eredményes munkát végez és ér-
dekes, hogy a debreceni tanyás-
gazdák, akik eddig nem igen vol-
tak kaphatók a tanya, udvar és
kert fásítására, ma már egyre sür-
rűbben keresik fel a kertészetet
és vásárolnak gyümölcset és sorfa
csemeteket. A faiskola eddig már
több mint 20.000 csemetét adott
ki a város határában elterülő bir-
tokok tanyakörnyékének és utai-
nak fásítására. A városi birtokok
fásítására már javában folyik az
erős munka. A körös, akác, szilfa
és a nyárfacsemetek tömegét ül-
tették már el úgy a háziközle-
ben lévő földiken, mint a városi
birtokokon. Ha ilyen tempóban
halad a munka, akkor Debrecen
uccáinak képe után a város határa
is lényegesen jobb képet fog adni.

Az eddigi, kietlen tanya háza mel-
lett virágzó gyümölcsfák és a
dülömtak mentén a fasorok teszik
árnyékossá, barátságosabbá a he-
lyet.

**Magyar stílusú park
létesült a Hortobágyon**

A híres hortobágyi csárda mel-
lett a városi kertészet egy szép
magyar stílusú parkot is létesít-
tett. Az ujonnan berendezett csi-
nos vendégszobákkal, a régi csár-
daépület közvetlen közelében már
zöldel az új park, melyben csupa
magyar virágok helyeztek el. A vi-
rágágyak tele vannak tulipánok-
kal, százféle színű mályvával,
szarkalábbal, napraforgóval. Ott
fog viritani a pipacs és száz más
virága a magyar mezőnek. Amire
régén szükség volt, már készen
van. A hortobágyi csárda fel van
szerelve szép vendégszobákkal és
a kiránduló a határtalan pusztá
közepén egy izléses, stílusos park-
ban élvezheti az éles tiszta leve-
gőt. A Hortobágyon létesítettek
egy faiskolát is, ahol azokat a fá-
kat nevelik, melyekkel a horto-
bágyi országutat látják el sorfá-
faiskolát is, ahol azokat a fá-
ültetéseket is ez a faiskola végzi.
A facsemetek nagyon szépen fej-
lődnek a hortobágyi faiskolában.

**Külön vízvezeték épül a
nagyerdei park öntözésé-
hez.**

A várost szebbé és kelleme-
sebbé tenni nem lehet anélkül,
hogy egyetlen üdülőhelyét, a
Nagyerdőt, megfelelő parkirozás-
sal, hozzáférhetővé ne tegyék. A
három óra alatt teljesen elhanyagoló-
dott a Nagyerdőnek a köruton
belül fekvő része. A szép ligetek
tönkrementek, az utak elhomoko-
sodtak és a vasárnaponként ki-
tóduló közönség nem talált helyet,
ahol leüljön, vagy sétáljon. Na-
gyon sikerült módon csinálták
meg két éve a parknak azt a ré-
szét, mely a fürdőház előtt és a
villák oldalán terül el. A belső
részek azonban maradtak érintet-
lenül, elhanyagolva. Magoss
György dr. polgármesternek régi
terve, hogy a Nagyerdőt teljesen
rendbehozzák, sétányait kiképez-
zék, utait portalanisák. Teljes
egésében ezt a szép tervet nem
lehet megvalósítani addig, míg a
tervbe vett új vízvezeték meg
nem építik, mely csak a nagy-
erdei park öntözésére szükséges
vizet adja. A jelenlegi vízvezeték
a város részére szükséges vizet is
alig-alig szolgáltatja és nem bírná
el még egy olyan nagyméretű
parknak az öntözését, mint ami-
lyen a nagyerdei park lesz. Addig
is, míg a tervek valóra válhatnak,

Eredményes tavaszi kurák

a debreceni Zander és
Vizgyógyintézetben

Fűvesszort ucca 4. új városi bérház.

Szénsavas fürdő, Iszappakolás,
Diathermia, Quartzénykezelés, Zander-
féle gyógy. masztiika.

Fejlesztő és gyógytorna gyerme-
keknek. — Havi bérletnél
árandmény.

Orvosi rendező órák: 9-től 12-ig
és 3-tól 6-ig. Orvosok: Dr. Szász A.
és dr. Borbély M.

folytatódnak tovább a nagyerdei parlamenti munkálatok. Az erdőnek a klinikák felé haladó részén dolgoznak jelenleg és egyre-másra létesülnek a színes bokrok, facsoportok. Különösen kitűnnek a fehér nyírfák csoportok. A parkirozás a Nagyerdő stílusának megfelelően történik s pompásan illeszkedik be a rendezett park a környezetbe.

A halálraitelt Petőfi-kert

Míg egyfelől mindent megtesznek, hogy a parkok számát szaporítsák és hatalmas összegeket fektetnek bele a parkok létesítésébe és fentartásába, addig nem tudni miért, a városi közgyűlés úgy határozott, hogy egy nagyszerű helyen fekvő és csak most a tavasszal nagy költséggel rendezett parkot ítélnek halálra. Az állomás füstös, lármás környékének igazán szüksége van a Petőfi-kertre, melynek kiterjedése olyan nagy, hogy kényelmes pihenőhelyet tud biztosítani a környékbelieknek és kellemes látványul szolgál azoknak, akik utról érkezve, kilépnek az állomás épületéből. A park helyére az üzletvezetőség palotáját akarják felépíteni és már meg is adták a megbízást Györgyi építésznek, hogy készítse el a terveket a tér kihasználásáról. A terv pompás szép oszlopsorok, hatalmas épület és mutatón a parkból is marad egy kis szalag. A terv keresztül-vitele óriási költségre kerül és ha valóra fog válni, sehogyse fog beilleszkedni a meglehetősen szegényes környezetbe. Az utas a szép árkádokon és hatalmas palotán túl kiabrándultan fogja nézni a szűk ucca földszintes házait. Nagyon is kiemelkedő lesz a palota. Alföldi városban akkor, amikor nem feltétlenül szükséges a park megsemmisítése, nem vétek, hanem egyenesen bűn a beépítés. Debrecennek egyik nagyon régi és értékes kertjét már elpusztították ilyen módon és nem nyertek vele semmit, sőt kétszeresen súlyos veszteség lett az eredménye. Kiirtották az évszázados Fűvészkertet a Déri-muzeum kedvéért és az eredmény az, hogy az épület el van rejtve a szem elől és a város legbelső területe vesztette el legnagyobb parkját.

Bencze Mihály.

Kisebbségi ünnepnapokon lesz postai levélkézbesítés

Budapest, április 16. Ezután a posta kisebb ünnepnapokon Budapestben levél, pénz és csomagküldeményeket, vidéken pedig levélpostai küldeményeket egyszer házhoz kézbesít. Ünnepnapon a házhoz nem kézbesített ajánlott levelet, postai küldeményeket, valamint romlandó tartalmú csomagokat is a postahivatalok a jelentkező feleknek kiadnak.

A Közhasznú Munkáskert Egyesület kéri a bérlő közönséget, hogy még kiadó föld van és mielőbb jelentkezzenek, hogy a jelentkezők sorrend szerint kielégíthessék. (Iroda Széchenyi ucca 13. sz.) Jelentkezni a hivatalos órák alatt. Elnökség.

Barátunk, Maupassant és Casteljalou barátja

Leíróink egy irodalmi duvadat a szerkesztőségi dzsungelben

Már a lépcsőházban megneszelem valamit.

Ha a redakcióból fals operatőrök, telefontársaság, irógép-kalkuláció, veszekedés, röhhögés és kukorékolás zsvaja hallatszott volna, akkor egy pillanatig sem lett volna kétséges, hogy szerény világunk munkatársai teljes számban és szorgalmasan dolgoznak.

De a csend, ez a szerkesztőségben ismeretlen madár, most berepült hozzánk.

Valami történt. Minden eshetőségre elkészülve, komoran benyitottam.

Az előszobában félkörben álltak a kollegák. Némán és olyan grimasszal, amely utolsó gátja a kitérni készülő kacajnak.

A fotójátlárára egy bozontos fej hanyatlott. A fej horkolt. És a fej szájában egy szivar égett, amely már visszavonhatatlanul pörkölni kezdte az ugyancsak a fejhez tartozó lompos bajuszt. A bajusz égési terméke kellemetlen odórt árasztott.

Kérdően néztem a kollegákra. Barátom, a barna és kissé szépséges szépség, a fülemből lehelte:

— Szenzációs pofa! Téged vár! Csinálj vele valamit...

Összenéztem a kollegákkal és egy néma pillantásból mindent megértettünk.

— Uraim, kezdhetjük. A kollegák íróasztalaik mellé rebentek.

A szolgál percekig birkózott látogatónkkal, míg életre rázta. Kisebbségre támaszkodva támaszkodtam.

— Összintén exhumálom magamat nagyságos főszerkesztő ur — kezdte a diskurzust, — hogy szundikáltam. De nagyon sokáig tettsz jönni. Egyébként Máta ur, sör- és borbizományos, tetszik tudni...

Lehelte teljesen meggyőzőtt foglalkozásáról.

— Üljön le kérem! — szóltam hideg udvariassággal és helyet mutattam. Mivel szolgálhatok?

Néhányszor diszkrétan csuklott és kétségbeesett erőfeszítést tett, hogy felálljon. Kisérletei határozottan kudarcot vallottak. Ülő helyzetben keresgélte tehát a zsebeit és néhány kínos pillanat múlva már elő is húzta a kézirat paksamétát.

— Egy kis csekély nagyszabású cikk, — jelezte magyarázatként és átnyújtotta.

Megnéztem a címet: „Téma az oskolásokról, meg a régi időről egy kis hozzászólás és javaslat.”

A biztató címet hangosan is felolvastam. A kollegák vakkantani kezdtek. Zordon rájuk néztem.

— És ezt ön írta, elejétől-végig? Vendégünk helyeslően csuklott.

Ezt az embert biztosan a Muzsa emlégeti — gondoltam. És belekezdtem a cikk olvasásába. A harmadik sorban kétségtelemné vált, hogy írását csak azok az elmebetegségek használhatják, akik a delirium tremenshez keresnek adalékokat. Olvasást mimelve végiglapoztam elszántan a kéziratcsomót. Aztán pillantásomat a tettesre vetve, merően, szinte fenyegetően fixirozni kezdtem. A tettes ijedtében ismét csuklott. Megsajnáltam és vigasztalni próbáltam:

— Nézze, barátom, ez egy kataléptikus írás, amelynek a dermatológiája nem kulminál a koefficienssekkel!

A kollegák elfojtott vinnyogását

egyetlen kietlen szemhunyorítással elnémitottam. Már az elején elronthatják a mulatságot...

Vendégünk megrökönyödötten nézett rám.

— Igen, igen, — fűztem tovább atyai szigorral, — az ön cikkének permanenciája nagyon latrinás, azonban felelősségem tudatában nem közölhetem le, ha nem vonja le a konzervatóriumát az esetnek.

A sör- és borbizományos megrökönyödése újabb szavaimra kétségbeeséssé fajult. Merően maga elé bámult, a szája is mozgott alig észrevehetően, mintha ismételni próbálna a hallottakat.

— Ön tehát újat akar huzni a rendőrséggel? — kérdeztem vészjóslóan. Mert lehetetlenségnek tartom, hogy egyébként igen szép es trachomás cikke elején absorbeálja a zsenegálokat, később azonban úgy szövegi a véteket, mint egy tengeri herkentyű.

Máta ur, csodák-csodája, egy pillanat alatt felállott. Pillantása fájdalommal és könyörgő volt, mint egy haldokló öziké. Egy teljes percig néztük egymást. En fenyegetően, megsemmisítő könyörtelenséggel, ő pedig mélan és értelmetlenül. Pillantásaink néma párbaja után visszarojgott a székre. Látott, megadja magát sorsának.

Erre ismét ráförmedtem:

— Ön cikkének harmadik oldalán annyira peripatétikus, hogy a rendőrség feltétlenül akkumulálva lesz általa. Mielőtt leközlődném tehát, meg kell mutatnom Casteljalou kapitány urnak, akit most helyeztek ide Gascogne-ból. Ismeri ön a kapitány urat?!

Látta, hogy nincs mentség. Busan lehajtva fejét, válaszolt:

— Hogyne, kérem, nagyon jól ismerem... Az öccse pertu barátom...

Ez kissé megnyihített. De nem mertem a kollegákra nézni. Ok se én reám.

— Tessék idejönni! — kiáltottam rá.

Hozzám dőcögött. Mint egy vert eb. Találomra ráböktem a cikk egyik részére.

— Mi ez itt? Hogy mer ilyet írni kérem, hiszen ezért sajtópert kaphat, elkobozzák a zsendőkéjét és merévik a kamalávat a páros mátókénben!

Erre újból nagyon megjéjdt. Ugyanis szeretett volna válaszul valamit csuklani, de már nem tudott. Kénytelen volt tehát beszélni: — Ezzel azt akartam mondani, nagyságos főszerkesztő ur, hogy amint például a szomszédom gyereke csintalan, épügy bizonyos szülok...

Nem folytathatta tovább, mert élesen közbevágtam:

— Önnek nem Rubens festő a szomszédja?

— A szobafestő? ... — dadogott.

— Igen.

— Az! — egyezett bele, mert azt hitte, hogy engedékenysége jó hatással lesz. Az, az, erősködött, — az a Rubens festő, kis keszeg ember... az... a Rubens... pertu barátom...

A vállára veregettem. Felragyogott a szeme.

— Sokat ír, barátom?

Boldogság ömlött el az arcán.

— Hogyne, drámaszerűséget is és szerelmi dalokat.

— Akkor Maupassant urat biztosan ismeri.

— Maupassant?! Hát persze! Pertu barátom! Mindig együtt írunk! En adom neki a históriát és ő írja. Nálam iszik, a kocsmában...

A kollegák a tenyerüket rágták kinjukban.

— Hát tudja-e barátom, hogy én most megalakítom a Debreceni Pennaforgató Etyepetyézők Irodalmi Dalegyületét? — kérdeztem. — Remélem ön is tagunk lesz.

Azonnal kezet nyujtott.

— De a tagdíj 10 pengő egy

évre.

Ujból kezet nyujtott.

— Most kell rögtön kifizetni. — Azonnal felveszem tagnak.

Most már ő lett fölényes. Vigyorgott. Kifordította a zsebeit.

— Volt épen 10 pengőm, de mivel dél óta várok a nagyságos főszerkesztő urra, néhányszor lementem sörözni a Gambriusba.

A kollegák kirohantak. Nem bírták tovább.

Szívélyesen bucsuztam.

— Hát Isten Önnel, íróársam és csak arra kérem, hogy ne penémölje a karakat jobban, mint ahogy a deméres plenipotenciája megköveteli. Holnap jöjjön fel egyébként a cikk honoráriumáért.

Vendégünk hosszasan hálálkodott, majd boldogan kilibbent a szerkesztőségből.

Két hete történt az eset. Azóta nem láttuk Mátait. Azt hiszem, sikerült teljesen leoperálnom az irodalomról.

F. L.

Darkó professzor szereplése a bizantológia kongresszuson

Belgrád, április 16. Ma fejezte be ülését a második bizantológiai kongresszus, amelyen 300 szakember gyűlt össze. A vendéglátó Jugoszlávia után legerősebben volt képviselve a kongresszuson Románia 30 delegátusával.

A megnyitói ünnepség után megválasztották a kongresszus elnökségét, amelynek 8 külföldi tagja közül beválasztották Darkó Jenő debreceni egyetemi tanárt, a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjét is.

A kongresszuson körülbelül 130 előadás hangzott el. Magyar részről 3 előadást tartottak. Az elsőt

A MAGYAR HUSIPAR REMEKE
AZ
ESTERHÁZY
KONSERV
VIRSLI

Tartósságát a plehdobozban hónapokig garantáljuk. Abból kivéve
**MINDEG FRISS,
RENDKIVÜL
IZLETES**

Fürdők, szállodák, éttermek, kávéházak, csemegeüzletek számára
NÉLKÜLÖZHETETLEN

GYÁRTJA:
HERCEG ESTERHÁZY PÁL
RÁBAKÖZI HUSÁRUGYÁR
KAPUVÁR

Tájékoztató árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk egyéb finom szalámi- és hentesáruinkról, valamint konzerv sonka- és más különféle huskonserveinkről.

Levél cím: HUSÁRUGYÁR KAPUVÁR
Telefon: KAPUVÁR 25

Darkó Jenő, Laonikosz bizanci történetiról, a másodikat Czebe Gyula a frankeredetű tüzes, vaspróba és a perdöntő párvialdnak a bizanci törvénykezésben való alkalmazásáról, a harmadik előadást pedig Moravcsik Gyula tartotta, aki készülő munkájáról számolt be, amelyben bizanci források alapján a török eredetű nyelveket gyűjti össze és magyarázza.

A kongresszus sűrűn szükségnek tartja a bizanci nagy szótár elkészítését. Az elkészítésre 5 tagú bizottságot küldtek ki, amelybe Darkó Jenőt is beválasztották, akit még beválasztottak a bizanci oklevél kiadás előkészítő bizottságába is.

A sportcésár

Aki nem akar elundorodni a sportról, az kerulje el ot. Igy esetleg meg megmenetli marauer illuzioit.

En is csak azért irok róla, hogy jeltudjam ra a jozandaku emberseg nyelmit. Itt e szemelyleiras alapjan valaki tetismeri az uccan, terjen ki etole es menjen at gyorsan a tulso oldalra.

Tekintetes Nagyközönség! Elitélő véleményemet az alábbi indokokkal batorkodom alátámasztani:

1. Kellemetlen ember, mert pökhendi, erőszakos és lármás. Olyan arckifejezéssel járkal, mintha ő izadna a spanyolviaszkot. Ellentmondást nem tűr. Ha valaki a társaságban megszólal a jelenlétében, először gunyosan rámosolyog, aztán legyint a kezével, végül rarikacsol, mint egy májmeletes karvaly.

2. Ravasz ember, mert úgy tesz, mintha az életét a sportnak adozná fel, holott a sport összes aidozatait ő szüretelti. Az egész élete szintelen, szagtalan es súlytalan lenne, ha kicsuszna alóla a sportcésári alap, mert hiszen a cözarkodás a levegője, kenyere, vize, mindene...

3. Megbízhatatlan ember, mert mar nemcsak az nem igaz, amit mond, hanem az ellenkezője sem. Ebből a megállapításból következik, hogy milyen alapja van folytonos siránkozásának, amely arról az állítólagos milliókról szól, amit már a sportra pazarolt.

4. Szemtelen ember, mert azt hiszi, hogy mindenki köteles hódolattal leborulni nagysága előtt. Az uccán sandán hunyorog, nehogy előre kelljen höszönnie valakinek.

5. Nagyképű ember, mert mikor a legblódebb csacsiságot mondja, akkor úgy tesz, mintha abban a pillanatban megváltotta volna a válságban szynylódó magyar sportot.

6. Hiu ember, mert nemcsak azt hiszi magáról, hogy ő a világ közepe, hanem ezt minden teremtett lélekkel igyekszik is elhitetni.

7. Patkány ember, mert ő menekül először a sülyedő hajóról a hátramaradtakkal nem törődve. És ha a hajónmaradtak öneláldozó elszántsággal sikerrel

mosollyal visszasétál a parancsnoki hidra és babérkoszorút helyez a saját fejére.

8. Artalmas ember, mert üzletes szellemével, sportantitalentumával, vicinális szempontjaival lehervasztja és beszenyeyezi a magyar sportot. Pillanatnyi eredményeket néha el tud érní, de komoly, céltudatos, felelősségteljes munkára képtelen.

Miután vádbeszédemet befejeztem, arra kérem még csupán a Tekintetes Nagyközönséget, hogy ne a sportot hanyagolja el, hanem a sportcésárt. Mert a sport szép, élvezetes és egészséges, emberi megnyilvánulás, amely nélkül nem volna teljes az élet, de a sportcésár pusztító lagyöngy a sport tevélyes láján és egy kis eréllyel könnyen leoperálható. A sport egyidős az emberiséggel, a sportcésár pedig csak tegnap merült fel a stréberizmus tengeréből, ahová holnap végérvényesen és örökre visszamerül.

Es mert sohasem voltam rossz fiu: sok babért kívánok ezután is a sportcésárnak — de csak a töltöttkáposztájába. Egyebekben vagyok iránta a helyzethez illő tisztelettel

ORDAS.

A szabott áraknak az összes kereskedőknél való bevezetéséért erélyes akciót indított az Omke

betömik a lékeket, akkor öntelt Az Omke erélyes akciót indított az elmúlt hetekben azért, hogy a detailkereskedelem egész vonalán érvényesüljön a szabott ár elve. Ez a mozgalom egy — sajnos — igen elharapózott és áldatlan szokásnak óhajt gátat vetni és eredményes kifejlődése esetén nagyban hozzá fog járulni a magyar kereskedelem színvonalának emeléséhez. Mert ki kell mondanunk, hogy

az alkudozás, az eladó és vevőnek ez a párvialdala a portéka árának kialakítása körül tagadhatatlanul csunya, visszaszító és irreális macskazeneje a kereskedelmi életnek és a zsiptiac stílusába züllesztíti gyakran még a jobb városi üzletek eladási formáját is.

Hogy milyen förtelmes az alkudozás dialógusa, azt jobbizlési embernek nem kell magyarázni. Az egész adásvételi ügyletet a megtevesztés, becsapás kísérletévé torzítja, mely szerint az eladó feltétlenül meg akarja károsítani a vevőt, aki bizalmatlan, gyanakodó és szinte valami kizsákmányoló törekvés ellen hadakozik minden erejével.

Holott a detailkereskedelem ármeghatározó faktora eléggé szabatosak. A kereskedő, ki a portékát a felkutatott beszerzési forrástól a fogyasztóhoz juttatja el, három áralakító tényezővel számol: beszerzési ár, rezsiköltség és haszon, melyet anyagilag a kereslet ereje, erkölcsileg pedig a tisztesség szabályoz. Ezen tényezők közül már most kettő mindig pontos kalkuláción alapul, a harmadik pedig — a haszon — teljesen egyenértékű kell, hogy legyen az eladó közvetítési munkájával, vagyis azzal a teljesítménnyel, amit a kereskedő a gazdasági élet körforgásában végzett. Ezen megfontoláson kell alapulni a tisztas kereskedői haszon kiszámításának és nem a zsákmányéhség, a pillanatnyi garasos előny, hanem a lerótt munka becsületes bére formálja meg az ár végső határát.

A kereskedelmi érdekeltségnek minden befolyásukkal oda

kell hatniok, hogy a kereskedők gondolatvilágában átfogó és lényegi jelentőségűvé emeljék ezeket az eszméket.

A szabott árakkal dolgozó szakmák eredményei az ilyen üzleteknek mindenkor megbecsült erkölcsű sulya a legnemesebb példakép azok előtt, kik még nem emelkedtek fel a határozott árakkal való munkálkodás etikai magasságáig.

Erélyes eszköztől, az üzleti élet autonómiájába való beavatkozástól sem szabad visszarettennie a tisztító kéznek, ahol a nevelő és felvilágosító munka meddő marad, hogy maradék nélkül megszerezzék a közönség között a kereskedői árszabás feddhetetlen becsületének hitét.

Természetes azonban, hogy legfontosabb hivatás ennek a kérdésnek rendezésénél a fogyasztókra vár.

Az a vevő, aki alkuszik, csak rosszul járhat. Ki biztosítja az alkuvó vevőt arról, hogy mikor már végtére kifulladásra es kimerülve megveszi a szóbanforgó árut, vajjon az elérhető legolcsóbb árhoz jutott-e? Vajjon nagyobb szusszal, hevesebb vitakészséggel és erőteljesebb kitartással nem szoríthatta volna lejjebb az árat és talán olcsóbban is adná a kereskedő árúját, ha nem számol azzal az eséllyel, hogy az árból ugyis engednie kell.

Micsoda jogon élvezi a tágabb tudejü vásárló az előnyösebb vásárlás hasznát azzal a fogyasztó társával szemben, aki szemérmesebb vagy ügyetlenebb, bizakodóbb természetű vagy sietősebb dolgu?

A magyar közönségnek van néhány rétege, mely el sem bír képzelni ruha vagy cipővásárlást neki keseredett alkudás nélkül. Azonban ugyanezen embereknek eszébe sem jut, hogy a füszeresnél a lencsére vagy a mézárósnál a borjuszegyre alkudjanak. Mert a bevezettség és a megszokás így hozza magával. Tehát az alkudás, csekély és szinte pathologikus kivételektől eltekintve, még egyáltalán sem feltétlen következménye a vásárlás tényének.

Miért ne lehetne szabott ár minden üzletben a fejkendőnek és a csizmának, mint a sertéskarajnak és liptói turónak?

Az egész csak rendszer dolga. — Vagy esetleg több: kultura dolga. Ami az egyik szakmánál önkéntes megszokás, abból a többinél erényt lehet fokozni.

A külföldi nagy áruházak ebben a tekintetben a szabott árra való nevelés iskolapéldái. Bizony furcsán néznének arra a tevélygőre, aki Tietznel, Wertheimnél, vagy Jahndorfínnál például Berlinben alkudni próbálna. Egy fölényes mosoly és néhány felvilágosító szó enyhe lenézéssel keverve volna a legszelidebb elintézés. — Amint a szolid és komoly cégeknel nálunk is történik. És a szabott árral számoló kereskedők szervezkedése meg fogja hozni a kívánt eredményt.

A vevő be fogja látni, hogy az elérhető árral bizton kalkuláló kereskedő sokkal szerényebb haszonnal elégedhetik meg, mint az árat vaktában „kitartó” kollégája és ha egyszer mégis leengedni próbál valaki az árból, felmerül benne a kétség: hátha még többet is engedett volna?

A kereskedőnek még csak egy kis belátásra van szüksége, hogy rájöjjön: ha tíz vevő közül egy el is megy eleinte nem bírván nélkülözni az alkudozás alantas gyönyörét, a többi kilencnél elérte munkájának tisztessen számolt hasznát és kilenc hű vevőt szerzett magának. És az elmaradt bárány, az is csak visszatér majd.

A Volt Iskolatársak Szövetségének irodalmi mailneja

Hirt adtunk már a Volt Iskolatársak Szövetségének május 8-ára tervbevett nagyszabású irodalmi matinéjéről. A szövetség ezuttal híven kitűzött céljai egyikéhez a jelenlegi szegénysorsu döciztákat óhajtja anyagi segítségben részesíteni. A nemes vállalkozás iránt városszerte már is a legmelegebb érdeklődés nyilvánul meg a közönség minden rétegében.

Baltázár Dezső dr. püspök, az egyesület fővédnöke készséggel vállalta az ünnepély megnyitását. Az ünnepi beszéd megtartására a rendező bizottságnak sikerült megnyernie a leányközépiskola kiváló igazgatónőjét, Koncz Aurélnét, az egyesület örökös elnökét, akinek irodalmi szabadelőadása az ünnepély érdekessége lesz. Előadásának az ad különös érdekességét, hogy ennek keretében a Volt Iskolatársak Szövetségének tagjai — Debrecen legjobb előadói — költeményeket fognak bemutatni szavalat és énekszámokban. Szerepel még a ref. leányközépiskola énekkara is.

Az ünnepély a vármegyeháza dísztermében lesz május 8-án d. e. 11 órakor. Fenntartott hely 3 pengő, ülőhely 2 pengő.

KIPUSZTITHATATLAN

ALADIN

DUPLAEROS
ZOMANGEDENYEK
JÓTALLAS MELLETT
KAPHATOK:

SESZTINA LAJOS
vaskereskedésében DEBRECEN

MINDEN GYERMEK AKAR

D'OETKER FILE PUDDINGOT!

A 104 receptet tartalmazó könyvet kívánatra ingyen és bérmentve küldi:
Dr. A. Oetker, Budapest, VIII., Conti-utca 25.

A husvétli református istentiszteletek

Vasárnap: A Nagytemplomban d. e. 9 órakor prédikál dr. Baltazár Dezső, ágendázik dr. Révész Imre, d. u. 5 órakor Szabó Gyula, Kossuth uccai templomban d. e. 10 órakor prédikál Baja Mihály, ágendázik Szele György, d. u. 5 órakor Módis László, Árpádtéri templomban d. e. 10 órakor prédikál Kolozsváry Kiss László, ágendázik Kovács Pál, d. u. 3 órakor Sipos Károly, Ispotályi templomban d. e. 10 órakor prédikál Molnár Ferenc, ágendázik Nagy Sándor, d. u. 5 órakor Szokolczay Bertalan, Homokkertben d. e. 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Nagy István, Köselyszegen Konrád Zoltán, Fancsikán Vajda László, Vagongyárban szombat d. u. 3 órakor Uray Sándor, Macson dr. Danesházy Sándor, Nagycserén Mezey Béla, Hegyes és Elep Papp Imre, Ondód-Kádárdülő Halász András, Pallag Uray Sándor, Beső-Ohat és Ohat-Telekháza Sipos Imre, Köntösgát Hegedűs Kálmán, Hármashegy dr. Veress István, Haláp Kántor József.

Husvét második napján:

A Nagytemplomban d. e. 9 órakor Szabó Gyula, 11 órakor dr. Révész Imre, d. u. 5 órakor Szokolczay Bertalan, Kossuth uccai templomban d. e. 10 órakor Sipos Károly, d. u. 5 órakor Varga Miklós, Árpádtéren d. e. 10 órakor Szokolczay Bertalan, d. u. 3 órakor Módis László, Ispotályi templomban d. e. 10 órakor Varga Miklós, d. u. 5 órakor Szabó Gyula, Homokkertben d. e. 10 órakor Módis László, d. u. 3 órakor Sipos Károly, Nyilastelep d. e. 10 órakor Uray Sándor, Csapókerében d. e. 10 órakor prédikál Kolozsváry Kiss László, ágendázik Kovács Pál, Ondód-Vedresdülő Halász András, Bánk Vajda László, Ebes Erdélyi Sándor, Pacz Mezei Béla, Szepes Kántor József.

A Budapesti Nemzetközi Vásár kedvezményel

Április 30-án nyitják meg az Iparcsarnok összes helyiségeiben és külön erre az alkalomra épített pavilonokban a Budapesti Nemzetközi Vásárt. A vásár rendező bizottsága azok számára, akik a magyar árukiállítást meglátogatják, különböző kedvezményeket biztosított. Ezeket a kedvezményeket elsősorban természetesen vidéki és külföldi látogatók vehetik igénybe.

A magyar hatóságok, valamint közlekedési vállalatok által a Budapesti Nemzetközi Vásár idejére engedélyezett kedvezményeket *ki zárólag csak az élvezheti, aki a vásár vezetősége által kiadott vásárigazolványt megszerzi magának.* Belföldiek számára kétféle vásárigazolvány készült: külön a látogatóknak és külön a kiállítóknak. A látogatóknak április 29-től május 12-ig nyújtanak menetdíjkedvezményeket. A látogatói vásárigazolványok erre vonatkozó szövegei megfelelő tájékoztatást adnak. A látogatói vásárigazolványok a vásár tb. képviselőinél szerezhetők be.

A vásárigazolvány névre szól és csak egy személy veheti igénybe azt. Az igazolványok gyermekek részére nem érvényesek.

A múlt évi kedvezményektől lényegesen eltérő körülményként kiemeljük azt, hogy ebben az évben a Budapesti Nemzetközi Vásárra kedvezményesen utazó kiállítók-

nak és látogatóknak a hiindulási állomáson teljesáru jegyet kell váltaniok, mellyel ingyen utazhatnak vissza. Epen ezért a menetjegyek az utazás végéig gondosan megőrzendők.

A látogatók elszállásolásáról Budapest székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala és pályaudvari ki- rendeltségei gondoskodnak. Laká-

Rádiót szerelnek fel a Piac uccai fasorban

Az utolsó évek legnagyobb teljesítménye kétségen kívül a rádió népszerűsítése volt. Az a csodálatos mód, ahogy az ember szolgálatába hajtotta a levegő elektromos hullámain, imponáló mindenki előtt, aki az emberi kultúrához tartozik s a haladást aligha lehetne jobban illusztrálni, mint azzal a megkapó fényképpel, amely pár héttel ezelőtt ott volt minden nemzet képeslapjának hasábjain: a szibériai nagy-kucsmás, a kulturától nemcsak ezer kilométerekkel, de száz esztendővel távoleső pásztor a gyönyörűség érezhető kifejezésével az arcán hallgatja a milánói Scala előadását.

A rádió hozzátartozik a mai élet ritmusához s pár év óta Debreczenben is rendkívüli hódítást tett.

Nemcsak magánlakások százai- ban szerelték fel, hanem nyilvános helyiségekben is és a leggye- szérűbb emberektől el a legmagas- sabb kulturájukig mindenki szíve- sen és örömmel rádiózik, hiszen a rádió olcsó, mindig érdekes, szó- rakoztató és nevelő. A rádióknak ezt a kivételesen nagy népszerű- ségét értékelve, vetett fel Debreczenben érdekes gondolatot Irmay Béla, a városi hirdetési vállalat agilis igazgatója.

Az utolsó évek alatt tavasztól őszig a debreceni közönség igen jelentős részének kedvelt tartózkodási helye lett a Piac uccai fasor. Különösen az esti órákban, hiszen ekkor a fasor tömve van sétálókkal és a padokon és székeken pihenőkkel. Ezeknek zöme főként azokból kerül ki, akik nap közben nem érnek rá a strandon, vagy a Nagyerdőn keresni az üdülést és így az esti órákban a fasorba mennek pár órára, friss levegőre. A fasornak ezt a nagy látogatottságát akarja kihasználni Irmay Béla tervezete, amely

a rádiót be akarja vezetni a fasorba.

Az eredeti terv szerint a rádió vevőkészüléke a városi hirdetési vállalat irodájában lenne felállítva és az irodától a fák gallyain elhelyezett huzalokkal közvetítene a felvett műsoranyagot a fasor közönségéhez. Átlag minden harmadik fa távolságában helyeznék el a konnektorokat, amelyeket elzárható dugóval látnának el, úgyhogy csak a kezelő személyzet tudná felnyitni és működésbe hozni. Minden konnektorra nyolc fejhallgatót terveznek, négyet jobbra és négyet balra.

Ugy gondolták, hogy az üzemeltetés 50 fejhallgatóval kezdik meg, de a terv már a legkedveltebb stádiumában is olyan nagy érdeklődéssel találkozott, hogy előreláthatólag ki kell bővíteni már megnyitáskor a fejhallgatók számát száza. A rádió bevezetésével a technikának ezt a legmodernebb vívmányát a hirdetés szolgálatába is be akarják állítani. A központban ugyanis telefont szerelnének fel, amely utján egyrészt a műsort közölnék a fasor rádió hallgató közönségével, másrészt pedig

sokat bárki előre is megrendelhet, ha a vásárigazolványról leszakított levelező-lapot beküldi az Idegenforgalmi Hivatalnak. Természetesen mindenki olyan áru lakást kérhet, amely társadalmi és vagyoni viszonyainak leginkább megfelel.

A vásár május 9-én fog be- zárulni.

a Kossuth ucca sarkán levő villamos hirdetési oszlop tetején elhelyezendő hangszóró segítségével hirdetéseket közölnének

a nap bizonyos szakaiában, amikor legforgalmasabb az ucca, a közön- séggel.

Bizonyosra veszik, hogy az ötlet kivitelezése sikerülne és a közön- ség megkedvelné a fasori rádiót, hiszen olyan vevőkészüléket állítanak fel, amelyek segítségével a legjobb műsort adó állomások anyagát a legtisztábban fel tudják fogni és közvetíteni, másrészt pedig anyagilag is kifizetőnek tartják a vállalkozást.

A rádió hallgatás díjazási 9 óráról tetszés szerinti időre 40 fillér lenne

s mivel egy szezonban száz jó napot számítanak, amikor az idő- járás kedvező, úgy gondolják, hogy a felszerelési költség már az első esztendőben kifizetődne. Annyi bizonyos, hogy a közönség szíve- sen fogadná a fasori rádiót, annál is inkább, mert a szakemberek véleménye szerint este 9 óra után az uccai zaj már annyira elcsön- desedik, hogy az egy-két autó, kocsis és hazatérő villamos egyál- talán nem zavarná a közönséget az élvezetben. A rádióknak a fasorba való vezetését pedig a szak- emberek szintén nem nehéz fel- adatnak jelentették ki.

A tervet Irmay Béla már épen a városi tanács elé akarta terjesz- teni, amikor a város elhatározta,

hogy a hirdetési vállalat bérbe- adására pályázatot ír ki. Az esz- me felvetője ekkor érintkezésbe lépett egy budapesti nagy rádiós céggel és a tárgyalások eredmé- nyeképpen a saját vállalkozásában, a budapesti céggel közösen akarja megvalósítani a fasori rádiót. A tárgyalások erre vonatkozólag már előrehaladott stádiumban van- nak és rövidesen be is terjesztik a városi tanácshoz akérest: en- gedje meg, hogy a fasorban felsze- reljék a rádiót. Ezek szerint való- szintű, hogy Debreczen közelesem egy új és érdekes vállalattal lesz gazdagabb és tavasztól őszig rá- diót hallgat majd a Piac uccai fasor közönsége.

A művészi fényképezés fejlődésének utja

Abrahám István udvari fényképész házi kiállítása.

Mult év őszén ünnepelte a vil- lág összes fotografus iparostársá- dalma a fotográfia felfedezésének száz éves évfordulóját. A centen- narium alkalmával a párisi fény- képészeti kiállításon teljes anyagá- ban mutatták be a fotográfia fejl- ödését, amely különösen a hábo- rus éveket követően, multa felül fejlődésében önmagát.

A fotográfia, amely gyermek- éveiben a képszerűsége törekedett és megrögzített merevségében adta vissza az érzékeny lemeztől má- solt kópiáit, ma már a képzőmű- vészetek határvonalán mozog, sőt mai anyagában már néha ezt a ha- tárvonalat is maga mögött hagyja.

A mai fotográfiák, tükröi annak a tárgyaknak benső visszaadásá- nál, amiket a szemléző elé tárnak. Kifejezésük nem csak a személy és tárgy művészi visszaadását tükrö- zik, hanem annak belső énjét is.

Ennek a már művészi fotogra- fálásnak beszédes bizonyítékai Áb- rahám István udvari fényképész- nek, a debreceni sajtó képviselői

TÁTRAI GYERMEKNYARALÓ

FIUKNAK ÉS LEÁNYOKNAK

BALDÓCFÜRDŐN

SPORTTELEP ♦ TENNISZ ♦ LOVAGLÁS

♦ STRANDFÜRDŐ ♦

PEDAGÓGIAI ÉS ORVOSI FELÜGYEET.

TELJES ELLÁTÁS
(LAKÁS ÉS ÖTSZÖRI ÉTKEZÉS)
NAPI 6 PENGŐ.

JELENTKEZÉS: GÁBOR NEVELŐINTÉZET
BUDAPEST, VI., MUNKÁCSY UCCA 21. SZÁM.
TELEFON: 29.000.

Takarékbetétek
előnyösen kamatoztatnak

Mindenkinek módot nyújt a tőkegyűjtésre
heti vagy havi befizetéses könyvecskével
a Debreceni Kölcshős Segélyző Egylet, mint Szövetkezet.

Kérjen
a befizetéseket és kölcsönökről részletes tájékoztatót

előtt bemutatott fotográfiái.
Ábrahám István neves képviselője ennek az iparnak. Neve nemcsak a magyar közönség és fényképész iparos társadalom előtt ismert és becsült, de külföldön is, ahol egyik reprezentáns képviselője volt kiállított képeivel a magyar fejlődő fotográfiának. Művész munkáit mindenkor első díjjal jutalmazták és József főherceg, a maga is szenvedélyes amatőr fotográfus királyi herceg, jutalmazni vélte számos zsűri elnöksége alatt juttatott első díjak után a maga részéről is, amikor udvari fényképészi címmel tüntette ki.

Mostani házi kiállításán, melyet az általa megvásárolt évtizedes multu Kozmann-féle műteremben mutatott be, anyagánál fogva is méltó elismerésre tarthat számot Debrecen város közönsége részéről is.

Amerikai megvilágítású zsánereképei és speciális bromolajnyomatai a legtökéletesebb munkái ennek az iparágak, amit ezen a téren produkálni lehet.

Debrecen város fejlődésében Ábrahám István modern felszerelésű műterme és produktumai értéket jelentenek, amiket ez a város honorálni is fog ép úgy, mint azok a városok, ahol fiókműtermei bekapcsolódtak városunknak fejlődésébe.

*****

E hó 20-án osztja ki az OFB. bizottság a megváltott földeket

Az Országos Földbirtokrendező Bizottság most tett intézkedéseket aziránt, hogy az általa megváltásra ítélt földeket a mérnöki végrehaitó bizottság a juttatottak részére jelölje ki, illetve ezeknek ossza ki. Miután a házhelyrendezési ügyek még az Országos Földbirtokrendező Bizottság előtt vannak.

most csak a mezőgazdasági célokra szolgáló ingatlanok kiosztásáról, illetve kijelöléséről van szó.

A mérnöki bizottság a kijelölés munkáját e hó 20-án, szerdán fogja megkezdeni. A bizottság végigjárja a megváltott területeket és a helyszínen méri ki, jelöli meg és adja át a földterületeket azoknak, akiknek azt az OFB odaitélte. Ebben a bizottságban a város, mint amelytől szintén igen nagy területet vett igénybe az OFB, szintén képviselteti magát, hogy a város érdekeit minél hathatósabban megvédelmezhesse. A városi tanács ezért ebbe a bizottságba kiküldte Zöld József tanácsnokot, Misztv Károly dr. tiszti főügyészt és felhívta a közigazgatási ügyosztályt, hogy egy taggal szintén képviseltesse magát a bizottságban.

E helyszíni kijelölést megelőzően a városháza közgyűlési termében 19-én, kedden délután tárgyalás lesz, amelyen a szokásos adminisztrációs kérdéseket intézik el. A városi tanács felhívást bocsátott ki, amelyben felhívja az összes megváltást szenvedőket, valamint a juttatott csoportok képviselőit is, hogy úgy ök, mint szakértők és jogi képviselők ezen a tárgyaló bizottsági gyűlésen okvetlenül jelenjenek meg.

A városi tanács foglalkozott ez-

zel a kérdéssel és amikor a bizottságba a város részéről az említett tanács tagokat kiküldte, egyben utasította Misztv Károly dr. tiszti főügyészt, hogy az eljárás során tiltakozzék az ellen, hogy az eljáró bizottság azoknak is kijelölje, illetve kiosssa a területeket, akik az előzetes eljárási költségeket nem fizették be. Szegezze le Debrecen város tanácsának azt az álláspontját, hogy

akik a költségeket nem fizették le, úgy tekintendők, mint akik minden igényjogosultságukat elvesztették és így földet nem kaphatnak.

Ennek az álláspontnak érvénye-

Debrecen város közkórházát át kell adni Hajdúvármegyének

A debreceni egyetem felépítése és a klinikák megnyitása előtt is, de a megnyitás után még inkább egyk súlyos teherterele volt Debrecen város közigazgatásának, sőt házipénztárának a debreceni közkórház. A klinikák létesítése és megnyitása előtt a közkórház folytonosan deficittel küzdött, a város házipénztára folytonosan ráfizezett erre az intézményre, aminek egyik legfőbb oka az volt, hogy a napi ápolási díjakat — akkor még — a belügyminiszter olyan alacsony összegekben állapította meg, hogy abból a kórház kiadásait fedezni nem lehetett. — Hiába kérte a város feliratokban, hogy a miniszter emelje föl az ápolási díjakat, ezek maradtak az alacsony nívón. A miniszter álláspontja minden valószínűség szerint az volt, hogy az ápolási költségeknek már azért sem szabad magasnak lenni, mert hiszen a törvény szerint őt, illetve tárcáját terhelő ápolási költségeket az ő tárcájának, vagy inkább az országos betegápolási alapnak kellett volna fizetnie. De az ápolási díjak alacsony volta mellett a közkórház fenntartása még egy nagy méltánytalanságot jelentett Debrecenre. Azt ugyanis, hogy az ápolatok legnagyobb része, akikért a városnak a deficitet viselnie kellett, nem is volt debreceni ember, hanem nagyrészt hajdúvármegyei és a tisztántul többi megyéjéből való. Tehát Debrecen város polgársága a súlyos terheket nem is a maga városának lakói után fizette, hanem idegenekért.

A klinikák létesítése után az volt a reményesség, hogy a város megszabadul a közkórház terheitől, mert hiszen a klinikákra megajánlott és megadott összeg megfizetésének az volt a feltétele és az volt a megígért ellenértéke, hogy a közkórházi igények ellátásáról az állam fog gondoskodni. A klinikák ezután felépültek, most már meg is nyiták és az eddig szétszórtan levő egyetemi egészségügyi intézmények kiköltöztek a nagyerdei telepre. Ekkor azonban a kultuszminiszter kijelenté, hogy neki a közkórház nem kell, a klinikák pedig — hiszen azt mindenki, aki az ügyeket ismeri, tudja — már most sem tudják a jelenlevőket befogadni. Erre jelentkezik a népjóléti miniszter és kijelenti, hogy az egész kórház ugyan neki sem kell, de annak egy részét átveszi, arra igényt tart. Mindez rendben lenne, ha a népjóléti miniszter megfizetne a városnak az igénybe vett kórház-

sitése azért fontos a városra nézve, mert akkor ezek az odaitélt területek visszamaradnak az eredeti birtokosok, illetve tulajdonosok javára és így Debrecen városa is, amelytől igen nagy területet vett igénybe a földbirtokrendezés, több birtoktestet nyerne vissza a tulajdonába és ezek mentesülnének minden további megváltási eljárás alól, mert hiszen a megváltási eljárás ezzel az aktuálisan befejezettnek tekintendő.

A helyszíni kijelölést megelőző városházi tárgyaláson bizonyára ezek a kérdések is tisztázódnak, úgyhogy a helyszíni tárgyalás alkalmával nem merülnek fel nagyobb viták és ellentétek.

részért. De hogy mit várhat a város e tekintetben, bizonyítja az, hogy amikor a város képviselője, Magoss György dr. polgármester ez ügyben a magas kormány férfival tárgyalt, a jelenlevő miniszterelnök jónak látta kijelentni, hogy majd ha a népjóléti miniszter és Debrecen város közt ezirányban a komoly tárgyalások megindulnak, Debrecen városa szóljon neki és ő segíteni fog a városnak. No már most mindenki elgondolhatja, milyen jó üzlet kínálkozik Debrecen városának, ha ebben az üzletben a miniszterelnöknek kell a saját miniszterével szemben a város segítségére jönni.

A legégettebb dolog a város pénzügyi érdekeit tekintve az lenne, ha a város visszakapná a közkórházat teljesen s akkor a nagyrészt telket értékesítené. — Ez azonban anélkül, hogy a város máshol építsen közkórházat, alig látszik lehetőségre. Pedig Debrecen városának chez egészen meg van minden jogalapja, mert hiszen a klinikai épületekhez való hozzájárulásnak az volt az alapja, hogy a hozzájárulási költségeket a közkórház telkének értékesítéséből fogja visszanyerni.

Most újabb lehetőség megnyitáról beszélnek ott, ahol a város ügyeivel törődni szoktak. Hir szerint ugyanis az a terv merült fel, hogy Hajdúszoboszló közkórházat akar építtetni. Hajdúszoboszlónak a hőforrás kapcsán minden joga megvan arra, hogy egészségügyi intézmények felállításáról gondoskodjék. Azonban a hőforrás minden egészségügyi jelentősége mellett sem közkórház létesítését kívánja meg, ha egyéb egészségügyi intézmények felállítását, amelyekről azonban előreláthatóan a magánvállalkozás fog gondoskodni, úgyhogy Hajdúszoboszló városnak ilyen irányú tevékenysége igen szűk térre fog szorítkozni. A közkórház tervét azonban mégis helyeselni kell. Hajdúvármegyében valóban szükség van közkórházra. Mi sem áll közelebb a terv végrehajtásának gondolatához, hogy ha egyáltalán létesül vármegyei közkórház, akkor a debreceni közkórház kerüljön vármegyei tulajdonba. Már most akár úgy, hogy a mai közkórházat kapja meg a vármegye, akár pedig úgy, hogy a mai terület helyett más helyen létesüljön a kórház — ismételjük előző cikkünk után — még azzal a teherterellel is, hogy a város területben bizonyos áldozatot hozzon. Aki ugyanis visszaemlékezik

a debreceni közkórház gazdasági bajaira, a fenntartással járó terhekre, igazat fog adni abban, hogy egyetlen, egyszersmindenkorra meghozott — természetesen semmi esetre sem nagy áldozat meghozataláról lehet szó — áldozat mellett még mindig jól jár a város, ha a közkórház fenntartásától megszabadul. Bizonyos az is, hogy közkórház nélkül Debrecen nem maradhat, de Hajdúvármegye sem, mielőtt tehát a kormány olyan kényszerítő, esetleg törvényhozási intézkedést gyakorolna, amely a törvényhatóságot kórház állítására és fenntartására kötelezné, a város maga gondoskodnék arról, hogy e fenyegető köteletség terhe alól az egyetemre meghozott áldozatok után szabaduljon.

Ezért lenne a legcélszerűbb az a megoldás, hogy ha a vármegye a hajdúszoboszlói terv szerint közkórház létesítésére gondol, a debreceni közkórház kérdését e terv kapcsán intéznék el a város.

*****

Könyves ház.

Az e rovatban felsorolt könyvek kaphatók: Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében, Debrecen, Piac u. 34.

A Nyugat husvétii száma rendkívül terjedelemben megjelent. A kettőszakadt magyar irodalom problémáiról Schöpllin Aladár fejti ki véleményét s cikkében főként azt a rendszeres üldözést teszi szavá, amely a Nyugat íróit a hivatalos irodalom részéről érte. A husvétii szám másik nagyérdekesü közleménye: Személynyek Baumgarten Ferenc kritikai munkáiból. Abból az alkalomból, hogy Baumgarten Ferenc tízmilliárdos alapítványt tett, a Nyugat szükségesnek látta, hogy a végrendelező intencióit kritikai nézetein és állásfoglalásán keresztül a magyar írói világ elé tárja. A személynyeket Török Sophie fordításában közli a Nyugat. Ignotus a műfordításról ír tanulmányt, M. Pogány Béla pedig Révész Béláról ad írói portréit. Az új számban három nagy novellát találunk Barta Lajos, Moly Tamás és Szini Gyula tollából. Kassák Lajos önéletrajzának új tejezetei, Babits Mihály, Bányai Kornél, Gellért Oszkár, Marschalkó Lia, Telekes Béla, Térey Sándor és Vozáry Dezső versei teszik még az ünnepi szám szépirodalmi tartalmát. A kritikai rovatokba Kosztolányi Dezső, Kürti Pál, Schöpllin Aladár, Hevesy Iván, Lányi Viktor, Rabinovszky Marius, Ignotus Pál és Péterfi István írtak. A husvétii szám ára 2.— pengő. Negyedévi előfizetési díj 8.— pengő. Kiadóhivatal: Budapest, VII., Ilka u. 31.

*****

Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek alapján bebizonyult, hogy a **Ferenc József** vízzel szellemi munkásoknál, betegeskedő asszonyknál és neuraszténias embereknél rendkívül jótékony hatású gyomor- és bélisztító szer. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Kihágott a tavaszi szél

A nagyhéten végig fujdogált a hűvös tavaszi szél. Kellemetlen szél. Hűvös és ezenfelül van egy kellemetlen tulajdonsága is. Az ember bőréig hatol a ruhán keresztül és átítat minden négyzetcentiméternyi bőrt hideggel, amely rosszabb, mint a tél hidege. A köbhűgős emberek oldalát hasogatja a tavaszi szél simogatása nagyhéten, a reumasoknál pedig égő szaggatással próbálkozik meg. Mindez nagyon kellemetlen dolog s épen elég arra, hogy mindnyájan elítéljük őt érte, de nem kompromittál. A napokban azonban megállapítottam, hogy kihágásba is keveredett a tavaszi szél.

A Piac ucca sarkán állottam a napokban, azon a helyen, ahol kivételesen furcsa falsót ad a szoknyáknak tavasszal a szél. Nagyon fufangosan ragadja meg a libegő, könnyű holmikát, szakadásig gömbölyűre tölti levegővel és — megszerte túl emeli azon a határon, amelyet a rendőri intézkedések kihágási határvonalként Budapesten és az ország vidéki városaiban előírnak. A szegedi strandon például nem szabad olyan rövid ruhában fürödni, amilyenné a tavaszi szél megrövidíti a Piac ucca sarkán a szoknyákat. Felesleges mondanom, hogy amennyiben a lábak formásak, nem gúszustalan, de a legkevésbé sem erkölcsnemesítő látvány a tavaszi szél incselkedése. Én magam ugyan nem vagyok hivatott arra, hogy ebben a tekintetben ítéletet mondjak, nem tudom megmérni, hogy a selyemharisnyába burkolt formás lábak látványa mennyiben rontja az erkölcsöt, ha rontja. Azt azonban bizonyosan tudom, hogy ha a művészi képek rontják, ez is rontja.

Más kérdés persze, hogy a kihágás, amelyet illetékesen követ el a tavaszi szél, mennyiben és miként büntethető. Ebbe hasonlóan nem szólok bele. Az esettel kapcsolatosan azonban van egy szerény észrevételem. Azok a kihágások, amelyekről eddig tudok, sokban hasonlítanak a tavaszi szél incselkedéséhez. Nem voltak ártók és nem voltak bántók akkor, amikor még a nők egészen más ruházatot hordtak, amikor nem látszott ki törvényesen a térdük, ha leültek a székre, amikor még a finom bokákat sejtelmesebben rejtette el a harangszoknya s a legkacérbab nővendéklány is hosszabb szoknyát viselt, mint ma és edes nagymamája. Nem voltak ártók, hiszen ha azok lettek volna, akkor apáink is rájöttek volna, hogy büntetni kell őket. Pedig az akkori meztelenedéseknek sokkal nagyobb hatásuk volt, mint a maiaknak. Egy szép láb akkor sokkal nagyobb hatású volt, mint ma egy comb, sokkal izgatottabb valami volt egy boka, mint ma egy térd. És nem mondana igazat az, aki azt állítaná, hogy a ma erkölcsi jobbak, mint a régié voltak.

Ezzel ellentétben felvilágosítom valamiről azokat, akik nem kísérik figyelemmel az efféle dolgokat. Annak ellenére, hogy a ma erkölcsi rosszabbak, azon a sarkon, amely ezelőtt csak tíz esztendővel nagyon látogatott volt az éhesszemű férfinéptől, ezen a nagyhéten egyetlen ember sem állott meg s nem nézett ábrándozva a továbbiéig diszkrét ruhadarabok után. Hogy lehet ez? Azt hiszem, hibás volt a hatóságok következtetése, amikor a meztelenségnek akarták megkezdni a küzdelmét az erkölcsi romlás ellen. Ha a ma erkölcselen embernek a meztelenség lenne a legérdekesebb, akkor nem magam állottam volna azon a sarkon, az erkölcsi romlásnak tehát másutt lesz a főmozgatója. Sohasem volt még olyan hibátlan az emberek társadalmá, hogy rá ne

fért volna egy kis erkölcsjavítási akció. Most is elkél bizony az, de azt hiszem, hogy olyan akció, amely nem a maga helyén gyógyítja a betegséget, ártalmas a cél szempontjából, hiszen a gyógyítás eltereli a figyelmet a baj igazi területéről. A tavaszi szél és a művészi képek kihágásainak ellenőrzése egyforma hatása az erkölcsök javításának szempontjából. Egyforma kevés hatása. Az lenne a legjobb, ha a meztelenség üldözé-

sében megelégednék a rendőrség a nyilvánvaló pornográfia terjesztésének megakadályozásával. — Egyebekben pedig azt az energiát, amelyet mai akciójára kell fordítania a belügyminiszter rendelete értelmében, annak a kikutatására fordítaná, hogy hol van a baj igazi fészke. Nagy és általános akciót aztán lehetne indítani — és pedig a siker több reményével, — a betegség pontos konzultálása után.

Debrecen városának van halálhivatala

A városi adóhivatal minden helyisége valóságos fészke a tüdővésznek

Nem kell sem az anyakönyvi hivatal haláleset bejelentést felvevő hivatalára, sem a leltárbiztosi hivatalra gondolni, hanem egyik sokkal rosszabb hivatalra, ahol majdnem minden felnőtt embernek meg kell fordulnia: a városi adóhivatalra, mert ez a városnak a halálhivatala.

Nem is szabad valami rossz tréfára gondolni senkinek sem, amikor az adóhivatalról szólnak ebben a megnevezésben. Nem az adózókra, nem az adókövetésre és nem az adóbehajtásra gondolunk, hanem azokra a szegény tisztviselőkre, akiknek életüket kell ott tölteni azokban az adóhivatali helyiségekben, amelyekre bizony el lehet mondani, hogy azok a hivatalok: halálhivatalok.

Sajnos nem íránk le ujságot, ha leíránk, milyenek ezek a helyiségek.

Megfordult ott már mindenki és ismeri ezeket az odukat, büzhödt, alacsony helyiségeket, amelyeknek ódságából régen elmenekült a pénzügyigazgatóság és az állami adóhivatal,

mert hiszen ott valóban tarthatatlan állapotok voltak. Ilyen hivatali helyiségek Debrecenben csak még egy hivatalnál vannak: a posta és táviradivitalnál. Itt legalább azonban meg van az a remény, hogy a posta akar építeni új palotát, ahol talán egészségesebb viszonyok közé kerülnek a

posta, távirada és telefonkezelők és tisztviselők.

Ha az Isten megsegíti azokat, akik még ezután kerülnek a postához, megériük, hogy ők már az új palotában dolgozhathatnak.

A városi adóhivatal halálraírt tisztviselőinek azonban még ez a reménybeli vigasztalásuk sincsen meg, mert sehol a levegőben még a csirája sincs meg annak a lehetőségnek, hogy ők új, emberséges helyiségekbe kerüljenek. Legalább is sehol sem hallottuk azt a tervet a város vezető köreiben, hogy ezt a tüdővész fészket egyszer már megszüntetik és a tisztviselőket emberekhez, tisztviselőkhöz méltó szobákban helyezik el. Mert

ez a hivatal, valamennyi helyiségeivel valóságos fészke a tüdővésznek.

Nincs esztendő, hogy legalább egy adóhivatali tisztviselő tüdővészben el ne pusztulna és legalább kettő-három ne betegeskedne tüdőcsucs huruttal, kezdődő tüdővésszel, vagy ne szenvedne már előrehaladott tüdővészben. Ez évben nem régen temették el a városi adóhivatal egyik tisztviselőjét, akinek koporsóját azzal a szomorú, gyászos érzéssel kísérték ki a temetőbe tisztviselőtársai, hogy ki tudja, nem hordják-e magukban annak a kegyetlen, irgalmat nem ismerő betegség csiráit, amelyek ott tenyésznek a hivatal ódon,

piszkos falai között és amelyet be kell szívniok napi nyolc-tíz óras hivataloskodása alatt.

Tudvalevő, hogy a város azt a rozoga és igazában már csak lerombolásra alkalmas házat a pénzügyigazgatóságtól vette át azzal a céllal, hogy az ujonnan felépítendő nagy és Debrecen város közigazgatásának megfelelő város-háza épülete telkének egy részét alkossa majdan az épületnek telke is. A városháza építéséből azonban — mint méltóztatik látni mindenkinek — nem lett semmi. Készültek ugyan tervek, amelyek között olyan megoldás is szóba került, hogy a lehetőségek kihasználása mellett a városháza épülete még jövedelmezővé is lett volna, azonban e terveket, de ezekkel együtt annak lehetőségét is, hogy a városi adóhivatal halálhivatalait is megszüntessék, valahol a rozsdá marja. Mindenki tudja, hogy a nem építés megokolása hamar készen áll az az érv, hogy hiszen nem volt pénz és nem voltak olyan idők, hogy nagyobb építkezésre gondolni lehetett vagy szabad lett volna. Ez a megokolás azonban amilyen tetszetős abban a formában, hogy takarékoságnak látszik, olyan nem helytálló, ha arra gondolunk, hogy ma városháza hiányában, hogy csak a tárgyunknál maradjunk, a városi adóhivatal siralomháza, ahol szerencsétlen halálraírt tisztviselők élnek le életüket.

Arra, hogy közel száz tisztviselőt állandóan a kész betegség áldozatául dobjanak oda, nem elég érv az, hogy más helyre költik el a pénzt.

A felvett kölcsönökben, a költségetésben lehetne tételeket találni, amelyekkel szemben a városi adóhivatal tisztviselői teljes igazsággal hivatkozhatnak a többségükre. Mert az adóhivatal tisztviselői egyszerű hivatalnokok, akiknek feladata nem az, hogy életveszélyes foglalkozást üzzenek. Az ő díjlevelükben, ha ilyen lenne, nem lehet benne, hogy veszélyességi üzemeket kell ellátniok. A szegény túzólt a maga nyomorult fizetéséért vállalta azt, hogy fölmege az égő tetőre, amely

Levél ifj. Ferencnek

Irtta: Móra Ferenc.

Tul az Operencián...

Kedves druzsám, úgyis mint unokám!

Megérkezett Apáciá-ba ama pár sor írásod, amelyet, mint sejtem, úgy eszközöltél, hogy a mutatóujjacskádat belemártottad a tintásüvegbe és azzal mázoltad kis szíved érzelmeit a macskanyelv nevű csokoládéipari termék takarópapírjára. A török szultánok is így csinálták ezt valamikor, csak hogy persze azoknak nem kellett takarékoskodniok, ennél fogva minden ujjukat beledugták a kalamárisba. Igaz, hogy ők aztán nem nyalták meg utána az ujjukat, mint te szoktad, pedig annak lett volna értelme, mert az ő tintájukat édes bodzaléből keverték az akkori Müller-testvérek. A modern tinta azonban kereső méreg: nekem elhiheted, mert tapasztalásból beszélek. Harminc év óta szenvedek gyögyvithatatlannal tintamérgezésben.

Hanem, tudod, gyerekek, mi a legmeglepőbb az írásodban? Az, hogy máris majdnem olyan olvashatatlan, mint az enyém. Most még úgy látszik, mintha rám ütöttél volna, de mire fogod te vinni negyvennyolc éves korodra! Boldog Isten, ha én olyan zavarba tudtam volna hozni a grafológusokat huszonnégy éves koromban, mint te!

Igaz, ne vedd tisztelenségnek, ha életkoroddal nem vagyok egé-

szen tisztában. De azt sokszor fogod még hallani, hogy a papa memóriája etekintetben nem jól szolgál. Például, hogy többet ne mondjak, nagyikát, a te anyukád anyukáját, sokkal régebben ismerem, mint téged, de azért még máig se tudom hány esztendő. De ez köztünk maradjon, öregem, tudod, mi férfiak sok mindent elkotyogunk egymás közt, amit az asszonyok előtt letagadnánk. Ezt a megjegyzést különben is tisztán okulás céljából tettem, minden malícia nélkül. Hiszen nagyika tudja, hogy apapa hány éves és így kvittek vagyunk. Az asszonyok mindig így kvittelnek, barátom, a te anyukád is. (Kérdezd meg csak apádtól.)

Nem tudom, tudod-e, mit írtál. Mert az már énvelem is sokszor megéset, hogy irtam, irtam, de nem tudtam, mit. Ez azonban nem baj, csak az olvasó tudja, hogy mit olvas. Hát én el tudtam olvasni a te leveled. Azt irtad, hogy „Hogy vagy, apapa?” és hogy „Mikor dücc haza, apapa?”

Hát köszönöm, pajtás, fővögetek itt a tengeri párában, mint husvéti tojás a sonkalében. Anyukád erre azt fogja mondani, hogy a hasonlat nem olyan költői, mint aminőket ő a Minerva baglyaival diszített leánygimnáziumban tanult. De nagyika közbe fog szólni és mint mindig, most is eltalálja az igazságot, megállapítván, hogy nem is baglyokról van itt szó, hanem a zeológianak egészen más egyedéről, amely arról híres, hogy mak-

kal álmodik.

Valóban nem is csinállok mást, csak álmodok. Még pedig leginkább nappal; éjszaka ugyanis nem érek rá, mert az éjszakaiam az olasz vankosokkal való nehéz küzdelem foglalja el és sokszor fölébrednek különös csipogásokra is. Ezek a csipogások a tudómból jönnek, ahol a télen kis csirkék keltek ki, a kánya hordaná el őket...

Nappal azonban nem zavar senki, sőt mindenki elkerül, bár szemmel látható tisztelettel. A Villa Jeanegeban ugyanis resteltem bevallani, hogy író vagyok, mivel itt csupa tekintélyes emberek laktak. Ennél fogva valami imponáló foglalkozási ágat fogtam rá magamra, ami egyuttal független és zavartalan magányt is biztosít. A kurlistán úgy szereplek, mint *vagabondo carnifice*, vagyis vándorhóhér s ezzel elértem célomat. Az emberek tisztelnek és kerülnek s én nagyon vigyázok, hogy meg ne rontsam a kurgastok illúzióit. Mert annak mégsem akarom őket kitenni, hogy Pesten majd kinevezzék őket, amiért nem jöttek rá, hogy nem is igazi hóhérral ették a husvétit Hummert.

Igaz, ez a Hummer volt eddig az egyetlen izgalmas kalandom. — Ahogy elkeveredve öntögettem a gallérom mögé a reggeli kávét (pszt, ezt is diszkréciónak mellettem mondom, csak neked, — ha a nagyok megtudják, sohase kávézhatnak többet kolbászt!) — hát oda-

1200 munkanélküli építőmunkás várja a debreceni építkezések megindulását

A debreceni építőipari szakmunkások közül a munkanélküliek száma a következőképp oszlik meg az egyes szakmák szerint:

Kőműves	376
ács	63
festő	59
kőfaragó	13
cementező	15
kövező	11
Összesen:	527

Ezekhez hozzá kell számítani a munkanélküli állványozó munkásokat és azokat a segédmunkásokat, akik állandóan az építőiparban találnak elhelyezkedést; ők kétszerannyian vannak, mint a szakmunkások s így az építőiparban mintegy 1200-ra tehető a munkanélküliek száma.

A városi kislakások és az új tanyai iskolák.

Április második felében járunk, tehát jó hónappal túl vagyunk az építkezési munka megkezdésének normális idején. A tél folyamán annyi építési munka elhatározásáról hallottunk, hogy a tavasztól alaposan várhattuk a vállalkozás fellendülését és azt, hogy az építési szakmabeli munkások kivétel nélkül kereselhez jutnak. Messze vagyunk még a normális gazdasági viszonyoktól, nem tudjuk, meddig kell várunk arra, hogy a magán-építkezések meginduljanak, tehát sem a vállalkozók, sem a munkások nem számítottak arra, hogy a magánépítkezések révén jussanak jövedelemhez, de annál inkább remélhették a közhatalóságok építkezések megkezdését és bizonyosra vették, hogy a tavasz nemcsak enyhíti, de egészen meg is szünteti az építőiparban hosszú ideje tartó stagnálást és a munkanélküliek nyomorát. A télen tartott tanácskozások és meghozott határozatok alapján a tavasz elejére várták a városi kislakások, az újabb tanyai iskolák, a vásárcsarnok, a postapalota építésének megkezdését, a nyárra és az ősz elejére a központi csatorna és a vasúti palotát. Mindebből ma, április második felében, semmi sincs. A városi kislakásokra már megtartották a versenytárgyalást, az ajánlatokat elbírálták, azonban dönteni és a munkálatokat vállalni adni nem lehetett, mert a népjóléti miniszter még mindig nem adta meg jóváhagyását a városi közgyűlésnek a kislakások építését elrendelő határozatához. A város határozata fennvesztéggel a népjóléti minisztériumban s amíg a jóváhagyó leirat nem érkezik le, nem lehet hozzáfogni az építkezésekhez. Pedig itt három háromemeletes épületről van szó, ahol 300 munkás kanhat foglalkozást az építés színhelyén, 200 munkás pedig az épületekhez szükséges félkész-anvagok és készáruk előállításával, összesen 500 ember intra kenyérhez, tehát egvedül a kislakások építkezése közel 50 százalékos szüntetését a munkanélküliséget. Ugyancsak a kormányhatóság késedelme mulik az új tanyai iskolák építése. 14 tanyai iskola építését határozta el a város, az építést azonban nem lehet megkezdeni, mert Klebelsberg gróf kultuszminiszter még most sem tartotta elérkezettnek az időt a várossal való megegyezésre a költségekhez való hozzájárulás, sőt még az iskolák helyének kijelölése kérdésében sem. A tanyai iskolák építése pedig annál sürgősebb, mert ez a tizenhárom épület a közóhajtásnak megfelelően a kismesterek vállalkozása volna s a kisiparosok mellett természetesen megfelelő számú munkást is foglalkoztatna. A gazdasági és szociális szempon-

ton kívül a kulturának, még pedig annak a tanyai kulturának az érdekei is, amelyekről Klebelsberg gróf olyan szép előadásokat tud tartani, sürgetően követelik, hogy a tizenhárom új debreceni tanyai iskola építése ne akadjon fenn a minisztérium bürokratikus szövevényein.

A postapalota, amely sohasem lesz.

A kislakások és a tanyai iskolák építését tehát a bürokrácia késlelteti és ez teszi lehetetlenné a postapalota építését is. Ha nem volna olyan elszomorító az a magatartás, amelyet a kereskedelemügyi kormányzat a debreceni postapalota ügyével szemben évtizedeken át tanusít, kabaré-tréfákban kellene feldolgozni a postapalotáért folytatott hosszú küzdelem egyes fázisait, kezdve az úgynevezett főposta-épület husz év előtti bemezseltetésétől egészen a Hlatvan ucai palota tervéig, amelyet a kereskedelemügyi minisztérium közel esztendeje magánál tart anélkül hogy jóváhagyná, vagy változtatna rajta. Nem csodáljuk, hogy a törvényhatósági bizottság, a közigazgatási bizottság és a városi tanács már régóta nem foglalkozik a postapalota kérdéssel, utóvégre mindennek van határa, még annak a türelemnek is, amellyel a helyi hatóságok egyik feliratot a másik után küldik a postapalota érdekében, valóban megünhették a hiábavaló felszólalásokat és a haszontalannak bizonyult tintatengert. Itt a kérésnek, a feliratozásnak megszokott sablonja csődöt mondott és csak az extravaagancia segít: ha valamiképpen meg lehetne hívni a kereskedelemügyi minisztert a város vendégéül — valamilyen apropót ki lehetne találni — és bemutatni neki a főposta épületét: bizonyára megborzadna attól a látványtól, amelyet ez az özvívz előtti patkánvívár tár eléje, hogy egy százezer lakosú ősi magyar városban, Kelet-Magyarország metropolisában, az évetemi városban miképpen zsufolódtak össze a legfontosabb állami érdeket szolgáló hivatalok, amelyekben hősi önfeláldozással teljesít szolgálatot egy köteleességtudó, példás szorgalmú tisztviselői és altisztú személyzet, eljegyezve magát a tüdővésznek és egyéb sorvasztó betegségeknek.

A vásárcsarnok, a központi egyetem és a vasúti palota.

Arról tehát le kell mondanunk, hogy Debrecenben belátható időn belül postapalota legyen, de sajnos, jó néhány hónappal eltöltött a vásárcsarnok, a központi egyetemi épület és a vasúti palota építése is. A vásárcsarnok építését hosszas számítási és egyéb előmunkálatok hátráltatják. A központi egyetemre együtt van az ötmillió aranykorona; 2 és félmilliót megszavazott a város, 2 és félmilliót beállítottak az állami költségvetésbe, a tervek elkészültek, semmiesem akadályozza a versenytárgyalás kiírását: érthetetlen és megbozósíthatatlan minden késedelem. A vasúti palota ügye még annyi különféle hivatalos akadályokkal kénytelen megküzdeni, hogy boldogok lehetünk, ha őszre megkezdik az alapozási munkákat. Az építkezéseknek ilyen hosszú időre való halogatása sehogyssem egyeztethető össze azokkal a szölamokkal, amelyeket a kormány részéről unos-untalan van szerencsénk hallani a munkanélküliség leküzdésének szükségességéről és hogyan érhetnék be ezekkel a szölamokkal a munkások számai, családjukat is számbavéve: ezrei, akik 1926 október vége óta kereset nél-

kül vannak s hogy miből tengetik a maguk és családjuk életét a munkátlan hónapokban, erre a kérdésre ők maguk is bajosan tudnák megadni a feleletet.

A Dóczy-intézet kibővítése és a kistemplom renoválása.

Az állami és a városi közmunkákon kívül a debreceni református egyház építkezési tervéi ígérnek munkaalkalmat a vállalkozóknak és a munkásoknak, de ezek a tervek is csak hosszabb idő múlva érnek meg a kivitelre. A Dóczy-intézet kibővítése egyike lesz az idei s a jövő évi szezon legnagyobb építkezéseinek. Egymillió pengőben irányozta elő az egyház az építési költségeket, miután a jelenlegi épülethez hozzákapcsolja a közvetlen mellette levő, Kossuth uca 35. számú, a Láng Sándor dr.-tól mostanában megvásárolt 37. számú és esetleg az ugyancsak az egyház tulajdonában levő 31. számú telkeket is. Az építés ezidőszent az előkészítés stádiumában van: a gazdasági bizottság most dolgozik a költségvetés részletes és végleges megállapításán és a fedezet előteremtésén — minden valószínűség szerint kölcsön útján fedezik a költségek egy részét — és csak a magyaranyu és sok szempontot felölelő előkészületek után kerülhet sor a versenytárgyalás kiírására, úgy hogy az építéshez csak augusztusban lehet hozzákezdeni. EGYELŐRE csak a 35. és 37. számú telkeket építik be, a mai Dóczy-intézetben, a 33-as számú épületben mindaddig folyik a tanítás, amíg az említett két telken az új épületek elkészülnek és csak ezután lehet szó arról, hogy a régi épületet bekapcsolják az egész komplexumba, valamint arról is, hogy a 31-es számú telket is beépítsék.

Másik építkezése lesz az egyháznak a kistemplom renoválása. Ennek a kérdésnek különösen nagy fontosságára tekintettel az egyház szükségesnek látta, hogy országos nevű és tekintélyű műépítész véleményét kérje ki és ezért Schulek János műépítész, a Műemlékek Országos Bizottsága egyik mérnökét kereste meg az iránt, hogy jöjjen Debrecenbe és a helyszíni vizsgálat eredménye alapján mondjon véleményt: lehetséges-e a Kistemplom kijavítása és ha igen, hogyan történjen a renoválás. Schulek műépítész válasza még nem érkezett meg az egyhárhoz, de az eddig elhangzott véleményekből következtetve minden valószínűség mellett szól, hogy a Kistemplom renoválása lehetséges és érdemes. Ez körülbelül 2 milliárd koronás építési munka lesz.

Debrecenben csak néhány munkás dolgozik, míg Nyíregyházán nincs munkanélküli.

Mindez azonban a közeli vagy távoli jövő zenéje és legfeljebb arra jó, hogy ében tartsa a reményt a vállalkozókban és a munkásokban. A jelenlegi helyzet végtelenül szomorú. A Déri-múzeum úgynevezett fehér munkái mintegy száz munkásnak adnának kenyeret, ezeket azonban a Tóth- és Sebestyén-cég csak akkor tudja megkezdeni, ha már a csövezési, fűtőberendezési, szerelési munkálatokat befejezték. A Fejér- és Ritter-cég a vasúti kolónián épít 2 altisztú és 2 segédaltisztú épületet; itt 20 építő szakmunkás és 50 segédmunkás dolgozik. Ugyancsak a Fejér- és Ritter-cég építi a Debreceni Helyi Vasút új garázsát a társaság Szoboszlói-úti telepén, ahol a helyi vasút további garázs-építkezéseket és új műhelytelep

építését is tervbevette. Egy-egy utcában elvéve láthatunk állványokat, kisebb tatarozásokat végeznek egyes kismesterek egy-két munkással. És a mai szomorú helyzet még hónapokig húzódik, mert ha valamelyik nagyobb építkezéshez végre hozzá is látnak, az első időben elenyészően csekély számú munkás találhat foglalkozást, csak a negyedik-ötödik héten kerül sor arra, hogy a munkások tömegesebben jussanak az állványokra. Ilyen körülmények között az idei építési szezon nem jelent többet a munkásokra 15-20 heti munkaidőnél, ezalatt pedig nem képesek megkeresni a télrevalót is. A munkanélküliek megpróbálkoztak más városokban elhelyezkedni, el is indultak a szélrózsa minden irányába, de rövid idő múlva kénytelenek voltak hazajönni, mert mindenütt a visszautasító kijelentéssel találkoztak, hogy előbb a helybelieket juttatják munkához. A hazatért debreceni munkásoknak egyedüli vigasztalásuk az volt, hogy vidéki társaikat munkában láthatták. Mert más helyeken van munka. Nyíregyházán egyetlen munkás sincs munka nélkül, ott a közmunkákat idejében előkészítik és vállalatba adták.

Ha még a közhatalóságok építkezési tervéi elé is ennyi akadály gördül, bizonyára fantasztikusnak látszik az a gondolat, hogy

mikorra remélhető a magán-építkezések megindulása?

Erre a kérdésre szakértőtől kérünk felvilágosítást: Sebestyén Lajos építészhez fordultunk, aki a hozzá intézett kérdésünkre az alábbiakban fejtette ki véleményét:

— Nagy reménységgel tekintünk a tavasz elé, mert azt várjuk, hogy a magánépítkezések mintegy megcáfolhatatlan bizonyítékul az igazi gazdasági konszolidációnak, végre-valahára megindul az idén. Egyik évről a másikra voltunk kénytelenek halasztgatni azt a bizakodásunkat, hogy azok a tisztviselők, akik hosszú esztendő óta igényeiknek távolról sem megfelelő, szűk kis lakásokban ten-

Zománcozott

edények

nagy raktára
SESZTINALAJOS
vasnagyerkeskedés
Debrecen, Piac-utca 23.

Shell a vezető világmárka

Mezőgazdasági célra szállítunk:

Kincstár kedvezményes

Shell-petroleumot
Shell-benzint
Shell-gázolejat

eredeti gyári árrban.

Raktáron tartunk:

Shell-tractorolajat
Shell-autóolajat
Shell-autobenzint
Shell-kenőolajat

eredeti ólomzárolt Shell-hordókban és kannákban.

A Shell Kőolaj RT.

debreceni kirendeltsége
Piac-u. 38. — Telefon 15-11.

**Budapesti Nemzetközi
VÁSÁR**

1927. április 30 — május 9.
50% utazási kedvezmény

az összes belföldi vasutakon és hajókon.

Vásárigazolványok kaphatók és felvilágosítást nyújtanak a

Vásárlroda:

Budapest, V., Alkotmány-utca 8. valamint

Debrecen: Kereskedelmi és Ipar-kamara.

A vásárigazolványok ára P 3'20

gödnök, egyszer mégis csak megépíthetik a maguk kis otthonát. Különösen azt tartottuk biztató jelenségnek, hogy a tisztviselők a házhelyek kiosztása folytán telkekhez jutottak s így már könnyebb lesz a házukat felépíteniök. Azonban — mint az előző esztendőben — az idén is megcsalt optimizmusunk s úgy látom, még mindig nem sikerült feltalálni a magánépítkezés problémájának megoldására szolgáló csodaszert, amely sok tényező összetételéből állana elő.

— Az építkezés első feltétele az lenne, hogy az anyagárak az építési kedv pusztá hírere legalább is ne emelkedjenek, már pedig az idén jelentékenyen emelkedtek az anyagárak annak ellenére, hogy nincs építkezés. A mész, a cement, a vas ára magasra szökött s ezt a drágulást a kartellek minden jogos ok nélkül idézték elő. Készséggel elismerem annak az álláspontnak helyességét, hogy a kartellek bizonyos határon belül operálnak, ha normális, mondjuk: békebeli állapotok uralkodnak, de a mai viszonyok között határozottan károsnak tartom az eljárásukat, mert a jelenlegi gazdasági és szociális viszonyok között mégis inkább az volna a közérdek, hogy az építetők olcsóbban szerezhessék be az anyagot, nem pedig az, hogy a krízis éveiben nagy haszonhoz jussanak a kartellbe tömörült gyárak. De nagy mértékben hátráltatja a magánépítkezés megindulását a drága építési hitel is. Mindaddig, amíg a törlesztéses építési hitel kamattétele 10% körül mozog, szemben a békebeli 4½—5%kal, a tisztviselők aligha tudják megtalálni számításait. Végül károsan befolyásolja az építkezést az a körülmény is, hogy a munkások bére nem lévén stabil, a vállalkozók nem képesek azokkal az éles árakkal kalkulálni, mint a békeben tették.

Csak ezeknek a problémáknak együttes megoldása vezethet a magánépítkezés megindítására, az idén azonban — ezt már épp oly határozottsággal, mint amilyen sajnálattal — meg lehet állapítani — ennek bekövetkezéséről le kell tennünk. Eövéten reményünk, hogy mégis építenek valamit az idei szezonban, csak az lehet, ha a népjóléti tárca azt a 25 millió aranykoronát, amelyet a tisztviselő házak építésére kölcsön formájában kíván fordítani, mielőbb a tisztviselői kar rendelkezésére bocsátaná.

**Szomorú riport
a rendőrség központi ügyeletéről**

A városnak egyetlen helye van, ahol a szenvedés és bűn állandó tanyát vert magának: ez az egyetlen hely a rendőrség központi ügyelete. Ha valaki gyakran megfordul és figyelő szemmel nézi az ügyelet mozgalmas életét, a sok szenvedés és emberi vadság láttára vagy elfásul, vagy önkéntelenül együtt érez a szenvedésben és rettegésben a páriákkal, akiket idehajszol a kegyetlen élet és a törvény vasszigora. Kora reggeltől késő éjszakáig egymásnak adják a kilincset. Sokan maguktól jönnek, másokat a rendőrök állítanak a fogalmazó elé kihallgatásra. A kép nagyon eleven és sokszor egyenesen megdöbbentő. Egyformán jönnek ide védelmet kereső szegények és kirabolott, meglöpött urak panaszt tenni.

**„Védjen meg fogalmazó ur,
az Istenért!”**

Husvét hetének egy esős, szomorú estéjén ott időztem a rendőrség ügyeletén, figyeltem, milyen az élet ilyenkor a nagy ünnep előtti napokban. Egy cseppet sem változik a kép. Itt nincs ünnepi hangulat. Elöttem megy be az ügyeleti szobába egy szegény, rongyos ruhájú asszony. Védelmet kér könyörög. — Kihallatszik a hangja a folyosóra:

— Fogalmazó ur, az Istenre kérem, segítsen rajtunk! Az a vadállat agyonver és halálra kiozsa gyermekeim!

A fogalmazó választ nem lehet érteni csak az asszony síró szava hangzik.

— Nem lehet, könyörgöm, hiszen reggelig agyonver, nem ismer az sem Istent, sem embert, de a rendőrtől fél. Csak egy szavába kerül és megmenthet!

Néhány percig csend után kijön re jöttem? Hatósági orvos vizsgálta.

MAGAM ELLEN

E fájó, fázós tagjaimmal, ellustult szememmel s a vérnek oktondi forrásával a kerítő estében e gyalázatos harcommal, féltérás hitemmel garasban, asszonyban, tegnapban, holnapban, e bábjáték zsinór ellen fickándozó hőse törpe tragédiák törpe színpadjáról mímelhetem-e a megfoghatatlan Isten arculatját? Hadd jövek elétek belétáradva a napi teremtésbe, hogy mégis valahogyan megdicsérjem az embert — dicsérjem célok ártatlan eszközeinek — mint ártatlan az irányzott golyó is — dicsérjem zászlónak az idő rohanó hajóján, mely buta kedvvel lóbog a szél erejére, dicsérjem sodratását s valljam merész akaratomnak, ha cselekedni betörte ígába vaskezü végzet.

Mi mást tehetek. Ülök szembe magammal s nézem vétkemet, miket nem örömből cselekedtem, hibáimat sorra veszem, hogy mért nem erények s bottló erények okát nem firtatom.

Mi mást tehetek. Mondjam az automobilra, hogy gyorsak a lábaim és bírom a földet? s levegőbe repülve mondjam: im szárnyakat érzek.

Halformára alakítok a mélybe hajókat, mikkel az ölének új fortélyát kieszeltem, de halak nem urálnak, nem ural az égi madár sem — zablára a ló s járomba a barmok kezemnek cselédei, de nem testvérek panaszra, jajra, verésre s értelmemet, mi okkal szándékot egyeztetni készlet, sem a hal, a madár, sem a hernyó nem tiszteli bennem.

Mi mást tehetek. Hazug arcaimat sorjában levetve nem áldhatom életemet, mert semminek élek, nem látom a bölcsességet magamon s forgó csillagokban, nem értem a tervet, amit mi betölteni hivatunk s nem tervelek ellene kis hiu forradalmat.

Járom napjaimat ahogy ügyes anatómiai kényszer sarkal s a vivódó huszadik század. Csodálom Amerika népét, mely gépben, sportban, filmben erős s nem tudja: hiába — és lakni házakat épít mindig magasabb emeletre.

BÉKES ISTVAN.

latára van szükségem.

— Hát azt itt lehet, amoda a sarokban az ajtó, kopogtassik, oszt menjen be a fogalmazó urhoz.

A szegény asszony bejön, odamegy a rendőrhöz és felkéri, hogy az urát, akit szegényt nem lehet egészen emberszámba venni, ne engedje be utánna, ha bejönne az uccáról.

— Tetszik tudni, nincs a szegény ki egészen és csak bajt csinálna!

Félnék kopogás az ajtón és asszony belép az ügyeletes rendőrtiszt elé. Alig hogy az asszony bement, a kapuhoz oszon egy napszamos forma ember, egy négyéves kisgyerek van vele, a kapu lépcsőjére telepednek és úgy néznek mind a ketten befelé. Ott maradnak néhány percig. Aztán a férfi hirtelen karjára kapja a gyermeket és feljön a lépcsőn. A rendőr a második ajtónál utját állja:

— Mi járatban van? Kit keres? — hangzik a rideg kérdés.

A szegény ember megzavarodik és alig tudja kihebegni, hogy: Mari után jött, aki az ő felesége és neki arra szüksége van, meg a gyerekeknek is, engedjék már ki.

A rendőr úgy látszik nem felejtette el az asszony figyelmeztetését, mert megnyugtató hangon mondja:

— Hát csak maradjon itt, mindjárt jön, de bemenni most nem lehet hozzá.

A bárgyu tekintetű ember leül a lócára és elkezd halkán maga elé beszélni. Még az ólében levő gyermek se figyel rá.

„Dağad a lábom, megharapott egy kutya”

Az ügyeleti szobában azalatt a legszomorubb történetet meséli el a szegény fiatal asszony:

— Karsay Józsefné vagyok, Kovács Margit, kereskedelmi vizsgám van. Az uram a háboruban elmebajt kapott, tönkre jutottunk. Nekem kell gondoskodni az uramról, meg arról a kis gyerekről is, mind a ketten elpusztulnának, ha én nem dolgoznék. Ibolya csokrokát árulok éjszakánként és a jó emberek is adnak egy kis segítséget. Gyenge testű vagyok, nem bírom a fizikai munkát, másképp cselédnek is mennék. Most nagy bajba kerültem, egy farkaskutya megharapott és a lábam megdagadt, attól tartok, hogy veszett volt a kutya. Pénzem nincs orvosra, kérem, fogalmazó ur, vizsgálta-tasson meg a rendőrorvossal.

Ezt még elmondta a szegény, de tovább nem tudott beszélni, erőt vett rajta a sírás és csak egyes töredékeket érteni:

— Nem akarok így elpusztulni... mi lesz velük?... az emberek... Ha van Isten...

„Miért jött be, ha rongyos?”

A rendőrtiszt alig tudja megvilágosítani. Folytatják tovább a kihallgatást. Az ajtón keresztül csak az asszony szavait érteni:

— A kutya gazdája kijelentette, hogy minek megyek be a kapuján, ha rongyos vagyok, tudhatnám, hogy a kutya bizalmatlan minden rongyos ember iránt. — Adott fehér vásznat és jódot, aztán azt mondta, menjek a dolgozóra. Nem fájt akkor, de két nap múlva dagadni kezdett és most már nagyon fáj.

A kihallgatás véget ért, cseng a telefon:

— Doktor ur, egy gyanus kutya-harapás, azonnali vizsgálat szükséges.

Tíz perc múlva az örömtől sirva megy ki a kapun a háromtagú család. Nincs komoly baj. A doktor azt mondta: Majd elmúlik, nem vezélyes.

(b. m.)

Beszélgetés a debreceni beszédről

I.

A debreceni beszéd csunya, leg-
alább az adoma szerint az, mert
az egyszerű leány csak azért nem
jött Debrecenbe férjhez, mert ott
csunyán beszélnek, mert ott azt
mondják: *Jaj de szip nygy lejr lú!*

Hát az igaz, hogy ezt így mond-
ják, hogy ezért a debreceni beszéd
csunya volna, az már izlés, felfo-
gás és meg jobban mondva, szo-
kás dolga. Én nem tudom, hogy ha
egy olyan ember, aki csak könyv-
ből tanult magyarul, aki tehát csak
az irodalmi magyar nyelvet is-
meri, közvetlen egymásután halla-
ná az előbbi debreceni felkiáltást:
Jaj de szip nygy lejr lú! és a kö-
vetkező szegedi szólást: *Ögyél kö-
nyeret möggyel; ha nem öszöl, tödd
el, majd megöszöd röggel*, én nem
tudom, melyiknek adná a szépség
és jóhangzás pálmáját: a debre-
ceni *izés*-nek, vagy a szegedi *özés*-
nek-e. Tudnunk kell ugyanis, hogy
a magyar nyelvjárások közül ki-
emelkedik kettő, az egyik az *izó*,
a másik az *özó*. Mindkettő száza-
dokra nyulik vissza és nagy or-
szágrészekre terjed ki; az iskolák
nem pusztították el, az írók is leg-
feljebb hátraszorították, de mind-
kettő fentartotta magát, fenn is
fogja magát tartani, mert az egyi-
ket Debrecennek ősi magyarsága, a
másikat Szegednek tősgyökeres
magyar népe őrzi és gyakorolja.

De hát miben áll az az *izés*?
Nem egyébből, minthogy a debre-
ceni ember tömördek *e* helyett *i*-t
mond. De mikor mondja az *e*-t
i-nek? Könnyebb ezt szabályba
foglalni, mint gyakorlatilag elsajá-
títani. A szabály az volna, hogy
az irodalmi nyelvnek minden olyan
e-je, amely ragozás vagy kepzés
közben nem változtatja hosszúsá-
gát vagy hangszínét, az *i*-ve válik
a debreceni nyelvjárásban. Az iro-
dalmi nyelvnek ilyen változatlan
e-jét találjuk például ezekben a
szavakban: *kép és lép, méz és néz,*
bér és kér, amelyek aztán a deb-
receni ember ajkán így hangzanak:
kíp és lip, miz és niz, bír és kir.
Nagyon sok ilyen *e* van a magyar
nyelvben, ennél fogva a debreceni
nyelvjárás is tele van *i*-vel. A
hosszu *i* egészen elhatalmasodott a
debreceni emberben; benne van az
iteliben, benne van a *viriben*, vele
van *dilben*, vele van *icacaka*, szó-
val ez az *i* a debreceni embert el-
kísíri születésétől fogva ílete ví-
gúg, az idesanyja tejítül a sir
míjsígúg.

Van is aztán dolga az iskolának,
mikor ábcécre kaptatja a kislányokat,
leányokat. Mert ezek hiába látják
szemökökkel a *békát*, ajkukon csak
bika lesz az, *szép* helyett is sokáig
szipre fordul a nyelvök. De aztán
mégis csak győz az iskola, sőt né-
ha nagyon is győz. Az a kis gye-
rek, aki annyiszor kikapott a
szipirt, a *kípirt*, a *mizirt*, már bor-
zong az *i*-től és így esik meg rajta
néha, hogy a *hírest* is *híresnek* ol-
vassa. Hyeinkor aztán van nevetés,
kacagás, amelyet a tanító elfojt
ugyan, de a kis nyelvbotlóról a
viz se mossa le ezt a csufondáros
nevet: *Te úgy az a híres?*

Nagyon csalódnék az, aki azt
hinné, hogy ha megtanulta azt az
előbbi szabályt, amelyet az iro-
dalmi nyelvi *e* és a debreceni
nyelvjárás *i* között felállítottam,
az már tud fennakadás nélkül
debreceniesen beszélni, az már is-
meri az *izés*-nek minden titkát.

A nyelv az a terület, amely ter-
mette ezt az igazságot: Nincsen
szabály kivétel nélkül! Mert szá-
bály szerint a kenyérnek mindig
kenyérnek kellene hangzania, hi-
szen nagozásban, képzésben ez az
e-vé válik: *kenyeret, kenyeres,*
de azért a debreceni ember ajkán

a kenyér is *kenyir* lett. Eppen úgy
a négy is *nygy*, holott van mellette
negyed, a *mégy* is *mígy*, bár az
első személyben *megyek*, sőt *men-
gyek*, amint azt ez a gyerekvers is
bizonyítja:

Egy, kettő, három, *nygy*,
Te kis kutya hová *mígy*?

De ezt a verset nem illik foly-
tatni, kivált mióta kiadták az er-
kölcsvédelmi rendeletet.

Szóval van a debreceni nyelvben
i bőven, pedig eddig csak a hosz-
szu *i*-t emlegettem. Ehhez azonban
még hozzá kell vennünk a számta-
lan rövid *i*-t, amelyek szintén *e*-t
helyettesítenek, az ilyen személy-
ragos szavakban: *keblire, kedvire,*
jöttibe, mentibe, elejire, vigire,
stb., stb. De ez már nem oly szoros
debreceni sajátosság, mert ország-
szerte megtalálható a nép nyelv-
ben. A rövid *i*-k közül sajátosan
debreceni ez a kettő: *tingiri* ten-
geri helyett és *gyerekih* gyerekek
helyett.

II.

Annak az egyszerű kis lánynak,
aki debreceni emberhez a beszéd-
jéért nem akart feleségül menni,
nemcsak a *nygy*, *szip*, *fejir*, de a
lú sem tetszett. Pedig ezen az
egyen kár volt fennakadnia, mert
a *lú*-nak nincs párja, akár a talyi-
gás lónak; *lú*-forma szó nincs több
a debreceni nyelvben. Mert mond
ugyan a debreceni ember *szú*-t, de
azt nem a *szó* helyett mondja,
hó helyett sincs *hú*, sőt a zsidó is
megmaradt zsidónak, pedig a zsi-
dót csulfá tenni, mindenféle csuf
névvel illetni, arra a debreceni nép
hajlandó volt még a kurzus felvir-
radása előtt is. A *lú* olyan egye-
dül áll a debreceni nyelvjárás róná-
ján, mint a vándorsziklák a né-
met síkságokon; s a nyelvtudo-
mány talán még kevésbé tudja en-
nek a jelenségnek okát adni, mint
ahogy a földrajz és földtan sem
magyarázta meg kétségtelenül a
síkság közepéből magánosan ki-
emelkedő vándorsziklát.

Annál szívesebben változtatta a
debreceni nyelvjárás az *ó*-t *ü*-vé;
bő, cső, lö (fej), *kő, lö, sző* helyett
széltire használatos a *bü, csü, kü,*
lú, szü. A *kő* még összetételben is
kü-nek hangzik: *ménkü* és *küpor*.

Ennek a sok *ü* helyetti *ü*-nek a
hallatára, amihez járul még mind-
den pillanatban az *ö* és *ötet* név-
másnak *ü* és *ütet* hangzása, ne
csodálkozzék senki, ha én egyszer-
re csak azt jelentem ki, hogy a
debreceni beszédnek van egy kis
zsidós íze, hiszen bennünket, ma-
gyar zsidókat szoktak azzal csu-
folni, hogy az *öröm*-öt *üröm*-nek,
a *könyv*-et *künyv*-nek mondjuk,
sőt hogy egyik-másik falusi hitro-
kon *örülni* helyett *ürülni* szokott.
Ezt a zsidós ízt csak fokozza a
bör szó, amelyet az eladó tanyai
paraszt *bür*-képen hoz be, a Hat-
van uccai Kohnok és Schwarzok
pedig szintén *bür*-képen vesznek
meg, legyen az *juhür, tehünür,*
avagy éppen *lühür*, amelynek első
fele is, második fele is ugyancsak
zsidósan hangzik magyarul és
amelyet már Csokonainál is meg-
találunk Ábrahám zsidónak az aj-
kára adva.

Még ezer szerencse, hogy a kur-
zus a nyelvtudomány terén is
nem termelt egy Méhely fajbioló-
gushoz hasonló tudóst, mert az
bizonyára kisütötte volna, hogy a
zsidó kereskedők inficiálták a deb-
receni nyelvjárást legfőbb porté-
kájukkal, a *bür*-rel, amelynek nyo-
mán aztán támadhattak a debre-
ceni beszédben a többi zsidós
hangzású szavak: *bü, kü, lü* stb.
Természetesen ezt a feltevést épen
oly kevésbé érdemes cáfolni, mint
Méhelynek hírhedt fajteóriáját,

amely szerint a zsidó vér nem
keveredhetik másfajta, legkevésbé
pedig magyar vérrrel. Debrecenben
még nem laktak zsidók, mikor a
bortól hangos debreceni legények
váltig dalolták ezt a nótát:

Szörkesztyű, *bürnadrág*,
A *büröd* süjjön rád!

III.

De ha már a debreceni beszéd-
nek zsidós vonatkozásainál tart-
unk, mehetünk egy lépéssel to-
vább; vannak még más közös voná-
sok is. A tősgyökeres debreceni
érzés, mint rendíthetetlen 48-as,
Ösztriát szidta, most pedig az
ótó-ra haragszik, kivált mikor a
lova meg-megrezzen a gép durro-
gásától. Szóval a debreceni ember
az idegen, főképp német nyelvbeli
aut következtesen *ó*-nak ejti; a
debreceni 39-es bakának piros volt
az *óslágja*, kellemetlen volt a
lősrítt, kivált *ógusztusban* és bi-
zonyára a katonaeletből, talán
éppen a Pavillon-kaszárnyából
hozta magával a debreceni ma-
gyar ezt az ébresztő, vagy inkább
nógató szólást: *Óf, aki nem gró!*,
ami körülbelül *Talpra magyart* jel-
lentett, még mielőtt Petőfi a maga
„Talpra magyart!”-ját megírta
volna.

A debreceni magyarnak az ide-
gen *au*-tól való iszonyódása annál
feltűnőbb, mert ki tudja ezt a han-
got ejteni, sőt a maga tősgyökeres
szavaiban elég gyakran használja
is. Az a függetlenségi polgár, aki
Ösztriát átkozta, ugyanazzal a
szájjal szidta a *kaurmányt* és
olyan *jaunapokat* mond a szom-
szédjának és kíván a komájának
olyan sok *baudog* névnapot, hogy
ezekkel az *au*-kkal bármelyik né-
met nyelvtanár megelégedhetik.
Ha pedig a mi magyarunkat elfog-
ja a bosszuság vagy a csodálko-
zás, akkor az ilyen mondatokban:
Hogy az a *jau* Isten akárhova te-
gyél, vagy *Aunye* de *szip!* annyira
feltűnő a száját, hogy akár két
német *au* is kiférne rajta egy-
szerre.

IV.

Amit eddig mondtam a debre-
ceni beszédről, az bizony mind
csak a külső formájához, csak az
ábrázatjához tartozik, a velejétől, a
lelkétől még messze jártam. Vala-
mivel közelebb jutunk ehhez, ha
nemcsak a hangokat figyeljük, ha-
nem ha megvizsgáljuk, hogy a
debreceni ember hogy ragoz, hogy
képez szokat, hogy szerkeszt mon-
datokat.

A magyar nyelvtannak — tudjuk
— legkritikusabb pontja az *ikes*
igeragozás. Száz és huszonöt esz-
tendeje, hogy Révai Miklós felállí-
totta az *ikes* és *iktelen* ige para-
digmáját s azóta kevés kérdés kö-
rül folyt több vita, mint e körül.
Hát kérem a debreceni beszéd a
szigorú tanítóktól, tanároktól sok-
szoros szekundát kapna, mert az
igeragozás itt sehogy sem illeszke-
dik a Révai-féle szabályhoz, sőt
számos igealak mintha csak ki
akarná csufolni a nyelvtanban fel-
állított paradigmákat. Például így
köszön a debreceni ember: Adjon
Isten jó napot!, de a gyerek így
kér az anyjától: Ides, *aggyik* egy
kis kalácsot! Mire az anya, ha tré-
fálódzhatnék, így felel: A *gyik* a
juhba lakik. Különösen a felszólító
mód harmadik személyében mutat-
kozik teljes anarchia, úgy hogy
nemcsak adomába való, hanem va-
lósággal is megeshetik, hogy a
gazda így kedveskedik a látogató-
jának: „Gyűjjük, újjuk be, osztán
egyen, ígyon!” De ez más nyelvjá-
rásban is előfordul. Sokkal jelle-
zőbb a debreceni beszédre, hogy a
legiktelenebb igét is *ikes* raggal
látja el az egyes szám második

személyében. Csak meg kell halli-
gatni az iskolásgyermek társalgá-
sát és lépten-nyomon hallhatjuk
az ilyeneket: Mir nem *adol* neki,
mikor úgy kunyorál? Megáj, meg-
mondalak a tanító urnak, sose
hagyl bikit, mindig *bántol*. Mit
hencegsz, te se *tudol* jobban fot-
ballozni, mint én. Ne ijeggy meg,
akármit *látol*. Még ilyent is hal-
lani: Adok neked *pízt*, osztán fogol
hozni a bótbul. S ezek az igeala-
kok kihallatszanak a gyermekek
beszédéből, aká a Pásti és Kápol-
nási uccán figyeljük őket a zsidó
iskolák környékén, akár a Vig-
kedvű Mihály és Mester uccán
csatlakozunk egy-egy paraszt gye-
rekcsoporthoz. Szóval a zsidósnak
mondott beszéd ezen a ponton is
egyezik a tősgyökeres debreceni
népnyelvvél.

Azonban nagyon megjárna vala-
ki, ha ezekből az igealakokból sza-
bályt akarna levonni és minden
igének *ol—el* raggal képezni a má-
sodik személyét s ilyeneket mon-
dana: „Nem *várol* meg?” Avagy
éppen ilyent: Nem értem, hogy mit
beszilel. Hangos kacagás volna a
válasz az ilyen alakokra s az a
gyerek, akinek így megbotlanék a
nyelve, még csufabb csufnevet
kapna, mint az a bizonyos „Te
héres!”

V.

Van még a debreceni beszédnek,
közelebről a debreceni igerago-
zásnak egy pontja, ahol a Csicsögő
és Kisuj ucca, jelenleg Árpádtér
és Simonffy ucca csodálatosan ta-
lálkoznak, amelyre nézve a ke-
resztyén és zsidó gyerekek s aztán
a nem nagyon iskolázott felnőttek
is hajszálnyira találkoznak. Ke-
resztyén és zsidó gyerekek egy-
aránt így beszélnek: Ha szípen
megkirik, *ü megmutassa* nekik, *ü*
mehtanitsa a fiukat. Az ember nem
tudhassa. — Most már minden
jány bubira *vágassa* a haját. —
Az az ügyetlen nem *tarsa* jól a
laptát!

VI.

Van azonban a debreceni beszéd-
nek egy olyan sajátossága, a mon-
datszerkesztésnek egy olyan rend-
ellenes módja, amelyben már nem
találjuk meg ezt a keresztyén-zsidó
harmóniát, amely különben jó vol-
na, ha innen a nyelvhasználat ter-
ületéről átesnapna a gazdasági és
társadalmi életnek, sőt a politikai
életnek a mezejére is. A debreceni
népnyelvben is, mint sok más
nyelvjárásban megtörténik az a
furesaság, hogy többes számú
alannyal egyes számú állítmányt
párosít, de csak akkor, ha birtokos
személyragos főnév az alany, mint:
Az *icacakai* dértül *lehullott* a fá-
nak a *levelei*. A gazdának a *lovai*
megvadult, osztán felborították a
szekeret. Öreg ember már, *reszket*
a kezei.

Ismétlem, a debreceni népnyelv-
ben ez a logikátlan szerkesztés kö-
zönséges, sőt majdnem szabályszer-
ű. Hogy a nép nyelvével annyira el-
sajátította zsidók miért nem követik
ezen a nyomon is a debreceni be-
szédet, bajos volna megmagyaráz-
ni, talán az elevelenb logikai ér-
zék, talán a számokkal való gya-
koribb foglalkozás tartja őket
vissza, de természetesen ők sem
maradtak teljesen immunisak ettől
a — mondjuk — ferde nyelvhasz-
nálattól.

VII.

Ha már benne vagyok a debre-
ceni nyelvjárás zsidó vonatkozá-
saiban, hadd említsek meg még egy
különös szerkesztet, amelyet nem
régén a *Magyar Nyelvőr*-ben is
szóvá tettem. Debreceni kapukon,
házfalakon gyakran lehetett látni
akombakom betűkkel, nagyon kez-
detleges írással felirva ezt: *Nátha*
van eladó! Husz—harminc évvel
ezelőtt még nagy kedvük telhetett
a debrecenieknék ennek a mondat-
nak a felfirkálásában, de ma már
tiz uccát is végig lehet járni, amíg

egyre ráakad az ember. Nem tudom, mitől ritkult meg, attól-e, hogy a tisztaság-érzet terjedt, vagy attól-e, hogy a babona csökkent; mert tudnivaló, ez a felírás nátha ellen való szer volt, de csak annak, aki benne volt, mert az megmenekült tőle, ha valaki más elolvasta, viszont az az utóbbi megkapta. Hát abban az időben így védekeztek a nátha ellen, ami mindenesetre kevesebbe került a legolcsóbb aszpirinnél, anaktónál, szájvizinnél, fogkrémnél, amit most hirdetnek a spanyolnátha ellen való biztos oltalmul.

Akkor régen fenn sem akadtam a „nátha van eladó” különös szerkezetén, t. i. azon, hogy itt az alany és a melléknévi állomány *van*-nal van egybekapcsolva, de az már szöveget ütött a fejembe, hogy a minap egy Cserepes uccai alacsony ablakban ez a kis hirdetés került elém: „Két ágy van eladó.” Mi ez? kérdeztem magamban, hát nem volna elég, vagy nem volna helyes így: *Két ágy eladó*. Bizonyára elég is volna, helyes is volna, de viszont a „Két ágy van eladó”-t sem érheti kifogás, sőt ez tösgyökeres debreceniesség s ennél fogva tösgyökeres magyarosság is, hiszen csak ebben a formában felel a szerkezet teljes pontossággal, mondjuk rápászlással erre a kérdésre: Mi van eladó?, amit igazán nem szoktunk mondani és talán nem is mondhatnánk *van* nélkül, így: *Mi eladó?* Ez a *Mi van eladó?* aztán belekapcsolódik a magyar zsidó életbe és a magyar zsidó beszédbe. Néhány évtizeddel ezelőtt ugyanis, míg országos törvény, miniszteri rendelet és városi szabályzat egyen nem szabályozta a házalópart, számos zsidó hittestvérünk járta az uccákat és ezzel a kérdéssel kiáltott be jókor reggel, késő délután minden kapun: Mi van eladó?, úgy hogy Debrecenben ezeket a hitsorsosokat, ezeket az igazi háziapárokat nem hitták sem *handlónak*, sem *házalónak*, hanem jellemzően *mivaneladó zsidónak*. S ezt a nevet nemcsak a nép használta, hanem némi szelid öngúnyval maguk ennek a foglalkozásnak nem mindig tisztá, de legtöbbször tisztas folytatói is.

Ezek a mivaneladó zsidók tehát segítettek fenntartani egy tösgyökeres magyar szerkesztésformát, az ilyen *van*-nal kapcsolt mondatot, amelynek leghíresebb, hosszú életre, talán örökéletre szánt változata egy akkor még debreceni diáknak, Szabolcska Mihálynak az ajakáról röppent világgá:

„Tudja is a mindenható,
Mi van azon *szinni való*.
Hogy a ménes ott dehelget
Valahol egy csárda mellett!”

VIII.

Sokan kérdezhettek tőlem, hogy ha a debreceni nyelvjárás és a zsidós magyar beszéd olyan sok ponton találkozik, annyi sok hasonlóságot mutat, lehet-e ebből valami következtetést vonni. Azt felelem: igenis lehet, még pedig nemcsak egyet, hanem kettőt is, egy tréfásat meg egy komolyat. Tréfásan azt mondhatom, hogy mikor mi, magyar zsidók annyi sok ü-t keverünk beszédünkbe (ü, üt, bür, lü, lü), mikor így ragozunk: *adol, látol, tudol*, vagy így: *tartsa* tartja helyett, *tanitsuk* tanítjuk helyett,

Legdivatosabb
nyakkendő és férfi fehérneműek
KORNFELD uri divatházban.

Modern fodrász-, manicur-
és tyukszemvágó szalon.
Hölgyeknek külön.
FORGÁCS
Hungária-palota.

akkor tulajdonképp nem zsidósan, hanem debreceniesen beszélünk.

De ez csak tréfa. Komolyan pedig azt kell megállapítanunk, hogy mindazok a különösségek, furcsaságok, szabálytalanságok, amelyekkel a zsidós magyar beszéd — főképp a kiejtés terén — eltér az irodalmi nyelvtől, mindezek valamelyik nyelvjárásban és nagyrészt a debreceni nyelvjárásban gyökereznek, még az ilyen zsidóságot is, mint *gyömölcs* meg *onoka*, ame-

lyek — Oláh Gábor reá a tanum, aki a debreceni népnyelvet talán legjobban ismeri és aki róla egy tudományos könyvecskét is irt — a debreceni nép ajkán is élnek és a Csígekertben vagy a Tócsókertben elégszer hallani: Az idén mind fírges a *gyömölcs*. Aztán erre a kérdésre: Micsoda rokonságban vagytok? kapni ezt a feleletet: *Mink onokák vagyunk*, ami unokatestvérséget jelent.

Kardos Albert.

A kultuszminiszter feltételesen vállalta a tanyai iskolák építésének költségeihez való hozzájárulást

A tavalyi beruházási program megállapításakor Magoss György dr. polgármester és a városi tanács első sorban végrehajtandó feladatok közé sorozták a tanyai iskolák építésének a dolgát. A város vezetősége a legsürgősebbnek jelezte kezdetlől fogva a tanyai iskolák építését és nemcsak nyomban megindította a tárgyalásokat a kultuszminiszterrel, hanem három tanyai iskola felépítését el is rendelte és ezeket az iskolákat fel is építették már.

A kultuszminiszter képviselője az ügyben: Huszka Jenő dr. miniszteri tanácsos lenni is járt Debrecenben, már a tanyai iskolák körzetét és helyét is kijelölték, a végleges megállapodás a kormány és Debrecen városa között még sem jött létre mindezülig,

bár a város többször is sürgette a kérdés elintézését. A város és a kultuszminiszter között az a kérdés eldöntendő, hogy az állam mennyivel járul hozzá a tanyai iskolák építési költségeihez.

Az alapmegbeszéléseknél arról volt szó, hogy a kultuszminiszter a költségeknek egyharmad részét viseli és vállalja, míg a város kétharmadot vállal.

Az iskolák természetesen állami tanyai iskolák lennének, amelyeknek dologi kiadását és fenntartási költségeit szintén a város viselné, míg a személyi kiadások az államtól terhelnek.

Igy állottak a dolgok, amikor úgy látszott, hogy a tanyai iskolák dolga elaludt valahol a kultuszminisztériumban. — Most azután újabb fordulat állott be a dologban. A kultuszminiszter megszólalt és a tanyai iskolák dolgában leiratot küldött Debrecen város tanácsához. A leiratban értesíti a városi tanácsot a kultuszminiszter, hogy a tanyai iskolák építési költségeinek egy részét és pedig egyharmad részét elvállalja és pedig aként, hogy azt az 1927—1928. költségvetési évben bocsátja a város rendelkezésére.

A költségek vállalásához azonban azt a feltételt fűzte, hogy csak az esetben, ha törvényhozás a szükséges fedezetet neki megszavazza és rendelkezésre bocsátja.

Ebben az esetben a költségek egyharmadát államsegély formájában magára vállalja.

A leirat ismertetése után hosszú vita indult meg a tanács tagjai között. A városi tanács tagjai ugyanis kifogásolták, hogy a kultuszminiszter nagyon tág meghatározást állapított meg azzal a feltétellel, hogy csak abban az esetben vállalja a részesedést a költségekben, ha a törvényhozás a szükséges fedezetet megadja. A tanács tagok megállapították, hogy viszont,

amíg a kultuszminiszter határozott választ nem ad és pozitív ki nem jelenti, hogy az egyharmad részét az építési

költségeknek vállalja, a város sem vállalhatja a költségek kétharmad részét és így semmi intézkedést sem tehet a tanyai iskolák építésének megkezdésére.

Annál kevésbé, mert hiszen a Huszka Jenő miniszteri tanácsossal folytatott megbeszélések során határozottan arról volt szó, hogy a kultuszminiszter 1928—1929. költségvetési évben fizesse ki az államsegélyt és most ime a miniszteri leiratban a hozzájárulás megadása feltételesen van beállítva.

A városi tanács a Debrecen városával szemben most is tapasztalható bánásmódot megütközéssel vette tudomásul

és ugyanekkor megállapította, hogy amíg Debrecennek csak feltételesen akarja megadni az államsegélyt a kultuszminiszter, addig

Eger városának most adott ugyanez a miniszter 9 milliárdot iskolaépítés céljára,

két év előtt 3 milliárdot adott polgári iskola építésére és a múlt évben is 5 milliárdot utalt ki.

A tanács úgy határozott, hogy minden további lépés előtt telefonon érintkezésbe lép a kultuszminiszterrel és rövid uton tárgyalni fog Huszka Jenő miniszteri tanácsossal, akitől kérni fogják, hogy a homályos pontokat tisztázzák és fixirozzák. Amíg ugyanis az államsegély kérdése a meghatározottabb formában és írásban tisztázva nincsen, addig a tanács az ügyet nem is terjeszti a jog- és pénzügyi bizottság elé. De amint abban a kérdésben, hogy a kultuszminiszter hozzájárul-e és mennyivel a tanyai iskolák építésének költségeihez, határozott választ kap a város, a tanács a tanyai iskolák ügyét a közgyűlés elé terjeszti, hogy vállalja az építési költségek kétharmad részét és kérni fogja, hogy az iskolák építésének azonnal való megkezdését rendelje el.

A városi tanács még ennek az ügynek kapcsán azt is megütközéssel tárgyalta, hogy

amíg a város az építési költségen kívül az összes dologi kiadásokat és fenntartási kötelezettséget is vállalja, addig az állam csupán a személyzeti kiadásokat, terheit viseli,

semmi mást, mégis az építendő 14 tanyai iskola állami iskola lesz. Ez a kérdés azonban csak megégyezés tárgya volt, a dolog érdemére tartozó részbe ezt a tanács nem kapcsolta be. Tekintettel arra, hogy a városi tanács a tanyai iskolákat már ez idén meg akarja nyitni és arra is tekintettel, hogy az építési időszak beállt, nagyon célszerű lenne, ha a város a miniszter határozott választát mielőbb megszerezne, hogy így a szükséges intézkedéseket is idejében meg lehessen tenni és az építkezéseket is meg lehessen kezdeni.

Tíz perc a cseléd elhelyezése előtt

A debreceni cselédhelyező egy homályos kis üzletben vert tanyát a Széchenyi ucca elején. A kora délelőtti óráktól kezdve eleven élet zajlik a cselédhelyező környékén; egyre-másra érkeznek az állásnélküli cselédek, hogy egyszerű lócákra telepedve, várjanak a szerencsére.

A mindenes, szobalány és szakácsnő szapora beszéddel közlik egymással életük egyhangú történetét. Elevebb és szórakoztatóbb csak akkor lesz a társaság, ha a gazdáik ügyeit teregetik ki és kiemelt nélkül pertraktálják a volt gazda otthonának minden titkát. Szinte kéjelegve mesélik el tapasztalataikat és törvényt ülnek az urak és urnők fölött.

— Tudja lelkem, — meséli éppen egy kacér szobacica — nehéz volt ott kibírni a fiatalur miatt. Nem mondom, jó hely volt, de az a husz éves ficsur szakálta az embert és azt szerette volna, ha minden kívánsága teljesül. Még az is, amit igazán csak a szívéből tesz meg az ember.

— Az én gazdám nagyon finom ember volt — kap a szóba egy másik — csak a lelket is szerette volna kidolgoztatni belőlem. Nem volt annak egy göromba szava sem, de szép finoman még akkor is kért újabb és újabb munkára, amikor már alig álltam a lábamon. Én már jobban szerettem azt, aki, ha durva is, de nem hajtja rogyásig a cselédjét.

A beszélgetés hirtelen félbeszakad, bejön egy feketeruhás uriaszszony. Cseléd kell neki. Mindenki feléje fordul: hátha ő lesz az új gazda? Az uriaszszony rövid ideig tárgyal a közvetítővel és már megkötötték az egyezséget. Egy fiatal falusi leány megy illedelmesen a hölgy után, karján fehér batyuban szegényes ruháskái. Alig, hogy kilepnek, felzúdulnak az ottmaradtak:

— Mégis hallatlan, hogy csak az ilyen buta falusi libát viszik. Hiszen az ilyen még azt sem tudja, hogy mire való a kés, meg a villa. Azért viszik, mert olcsó és úgy lehet kihasználni, ahogy csak akarják. Inkább elvesződnek vele, csak hogy 100 papírral kevesebbet adjanak ki elcséjén.

Igy zugnak a városi cselédek a lenézett kis falusi mindenest leányt ért szerencse miatt.

Kinn az uccán két ismert uriaszszony beszélget. Cselédet fogadni mennek. Az egyik mondja:

— Én nem viszek a házamhoz kitanult, cifrázkodó városi cselédet. Sok a baj velük, nem lehet az igényüket kielégíteni. Némelyik urabb akar lenni a gazdájánál is!

— Én is elküldöm már a régi cselédet; még haragszik, ha megkérem a munkára — feleli a másik és befordulnak a cselédhelyezőbe, szétnézni, milyen a kínálat. És a szemek feléjük fordulnak: a háztartási alkalmazottak szemlélik a gazdajelölteket.

KALAPOK,
fehérneműek és nyakkendő legolcsóbban
FRIEDMANN uridivat üzletében
Plac-utca 10.

BANÁN-BEHÓZATAL ÉRETT NYUGATINDIAI BANÁN A LEGJOBB TAPLALÉK B.P. TELEFON: 982-85.

A kartellkérdés

Írta: dr. Diczig Alajos.

Nincsen napjainkban még egy olyan kérdés, amely körül olyan hevességgel folya a vita, mint a kartellek „megrendszabályozása” körül. Alig mulik el nap, amikor ne olvashatnánk arról, hogy valamelyik érdekesület hol a kartellek alakításának a betiltását, hol azok megrendszabályozását követelte, majd azt olvassuk, hogy a kartellek alakítása szükséges, mert a termelés szabályozása, racionalizálása csak a kartellek útján lehetséges. A politikai élet vizeit is meg-megborzolja ez a kérdés, egyszer Gaál Gaszton úti agyon, helyesebben akarja agyonütni súlyos buzogányával a kartelleket, Bud János pénzügyminiszter legfrissebben az erőteljes megrendszabályozás mellett tör lándzsát, viszont Hermann kereskedelemügyi miniszter igen higgadtan a kérdésnek az ipari termelést érintő oldalára is reávilágított és óvatosan sejtetni engedte, hogy a kartellek problémája nem olyan egyszerű, mint azt sokan feltűntetni szeretnék.

Ez a nagy viharzás még is szülte azt az eredményt, hogy a kartellkérdés körül a legzavartabb fogalmak támadtak, amely zűrzavarból azonban mind erősebben hallhatóan és láthatóan domborodik ki a közgazdasági kérdések megoldásánál oly annyira veszedelmes tömeghangulat kívánása: meg kell rendszabályozni a kartelleket.

A kartell ma világhíresség s ha Magyarországon ma kartellképződés történik, az a világgazdaság területén lefolyó szervezési mozgalmaknak csak egy kicsiny hullámverése.

Hiszen még a legerősebb magyar kartell is milyen törpe pl. a német Ruhrtrösztökhöz képest, amelyet Vereinigte Stahlwerke Aktiengesellschaft név alatt 1926-ban összevontak és amely 800 millió aranyárka alapítókéval bír és magvát képezte a francia és német vas- és acélpipar összeforgásának.

Erre azért szükséges különös nyomatékkal reámutatni, hogy mindenki lássa napfénynél világosabban azt az egyszerű igazságot, a melyet a gazdasági élet jelenségeinek megítélésénél oly sokszor elfelejtene: semmi sem történik ok nélkül. Amikor a magyar gyáripari termelés körében a kartellmozgalom az utóbbi két esztendőben különösen megélni, abban nemcsak a gyáriparosok „nyereségvágya” a vezérmotívum, hanem a magyar gyáripar alkalmazkodása, még pedig szükségszerű alkalmazkodása az Európa-szerte uralkodó viszonyokhoz. A magyar gyáripari termelés ma már nem támaszkodhat az inflációra, a behozatali korlátozásokra és az autonóm vámtarifára, hanem be kell rendezkednie tervszerű termelési, vásárlási és eladási szervezet megteremtésével és ezen keresztül az új viszonyokhoz.

A kartellekkel tehát, mint a termelés szervezésének és szabályozásának szükségszerű eszközével számolnunk kell.

Eltiprások lehetetlen és eltiltásuk csak azt eredményezné, hogy azok az óriási gazdasági erők, amelyek emögött a világhíresség mögött leszülnék, vagy súlyos gazdasági károkat okoznának, vagy ami még valószínűbb: más formába öltözötten új életre kelnének.

Amerikában mintegy két évtizeddel ezelőtt óriási küzdelmek folytak a kartellek és trösztök ellen. A küzdelmek eredménye a Sherman Bill lett, amely megtiltotta a

kartellek és trösztök alakítását. Talán megszüntek azóta Amerikában a kartellek és trösztök?! Szó sincs róla, sőt ellenkezőleg, Amerikának már a kartellek sem elengedők és Amerika ma a trösztök igazi hazája. Hogyan játszották ki az amerikaiak a tilalmat? Vacsorákkal. Bármilyen furcsán is hangzik, de így van. Gary az acéltröszt elnöke volt és az ő vezetése mellett az acéltröszt tagjai időről-időre vacsorára gyűltek össze, nem titokban és fátyalfény mellett, hanem a legnagyobb nyilvánosság előtt, mert szántszándékkal meghívták a vacsorákra a sajtót is. A vacsorákon megbeszélték a szakma helyzetét, termelési viszonyait és itt megállapodásokat létesítettek. A tilalom tehát az összműködésnek egy egészen új formáját teremtette meg, mert ez a vacsora az acélkartell, az acéltröszt ülése volt.

Ezután tehát csak az lehet a nagy kérdés, hogy vajjon a kartellek alakítása szabadon, minden ellenőrzés és felügyelet nélkül történjék-e, avagy pedig a kartellek alakulását és működését állami felügyelet alá helyezték?

A kérdésre adott feleletet az határozza meg, hogy a kartellek

1. nélkülözhetetlen szervei-e a

gazdasági életnek és ha igen, mely feltételek azok, amelyek mellett az összeütköző gazdasági érdekeket össze lehet egyeztetni;

2. mi a hatásuk a termelés különböző ágaira, az áralakulásra és ezen keresztül a fogyasztásra;

3. milyen előnnyel és milyen káros hatással járnak a kartellek a termelés egyes ágaira?!

Egy rövid cikk keretében természetesen, hogy ezt részletesen tárgyalni nem lehet. Kétségtelen dolog, hogy

egész sor külföldi állam hozott az utolsó évtized alatt kartell-törvényt, amelyek között legkövetesebbnek tekinthető a német kartell-törvény.

Anglia 1917-ben, Svédország és Hollandia 1920-ban, Norvégia 1923-ban alkotta meg a kartell-törvényt, míg a legrégebb kartell-törvény, az Unióé, 1926 június havában novelláris módosításon ment keresztül.

A kartellek törvényhozási szabályozása mellett sokszor felhangzik nálunk az az érv, hogy ha gazdaságilag rendkívül fejlett országok szükségesnek tartották, hogy ezek az alakulatokkal szembeállhassanak, akkor Magyarország sem maradhat hátra a kartellek állami

Add meg magad!

— Erich Eichert. —

*A sántér és a boltos, a munkás és a bíboros,
A tábornok s a rikkanos, a fruska és a bokszoló,
Miniszter, ügynök, színész, — zord, méla, lágy, dult, rossz, bohó —
Esetlen, fúrge, — gyermek, dalia, serdülő, koros:*

*Mind — mind! — ledőlnek egyszer. A föld alatt előbb-utóbb
Elnyújtóznak bitangul s csepp férgek s óriás Idő
Karma közt szertemállik szív, csont, gerinc, agy, szem, tüdő,
S földde csitul, amelyből épül a kései utód.*

*Lefekszem ime, én is. A sárba fúrom testemet,
Sovány karom és lábam. Idő, logadnak átadom,
Szivd vissza húsomat, föld, ki látva hordtal hátadon,
Szikkadt rögöd lakóját velöm és vérem fesse meg.*

*Kivárom csöndesen, míg szétkorhad deszkaházam itt.
S — kocsonyás, furcsa tócsa — mindenfelé eláradok,
Áztatva és üdítve a szomjazó és fáradott
Füvek, fák, bokrok ernyedt gyökerét, sorvadtt lábait.*

*Fü lesznek — fü, bokor, fa, rozs, buza, körte és kenyér,
A vérem szilva ize és tölgy derekam hengere,
Vagy ember lesznek! Mély-mély jövendő másik Embere,
A tenyerem tán talp lesz s tüskézett talpam lesz tenyér.*

*Mindegy: a vézna vállból az új időben lesz-e váll,
Mindegy: a lázas mellből százezer évre lesz-e mell?!
Örökre lehetetlen már nyomtalanná vesznem el
S megmentenem szegényt, — Őt, ki majd belőlem összeáll.*

*Bocsáss meg nekem, Ember, bocsáss meg nekem, Emberem!
Fiam! Testvérem! Arnyam! — ki sunyi gyilkosod vagyok,
Ha felbukkansz mosollyal a tulvilági angyalok
Tavából — fildokolni e gennyes, forró tengeren!*

*Mert százezer év múlva, bus másom, előröklöd e
Tikkasztó lángokat majd, amelyek falják csontjaim,
Vérem zubogó mérgét és szennyes körmű gondjaim,
S tiéd leszen e vágyak fojtó-hívó örök köde!*

*Ó, miként mentselek meg, te születetlen elitelt,
A rontó, poklos órák romlott szagu rémeitől
Az éjtszakák idétlen, kettejü szülötteitől
S a nappalok husz-tonnás malomköveitől, — miként?*

*A vas Törvények kapcsát ki törhetné le, komorult
Idők mártirja? Izom pökháló, szerteszakadoz...
Kiáltanék... egy szörnyűt... lelancolt... nyelvem... akadoz...
Veszned kell! Meg van írva! Add meg magad, szent Nyomorult!*

Fordította: KARDOS LÁSZLÓ.

ellenőrzés és felügyelet alá helyezésétől.

És hogyha teljes elfogulatlansággal vizsgáljuk ezt a kérdést, akkor el kell ismernünk, hogy mint min-dennek, úgy

a kartelleknek is vannak az emberi önzés által diktált kívánásai, amelyek megnyirbálása és gátak közé szorítása végett szükséges bizonyos intézkedések megtétele.

A kartellek törvényhozási szabályozása nálunk még gyermekcipőben jár. A XX. század első évtizedében Mandel Pál országgyűlési képviselő készítet egy tervezetet, amely azonban a kartellkérdés elméleti lomtárába került. Most, hogy az OMGE és az országos mezőgazdasági kamara mozgalma következtében újra napirendre került a kartellek törvényhozási szabályozásának az ügye, különös jelentőséggel bír a német kartellrendelet, mert még a legszélsőbb, de gazdasági szempontokat mérlegelő kívánások is abba torkollanak, hogy a kartellek ellenőrzését és felügyelet alá helyezését német mintára kell megcsinálni.

A német kartellrendelet 1923 november hó 2-án kelt és rövid ismertetése a következő:

A kartellszerződéseket és megállapodásokat írásbeli formához köti és ezeket nyilvántartja. Ha meg erősítésükre becsületszó vagy más ünnepélyes kijelentést kívánnak, vagy ha kizárják, vagy lényegesen megnehezítik a kartellrendelet alkalmazását, vagy a kartellbírói igénybevételét, az esetben ezeket a szerződéseket semmisnek nyilvánítja. A kartellrendelet a közgazdaságot vagy közérdeket sértő kartellek szabályozását célozza.

A közgazdasági vagy közérdeket a rendelet szava szerint akkor tekintendő veszélyeztetettnek, ha a termelés vagy eladás gazdaságilag nem indokolt módon korlátoztatik,

az árak emelhetnek, vagy magas nívón tartatnak, illetőleg érték-állandó ármegállapítás esetén kockázat (rizikó) címén pótlékok számíttatnak, vagy ha a gazdasági szabadság bevásárlásra vagy eladásra vonatkozó zárlatok által korlátoztatik, vagy különféleképpen megállapított árak vagy feltételek által károsan érintetik."

Az ilyen tartalmu szerződések ellenszere a következő lehet:
A birodalmi gazdasági miniszter indítványára a kartellbírói kimondhatja

1. a szerződésben megállapított megállapodás, vagy a keresztülvitel bizonyos módjának eltiltását;

2. a kartellbírói elrendelheti, hogy a szerződést bármelkik érdekelt fél határidő nélkül felmondhatja;

3. végül elrendelheti, hogy a szerződés vagy megállapodás végrehajtására vonatkozó létrejött intézkedések és megfigyelések másolata eléje terjesztessék és hogy ezek az intézkedések csupán csak a másolat előterjesztése után léphetnek életbe.

A kartellbírói a birodalmi gazdasági bíróságok mellett alakul meg.

Elnökből és 4 ülnökből álló tanácsban hozza döntéseit. Két ülnököt az egymással szembenálló gazdasági érdekre való tekintettel kell meghívni, a harmadik ülnök birodalmi gazdasági tanácsos, a negyedik ülnök önanánt oly szakértő személyiség hívandó meg akitől elvárható, hogy a közérdeket a vitában álló gazdasági érdektől függetlenül fogja képviselni.

Németországban tehát a kartelleket nemcsak regisztrálják, ha-

nem a kartellbírósnak jogában áll, amint látjuk, a birodalmi gazdasági miniszter indítványára a kartellszerződések végrehajtását megtiltani.

A kartellrendelet ellenére is ne gondoljuk azt, hogy Németországban a kartellek ritkák, mint a fehér hollók. Épen ellenkezőleg: Németország a kartellek országa, mert nyilvántartott számuk tizezren felül van.

Izelióül reámutatók arra, hogy pl. 1926 december havában Németországban a következő nagyobb kartellmegállapodások létesültek:

Az alsórajnai téglakartell. Székhelye: Krefeld. Nyugatnémetországi gőztéglaművek kartellje. Székhelye: Dülken. Nemzetközi sinkartell. Nemzetközi nyersacélkartellhez csatlakozott Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország. Közép-európai emailművek kartellje. Rolációs gépgyárak kartellje. A független vaskereskedők kartellje, stb. stb.

A német közgazdasági szemléken hónapról-hónapra hosszú sorát olvashatjuk az új és még újabb kartellmegállapodásoknak, anélkül, hogy a birodalmi gazdasági miniszter a közbelépést szükségesnek találja. Nagyrítván történik meg, hogy a kartellbíró elé kerül az ügy, amikor a bíróság többé-kevésbé szigorú álláspontra helyezkedik, amely szigorú ítélet azonban nem tudja megakadályozni, hogy a „locarnói szellem” alatt ne a francia és a német acél- és vasipar összelelkendezését értsük.

Hogy milyen eredményre fog vezetni a harc a kartellkérdés körül, az még a jövő titka. Csak az a kívánatos, hogy az elkövetkezendő szabályozás a szembenálló érdekek összeegyeztetésén épüljön fel.

Májusban megjelenik a Debreceni Kalauz

Május hónap „Debreceni Kalauz” címen 140-160 oldalas utikönyv jelenik meg, mely bizonyára hozzájárul Debrecen idegenforgalmának emeléséhez és a vidékiek Debrecen iránti érdeklődésének fejlődéséhez.

A bőven illusztrált könyv egyes fejezeteit vkiáló szakírók írják. — Debrecen történetét élénk színekkel nyújtja dr. Ecsedi István egyetemi magántaéár. Ugyanő kalauzolja az idegent a város nevezetességeihez, történelmi emlékeihez és látnivalóhoz és a Hortobágyra. Dr. Jeszenszky Sándor miniszteri osztálytanácsos tollából közli a könyv az immár világhíres debreceni egyetem leírását, keletkezésének történetét kimerítően. Dr. Radó Rezső, a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára Debrecen kereskedelmi és ipari életét, mai helyzetét és fejlettségét fokát ismerteti igen tanulságos módon. A debreceni mezőgazdaság történelmi fejlődése dr. Ecsedi István színes tollából nyer vonzó leírást.

A közgazdasági részben Debrecen nevezetesebb gyáripari vállalkozásairól, kereskedelmi és ipari cégeiről is közöl tömör ismertést a könyv, mely ilyenformán maradéktalanul vetíti az olvasó elé mindazt, amit Debrecenről tudni kell. A „Debreceni Kalauz” szerkesztését és adminisztrációját Pálffy József hirlapíró látja el. Hogy a nélkülözhetetlen utikönyv minél szélesebb körben elterjedjen, példányonkénti ára igen olcsó lesz, a város térképével együtt mindössze két pengő.

LENGYEL
FEST, MOS, TISZTÍT
Csapó-utca 28.

Utát, kutat, világítást és iskolát adjon a város a hertségeknek s a telepeknek

A külsőségek szerves bekapcsolása a város testébe, a telepek és kertsek teljes beolvasztása nemcsak közigazgatásilag, hanem abban a tekintetben is, hogy a perifériákon lakók ezrei is élvezzék a kulturának, a városiasodásnak minden előnyét s ha a közterhek viselése szempontjából a hatóságok nem tesznek különbséget városi és külsőségi lakos között, ne kezeljék mostohagyermekként a külsőségi közönséget akkor sem, ha a városi civilizációban való részvételéről van szó: ezek a kívánások, amelyek a törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén a költségvetés tárgyalása alkalmával felszínre kerültek, többé nem szoríthatók le az agyonhallgatás temetőjébe. A függetlenségi párt, amely legutóbb mint ujjalalult szervezet ujjal elvont fel a municipális közélet küzdőterére, programjába vette a külsőségek érdekeinek felkarolását és — amint láthatjuk — nem éri be a sérelmek egyszerű felsorakoztatásával, hanem az orvoslás módját is megadja, megjelölve azokat az irányelveket, amelyek szem előtt tartásával a segítségnek történnie kell.

Nem valami bűvös csodaszert, csak egyszerűen

demokratikus várospolitikát

ajánlott a cél elérésére Juhász Nagy Sándor dr., a függetlenségi párt vezérszónoka: *egyenlő elbánást a város minden lakosával szemben nemcsak a kötelességekre való szorítás, hanem a jogokban való részvételés dolgában is. „A muzeum-építés lényében mindaddig, amíg elemi iskolákról nem gondoskodunk, már pedig a külsőségeken nincsenek iskolák”* — mondta Juhász Nagy Sándor — és a közgyűlés osztatlan helyeslése mutatta, hogy a kritika vitathatlanul igazságos volt. A városi parkokról azt mondta: *sobasem tud rájuk nézni anélkül, hogy eszébe ne jusson, hogy a külsőségeken nincsen kövezet, nincs út, de még kut sincs, mert az ott lakóknak nincs vízük.* A városi szabályrendelet szerint a kertsek és a telepek lakói kötelesek viselni a létesítendő közművek költségeit, — ennek az intézkedésnek sürgős eltörlését követelte. Itt csaknem kivétel nélkül a legszegényebb néposztály emberei laktak, ezekre az emberekre olyan terheket róni, aminőkkel a közművek létesítése jár, azt jelenti, hogy a külsőségek az idők végéig közművek nélkül maradnak. „A külsőségi polgár sorompópénzt fizet” — hangzott tovább a vádbeszéd a mai berendezkedés ellen, amely valósággal megkövesítette azt az érthetetlen elavult szabályt, hogy a nyilastelepi, a köntösgáti és más kertsgébeli lakók a debreceni piacra hozott terményeikért vámot tartoznak fizetni. A város tehát ezeket a lakóit úgy kezeli, mint az idegeneket, ez az állapot nem tartható fenn. A vita többi szónoka valóban megindító, mondhatnók: megázó színekkel egészítette ki a külsőségi állapotoknak a közgyűlés előtt lefestett képét. Erdőss József dr. a Tégláskert és a Boldogkert lehetetlen közlekedési állapotára, *nem létező útjára* hívta fel a figyelmet. Számonkérte a költségvetésbe felvett száz kutat, amelyeknek létesítéséről sem ő, de más sem tud. A Homokkertben *sincs víz, pedig itt minden ingatlan tulajdonos 10.000 koronát fizet évenként kuthaszárnati díj fejében évenként kuthaszárnati díj fejében, anélkül, hogy rendes ivóvízhez juthatna.* Zelinger Ede konkrét in-

ditvány formájában terjesztette elő Juhász Nagy Sándor dr.-nak azt a gondolatát, hogy a városi parkokra előirányzott 100.000 pengő lelet a külsőségek járdáinak létesítésére fordítsák, a közgyűlés azonban leszavazta az indítványt. Fényes Jenő dr. védelmet kért a téglavetőbeli lakók számára, akiket a végszükség kergeltett oda, mert hajléktalanok voltak és mivel a város nem gondoskodott lakásokról, maguk voltak kénytelenek lakást építeni. Hogy szabálytalanul, engedély nélkül építettek, azért még nem lehet azzal büntetni őket, hogy lebontsák viskóikat. Ötszáz család lakik a Téglavetőben, az apró házikók lebontása tehát ötszáz családot tenne hajléktalanná. Olyan időköt élünk, amikor ezt a kérdést nem a rideg jog alapján, hanem hatalmi szóval, hanem csakis az emberi szívre hallgatva lehet megoldani: *amíg a lakásvizonyok nem javulnak, amíg a téglavetőbe lehet máshol nem lehet elhelyezni, addig ott kell hagyni őket mai lakásukban.* Mintha a vészharang kondult volna meg, úgy hangzott Hegyemegyi Kiss Pál dr. országgyűlési képviselőnek a vitát bezáró intő szövege: *„Ha a polgári gondolatot erősíteni akarjuk, a külsőségekért mindent meg kell tenni.”*

A panaszok orvoslásának módja adva van:

utát, gyalogjárót, vizet, iskolát kell adni a külsőségeknek,

az avult szabályrendeletet el kell törölni, a sorompókat meg kell szüntetni, hiszen amikor a sorompókat felállították, azok a helyek még nem szolgáltattak emberek lakásául. Az idei költségvetésben az említett beruházásokra egyetlen fillérvnyi fedezetet sem találunk, mégis azt kell mondanunk, hogy a cselekvéssel nem várhatunk még a jövő évig sem, annyira sürgős a segítség. Nem mondjuk, hogy minden hiányt egyszerre pótolniak és nem gondolunk fényűző beruházásokra, megelégszünk az igények fokozatos kielégítésével és beérjük igen szerény mértékkel, de késedelem nélkül lássanak munkához.

Kezdjük azzal, hogy az egyes hertségekben, telepeken legalább a főbb utcákat lassókh el téglaburkolattal. A Homokkertben a Szabó Kálmán utcát, a Csapókerthben a János utcát és a Kinizsi utcát, a Nyilastelepen a Márton Kálmán utcát, a Tégláskertben a Létei utcát kövezzék ki. Más utcák lakói még szénsalagos gyalogutal is megelégszének, bár ez a primitív módja a burkolásnak nem nevezhető gyalogjáró-készítésnek, boldogok lennének ennyivel is. Gondoskodni kell a külsőségi víz-ellátásáról: *jurason a város minden hertségben és minden telepen megfelelő számú kutat, hogy a külsőségek lakossága egészséges, jó ivóvízhez jusson addig is, amíg elérkezik az ideje a vízvezeték hálózat kiterjesztésének. Világítással is el kell látni a külsőségeket.* A Homokkertben s a Nyilastelepre már kivezették a villamos világítást, *vezessék ki mielőbb mindent: ez áldozatot sem jelent a vállalat részéről, hiszen a villamos világítási hálózat kiterjesztése olyan beruházás, amely a fogyasztás emelése révén kifizetődik.* A külsőségek kulturális szükségleteinek kielégítéséről is gondoskodni kell, nagyon sürgősen, mert a mai helyzet egyenesen megdöbbentő. Mindössze négy helyen van iskola, de ezekben a nagyszámú iskolakö-

teles gyermekeknek csak nagyon csekély hányada nyerhet oktatást. A Homokkertben, a Csapókerthben, a Nyilastelepen s a Ghyllányi-lakanyában van egy-egy református iskola, most állították fel az állami iskolát a Köntösgáton, de ez már nem telepi iskola, mert a tannyak részére építették. A meglévő iskolák nem elegendők, de némelyik nem is teljes és fejlesztésre szorul. Így például a nyilastelepi 2 osztályos, 2 tanítóval, a homokkerthi 3 osztályos, a csapókerthi 2 osztályos, úgy, hogy a tanulók nagy részét a szülők kénytelenek a belső iskolákba járattni, gyakran több kilométernyi távolságokra. Egyes kertseknek egyáltalán nincs iskolájuk, így a Tégláskert, ez a népes telep évek óta hiába kér iskolát. Az iskolák hiányának természetes következménye, hogy „az iskolák városa” jelszövelel ekesített Debrecenben elszomorítóan nagy az analfabéták száma.

Aírikai vadon a nyugat-európai belváros körül.

Nem lehet többé napirendre térni e kétségbeesítő állapotok fölött, nem lehet a kiáltó panaszokat elhallgattatni azzal a kifogással, hogy a külsőségek szerves bekapcsolása a város életébe száz év adóját is fölemészti. — amint ezt a városi közgyűlésen odavetették — sem azzal az ép oly kényelmes, mint szivtelen frazzissal, hogy azok a szegény emberek miért mentek oda s ha odamentek lakni, viseljük könnyelműségük következményeit. Mert ilyen felfogással is találkoztunk városatvai körökben. A külsőségeken lakó kisekiszisztenciák nagyrészt annak az áldatlan emlékü telekshelőkészítésnek az áldozatai, amely a háborút megelőző évtizedekben fékezetlenül tombolt, amely holdankint vásárolta össze a város alatti földeket és parcellázva házfelveteknek adta el a saját kis házikó után vágódó kisekembereknek jó nyereséggel. A város törte ezt a spekulációt és nem tiltakozott ellene, a következmények minden ódiumát tehát nem lehet a kisemberek nyakába varrni. A kertsek, a telepek az idők folyamán terieszkedtek, népesedtek s ma Debrecen lakosságának nagyrésze lakik ezeken a helyeken. Nem szabad hiábavaló reforminálással, sem féltlen nemtörődomséggel elzárkózni a sérelmek elől s ha a belső városrészeket nemátó európai külsőbe jöveksznék állítottatni a külsőségeket nem lehet tovább haszni nem is ázsiai, hanem a legsötétebb afrikai vadon állapotában.

— Sétahanóverseny. A katonai zenekar husvétvasárnapján és hétfőn az Arany Bika terezen Nöth Antal honvéd főkarmester vezénylete alatt déli fél 1 órától fél 2 óráig sétahanóversenyt ad. Vasárnapi műsor: 1. Fra Diavolo. Opera. Nyitány. Auber. 2. Katonák kara a Faust operából. Gounod. 3. Cigányd. Opera. Balze. 4. Portici néma. Opera. Auber. 5. Induló. Nöth. Hétfői műsor: 1. Vjs nyitány. Zaitz. 2. Szimfónia. Balze. 3. Operafantázia. Verdi. 4. Hugonották. Opera. Abránd. Meverbeer. 5. Koncert induló. Nöth A.

Női kalap különlegességek,
lutánvos alkettásor
KARDOS BÉLÁNÉ
Miklós-utca 4., I. em.

Hölgyek jelszava: csipkét csak Blinóthnál, Matvan-u. 1. vásárolunk, mert legolcsóbb és legnagyobb választékkal rendelkezik.

Pont letépl

A del elhatáro levő, me lom re amivel t a tervet lebontás házi te templom kor éper zetes c templom forduló

1727 szélvé részbe kistem

A más hanem c menyre pedig az

1907 á vét tá ban lomton bástyá amil

Az es nikás a április 1 nult el szélvése cá. Ejjé itéleti i tartott. városze a kistem rettenet tornya l zelhét creje, ha bokat a szakítan

Asztal hurcolt kevső Kossut

A vihar északi e meg. A tot tartc súlyos hibákat

B és Ce

In Az en szeti és szereti a lelkeket, találkozi megmoz zés, hog titokba meretlen

talinknak sal foglal irni. Elék a témáb megtartó kutyahis olykor is csátkozn nekel fél nak szün a kedve amelyek tok előt ez az ir

A két rok mon mint azé risi kuty emléket

„Negy mentet

Egyszerü alföldszé épen hü a hűteler egymás hübb,

Pontosan 20 éve annak, hogy a vihar letépte a kistemplom tornyának tetejét

A debreceni református egyház elhatározásából a régen csukva levő, mert életveszélyes kistemplom renoválására van remény, amivel természetesen mellőzik azt a tervet, hogy a régi kistemplom lebontásával és a körülfekvő egyházi telkek felhasználásával új templomot építsenek. Most, amikor épen erről szó van, két nevezetes évfordulót ért meg a kistemplom. Az egyik szomorú évforduló az, hogy

1727 március 27-én irtóatos szélvészben kitört tűz nagyrésztben megsemmisítette a kistemplom tornyát és fedélzetét.

A másik évforduló nem kétszáz, hanem csak husz esztendő eseményre vonatkozik. Ez esemény pedig az, hogy

1907 április 19-én, szintén husvét táján, borzalmas szélviharban megcsönkült a kistemplomtorony, amely azóta olyan bástya lapos tetejű, mint amilyenek most ismerik.

Az eseményről az egykori krónikás a következőket írja: 1907 április 19-én orkánzerű vihar vonta el Debrecen felett. Óriási szélvész söpörte végig a Piac utcát. Ejjél táján kezdődött az istenitéleti időjárás és másnap estig tartott. Igen nagy károkat okozott városunkban, de a legnagyobb kárt a kistemplom tornyában tette a rettenetes szélvihar. A kistemplom tornya bádoggal volt fedve. Képzhető tehát a szélvész hatalmas ereje, ha a leszegezett bádogdarabokat a torony tetejéről le tudta szakítani.

Asztal nagyságu bádogokat hurcolt, kavargatott a szél a levegőben és egy darabot a Kossuth ucca közepéig vitt el.

A vihar a toronynak különösen az északi és nyugati oldalát viselte meg. A toronyban ekkor vizsgálatot tartottak és ennek során igen súlyos következményekkel járó hibákat találtak, úgyhogy a to-

ronyban gyökeres javítást rendeltek el. A kistemplomot tehát ekkor is bezárták. A környéket a forgalom elől elzárták. Az átépítéskor le kellett bontani a torony egész tetejét. Levették a csikorgó ércakaszt a torony ormáról és azt a földről alig látszott nagyobbnak, mint egy jókora görögdinnye. A munkálatok megindultak és hónapokon át folytak. A bontásnál tíz ember dolgozott a szédítő magasan s először az ércakaszt, a zászlót, majd a gömböt szedték le.

A kicsinek látszó részgömb 280 liter tartalmu volt.

Napokig tartott, amíg a gömböt le tudták venni és a földre eresztetni. A földre bocsátott gömböt elszállították az egyházi épületbe, ahol felbontották és kivették abból a templom építésére és restaurálására vonatkozó okmányokat, amelyek bizony már kissé fakultak voltak.

Ez okmányok felvilágosításai szerint

a kistemplom helyén már a XVII. század közepétől kezdve állott istentiszteletre szolgáló egyszerű épület, szerény imaház,

amelyet az azon időbeli városi jegyzőkönyvek közönségesen „szin”-nek neveztek, a feltevés szerint azért, mert annakelőtte vásári csarnoknak, színnek használták a város ez élénk forgalmu helyén. E „szin” volt a kálvinista Debrecen második temploma a csucsives kori Szent András templom mellett. A kistemplom első papja Vetési Sándor volt, akinek meghívásával — 1661-ben — a negyedik prédikátor állást szervezte a városi tanács. 1671—1691. között kibővítették a „szin”-t, a jegyzőkönyveknek erre vonatkozó szűkszavú feljegyzéseiből következtetve: Csatári Bálint szenátor 1671-ben „a színnek építésének egy részét magára vállalta”, másrészt az 1679. évi városi számadás-

ban jelentékeny adományokról találunk említést, amelyek a „német uccai templom épületire” gyűltek össze.

A szatmári békekötést követő időkben a város kezdte kiheverni a háborus évtizedek sok szenvedését, pusztítását és ekkor a város hitbuzgó polgárai arra gondoltak, hogy új diszes templomot építenek, bár az 1704—1705. években a külső Ispotályon kisebbszerű harmadik templomot építettek. A krónikás szavai szerint

az új templom építésének egyik oka az volt, ami egyébként a bibliának Komáromi Csipkés György prédikátor fordításában drága pénzen, harmincezer forintot való kinyomását is megokolta tette, hogy a római katolikus egyházat restaurálták s a katolikus főpapok bőkezűségével és nagy áldozatkészségével felállított katolikus kultusz és kulturintézményekben a vallásukhoz hajthatatlanul ragaszkodó debreceni kálvinista magyarok hódító szándékot láttak.

Az építést azonban a bekövetkezett nagy tűzvész sította a megvalósuláshoz. 1719 júliusában ugyanis a Cegléd és a Piac uccák leégtek. Elpusztultak a város háza, a városi nyomda, a patika és maga a kistemplom is, valamint 400 ház. 1720 őszén megkezdtek az építést és 1725 december 5. huzták fel a toronyra a 26 és fél pozsonyi véka irtartalmu 462 font súlyu vörösréz gömböt. A toronnyal csak 1726-ban lettek teljesen készen, bár már jóval előbb tartottak a templomban istentiszteletet.

A templomot teljesen a hívek áldozatkészségéből, adományaiból építették fel. Így Batori Szabó András debreceni polgár még 1726-ban a templomépítés céljára hagyományozta a mai Podmaniczki-ház Német ucca felőli részét, az ott levő boltokkal együtt készpénzben pedig 6000 magyar forintot adott. Özegeye 300 forintot hagyott, a Komáromi, Diószeghy Sámuel, Domokos Miklósné, Pósalaky Jánosné, Békési Péter és fe-

lesége, Domján István, Tóth István adtak nagyobb összegeket.

Az építési munkákat az egykoru feljegyzések szerint majdnem teljesen idegen iparosok végezték. Így a kőműves Palczner volt, ott dolgoztak még Burainer Boldizsár kőműves, Koncz Kristóf ács és Daraveczki György felügyelő.

Még egészen új volt a torony, amikor

1727 március 27-én óriási szélben a Csapó uccán kigyuladt Jóna Mihályné vágó színje és a jegyzőkönyvek szerint „3 óra alatt az egész városnak színe és nagyobb része (hat-százaléknál több), az új templommal, ahonnan a harangok és az óra is lehullottanak, elhamvadott”.

A városi tanács két hónap mulva elrendelte a kistemplomnak egyszerű fedéllel való befedését, amit Koncz Kristóf egri ácsmester végeztet el 600 rhénes forintért és két gönci hordó borért. A templom kőműves munkáit Weingartner János Leopold végezte, a torony építési munkáit pedig Paur János György, aki a munkáért 470 rhénes forintot kapott, de tartozott a torony falát három öllel magasabbra építeni „a maga ételén és italán”. Az anyagot és a napszámot a város adta. A helyreállított vörösréz gömböt 1729 októberében tették fel újra és abban templom történetét tartalmazó okmányt helyeztek el. Ugyanakkor feltették ismét a torony óráit, amelyeknek számlapját Komáromi Dallos István deák festette 14 forint 40 dénárért.

Természetesen még sokszor szorult javításra a kistemplom azóta is. 1792-ben a földrengés okozott kisebb-nagyobb károkat.

Végül most már megerszkedtek a templom támaszpillérei és a súlyos, nehéz tető életveszélyessé teszi a templomban tartózkodást, tehát nem is tartanak abban már hosszabb idő óta istentiszteletet. Talán most — ha a szakértők úgy találják, hogy a lesúlyedő oszlop kicserélésével és könnyű tető alkalmazásával lehet a restaurációt végrehajtani — a kistemplomot újra kijavítják és megnyitják.

Bob, a hűtlen és Cerberus, a rettentő

Irta: Thury Levente.

Az emberben, ha hálás természetű és épen ezért igaz szívvel szereti a leghűbb és legodaadóbb lelkeket, akikkel a földi életben találkozik, a kutyákat, okvetlenül megmozdul valami kegyeletes érzés, hogy emléket állítson a nagy titokba, az egyenlően rettegett ismeretlenbe távozott kutyabarátainknak. Ezért vezedelmes írással foglalkozó embernek kutyáiról írni. Elebb-utóbb úgy beleavasdok a témába, hogy nem tudja magát megtartóztatni kevésbé érdekes kutyahistóriák elbeszélésétől, sőt olykor ismétlésekbe sem állal bocsátkozni. A szeretet csillogó színekkel festi meg szemében a másnak szürke történeteket s azokra a kedves tulszókra ragadtatja, amelyek csak a nagy kutyabarátok előtt érthetőek. Attól félek, ez az írás példa lesz erre.

A két történet, amelyet el akarok mondani, nem olyan érdekes, mint azé a híres kutyáé, aki a párisi kutyatemetőben fekszik és sir-emlékét ez a felírás díszíti:

„Negyven ember életét megmentette, a negyvenedik megölte őt.”

Egyszerű kutyaelemek ezek, egy alföldszéli kis faluból s az egyik épen hűtlen kutyáról szól. Bob, a hűtlen és Cerberus, a rettentő, egymás pajtásai voltak s a leghűbb, legkomolyabb és legürb-

kutya, a magyar komondor: Rigó felügyelete alatt nevelkedtek, hogy majdan hasznos tagjaivá váljanak a kutyatársadalomnak. Bob vizsla volt s onnan kapta nevét, hogy épen születése után, amikor nekem ajándékozták, láttam először a nagyon népszerű új operettet, a Bob herceget. Cerberus fajával nem vagyok tisztában. Morcos volt, nagy szörpamatok éktelezítették el, olyan összevisszaságban elrendezve, mint valami szeszélyes kristály-csoportozat. Nagyon ijesztő jelenség volt, az ugatása mélyről jövő, megrázó. Ezek miatt választotta a házörző pályát, mint a Rigó segédje.

Látnivaló, hogy egész különböző pályán helyezkedtek el Rigó tanítványai. Főképen az általános irányelvek megtanítása lett volna a fontos és a jellemképzés. — A Rigó a legkorrektebb kutya volt, akit ismertem, de nem lehetett valami kitűnő pedagógus, mert épen a nevelés kitűzött céljait nem sikerült elérnie. Bob mástól kapta a vizslai szakoktatást s ebben elsőrangú is volt. A jelleme azonban nem volt méltó becsületes kutyához. Lopni ugyan nem lopott, mert ilyesmit a korrekta Rigó nagyon szigorúan torolt meg, de ennél sokkal nagyobb jellemgyöngésében találdott hibásnak. Bob hűtlen volt. Nagyon kedveskedő volt, csinos, finom pófáját úgy forgatta mindig az ember felé, sárgás szemével úgy hunyorgott, hogy kicsikart valami előnyt magának, amit a Rigó lenézéssel vett tudó-

másul. Soha nem ereszkedett le annyira, hogy akár vakkantással kifejezést adjon megbotráncokzásának, de gyakran otthagya az embert, ha simogató kezét állandóan elvonta tőle Bob kedveskedése. O tisztaban volt vele, hogy mi van a Bob szívében s állandó bizalmatlansággal nézte a hízlekedő barátkozást, idegenekkel és házbeliekkel egyformán. Bob például képes volt a szolgálonak hízlekedni, aki ezért az izes falatok részrehajlóan neki osztogatta. Rigó mindig tudta, hogy nem a szolgáló az ur, aki az ételt odaadja neki, s a ház urai iránt róttá le háláját. Rigó sohasem ugrott be vadászaton a kacsra vagy liba után Bobbal versenyezve a vízbe. De egyszer, amikor valami hinárba keveredett Bob s kétségbeesve vonítva evickelt, Rigó felszólítás nélkül ugrott be. Előbb kihozta a kacsát, aztán a nyakánál fogva kiszabadította Bobot. Bob hálásan ugrált rá, de Rigó vakkantva kapta oldalba, hogy hagyja már abba. Világos volt, amint kifejezte, hogy Rigó nem Bobnak tette a szolgálót, hanem a ház urának.

Hol végezte pályáját Bob, nem tudom. Szokása volt, hogy mindig kísért, ha kocsin mentünk, Rigó nem kis bosszúságára, hiszen neki, mint házörzőnek otthon kellett maradna. Kötelességeit pedig Rigó sohasem hanyagolta el, még irántunk érzett ellágyulásból sem. Bob tehát többnyire egyedül kísért bennünket, barátkozva minden uriemberrel, akit puskával a

vállán talált s azután nagyokat iramodva a messzetűnő kocsi után. Egyszer, ilyen barátkozás után, sohasem érte utól a kocsit. Két hét múlva hallottuk, hogy megragadt egy faluban, nagy vadászember szolgabírónál. Engem fellázított az eset, utána akartam menni és visszahozni. Apám nem engedett.

— Hűtlen kutyával — mondta — az jár rosszul, aki megtartja. Csakugyan nem maradt meg a szolgabírónál Bob. Másfél év múlva Gyarmaton találkoztam vele. Meg sem ismert. Kiderült, hogy odakísérte új gazdáját s ottragadt egy gyarmati urnál.

Cerberus, a rettentő nem ebben a hibában leledzett. Hűségese volt, jöviseletű, kedves is. Csunya, morcos képén ellenálthatatlan volt a szeméből átsugárzó szeretet kifejezése. De Cerberus gyáva volt. A természet, úgy gondolta, hogy elég védelem neki borzalmas kinézése. Innen kapta különben nevét is. Ehez aztán nem adott neki bátor, félelmetlen szívet. Házörző kutyának jobban kell a bátorság, mint akárki másnak. Minden pillanatban szükség van rá. Rigó mellett lehetett látni, hogy Cerberusnak nagyobb, ijesztőbb a személyes hatása, a fellépése. Rettentő, összevissza nőtt szörpamatokkal tele ábrázata, izmos teste, amint felágaskodva ugatott mély, vésztijszó hangján, mindenkit megdöbentett. Hatalmas szájából villogó fogisor látszott, de ez a fogsor sohasem került közelebbi érintkezésbe az

Egy száműzött magyarbarát főhercegről

Egy öreg tengerésztszít emlékirataiból

Irta: Jenovay Jenő.

I.

Messze fönt, a sziléziai Saybuschban csendes visszavonultságban él a Habsburg-háznak egy igen rokonszenves tagja: Károly István főherceg tenger-nagy. Ez a ritka emberi tulajdonságokkal felruházott és humanusan gondolkodó öreg főherceg, aki demokrata érzülete miatt már néhány év előtt megszakított minden összeköttetést a Habsburg-házzal, a magyar közönség előtt meglehetősen ismeretlen. Pedig a feledésnek homályába szerényen visszavonult fejedelmi sarj megérdemelte volna, hogy több figyelemmel foglalkozzunk annak idején vele, lévén ő József királyi herceg után az egyedüli Habsburg-ivadék, aki igaz őszinteséggel szerette a magyarokat. De nemcsak szeretett bennünket, hanem főlényes jártassággal és szívesen beszélt nyelvünket és szinte feltűnő volt a magyar dalért való rajongása.

Károly István főherceg, aki mint magasrangú tényleges tszít (ellentengernagy volt) teljesített szolgálatot valamikor az osztrák-magyar haditengerészetben, igen szerény háztartást vitt a pólai kétemeletes kis palotájában. Kedvence és legmeghittebb embere a testőrvadásza volt, egy jobb családból való magyar fiatal ember, akivel kizáróan csak magyarul beszélt, ami különben eléggé feltűnő volt, miután azokban az időkben a haditengerészetben a magyarok csak gyér számban voltak úgy a tszítkarban, mint a legénységéi álmányban képviselve, a magyar szót pedig — különösen a tszít körökben — az osztrákok egyszerűen lenézték és száműzték a társalgásból.

ellenséggel. Ezt már a Rigó végezte el.

A hibáját nevéttük, kigunyoltuk érte, de hiába. Sem mi, sem a Rigó nem tudtuk hozzászoktatni a harchoz. Mégis nagyon szerettük. Ellenmondás, de igaz, hogy épen azért szerettük, mert olyan csunya volt. Részvétet keltett bennünk. Ha aztán simogattuk a fejét, bele-néztünk szemébe, amelyben titokzatos kis villogó szemcsék cikáztak át a barna alapon, olyan nagy, lángoló szeretetet láttunk benne, amely kiengesztelt hibájáért. Szeretni kellett Cerberust, a fogycokzása ellenére is, amelyet persze sokszor igen ügyesen leplezett rettentő pofájával, mely hangjával.

Erdekes, hogy ezt az idegen fajtájú, csunya kutyát a falu népe is jobban gyűlölte, mint a Rigót, pedig Cerberus embert nem harapott meg soha. Cigányasszonyok falatba rejtett tűt gyakran dobtak neki. Minden cselet kivédett óvatossága, amelyet eltanult Rigótól. Idegentől akkor sem fogadtak el, ők, ketten, egy falatot sem, ha éhen haltak volna. Végül mégis szerencsétlenség érte. Csunya, mely sebet kapott az egyik hátsó combján. A seb nem gyógyult, pedig orvosossággal mosogattuk, állatorvossal operáltattuk. Cerberus egy évi betegség után lesoványodottan, elgyöngülten, sebtől elkinzottan a mezőn halt meg. Egy ismerősünk lőtte le. Én sohasem akartam tudni, hol történt a kivégzés, a kegyelemlovást hol kapta meg Cerberus, a szegény, gyáva kutya, aki végül mégis a miatunk kapott sebben halt meg. — Álmomban néha látom még meleg, barna szemét.

(t. l.)

Ilyen körülmények közt az akkor még csekélyszámu magyar érzelmüket elfojtani nem akaró tengerész honfitársaink tekintete áhitattal függött Károly István főherceg személyén, kinek a magyarok iránt érzett rokonszenve köz tudomásu volt. Ennek jellemzésére álljon itt a következő epizód:

A haditengerészet vezetősége a tszítkarban és legénységnek a tengeren való harcászati fejlesztése céljából úgy nyáron, mint télen hajórajt szereltetett fel és gyakorlatozás végett az Adriára, ritkább esetben a Földközi-tenger vizeire küldte azt. Egy ilyen gyakorló hajórajnak volt a parancsnoka a 90-es évek első felében Károly István főherceg, aki a flotta vezérhajóján, a „Don Juan d'Austria” páncélos csatahajón rendezte be szállását. Úgy a tszítkar, mint a legénység szeretettel ragaszkodott fenségese felebbvalójához, aki azokban az időkben egyike volt a leghumánusabb magasrangú tszítteknek és magas származása dacára a leghumánusabb felebbvalója alantásainak.

Még ma is, annyi esztendő után, szemem előtt látom magas, szikár alakját, amint estenden, mikor a tszítkar és legénység farszto napi gyakorlatozása után lepihenve, estebédjének elfogyasztásához látott, gondolatokba merülve a hajó fedélzetén fel s alá sétált. Eközben a fedélzeten nemzetiségek szerint csoportokban heverésző legénység felől magyar szó üti meg fülét. A főherceg erre a középárbócnál tanyázó magyar matrózok felé indul és meleg közvetlenséggel, kifogástalan magyarsággal társalgásba elegyedik a maroknyi magyar fiukkal, sorsuk, családi viszonyuk iránt érdeklődve. Majd minden átmenet nélkül így szól:

— Fiuk! Egy pár szép magyar nótát szeretnék hallani... de rögtön!

S azzal sarkon fordulva lakosztálya felé indult, nyitva hagyva maga mögött az ajtót. A hajóparancsnok és az első tszít, akik a parancsnoki hidról figyelték ezt a jelenetet, ámulva néznek össze. Közben felcsendül a magyar matrózok ajkán a bánatos, szomorú nóta és a melankolikus, bus hangok tovaszállva a csobogó habok fölött, elvegyülnek a selymesen lágy nyári est levegőjébe.

Úgy tűnt, mintha ettől fogva a hajó magyarjait a felebbvalók jobban megbecsülték.

II.

A puritán jellemű főherceg nemcsak nemes gondolkodásával, hanem tengerészeti szaktudásával és hadvezéri képességeivel is ki-tűnt magasrangú tszítársai közül,

számos esetben adva tanujelét kiváló tehetségének.

Haditengerészetünknel — hasonlóan a szárazföldi hadsereghez — három évenként nagy gyakorlatokat tartottak az uralkodó jelenlétében a tengeren. Ilyenkor az osztrák-magyar flotta két — ellenséges — rajra osztva, különböző időpontban kivonult az Adriai tengerre és számos szigeteket szegélyezett, jó rejtékhelyekben bővelkedő dalmát partvidék mentén gyülekezett.

Történt, hogy a fenti eseményeket követő évben a Bécsben székelő haditengerészet vezetőségétől parancs érkezett a pólai hadikikötőbe a flottának nagy gyakorlatokra való előkészítésére. Néhány nap mulva a kikötőben összegyűlt hajóraj pazar lobogódíszben, indulásra készen várta az uralkodó érkezését. Am nagy volt a meglepetés, amikor a reggeli órákban a Bécs felől érkező udvari vonatból az uralkodó helyett az ősz Albrecht főherceg tábornagy szállt ki, oldalán Sterneck Miksa báró tengernaggyal, a haditengerészet akkori parancsnokával. Erről a változásról a kikötőparancsnokság csak az utolsó percekben értesült és a beavatottak előtt, akik tudták, hogy Ferenc József nem nagyon állta a tengert, de másrészt meg, mint a tengeri harcászati laikus, nem tanúsított élénkebb érdeklődést a tengeri haderő iránt, nem keltett különösebb feltűnést, hogy mással helyettesíti magát.

A lobogótengerben pompázó hadihajók ágyú üdvlővésekkel fogadták az uralkodó képviselőjét, majd röviddel ezután kifutottak a nyílt tengerre — Dalmácia irányában.

Albrecht főherceg, miután a pólai hadikikötő katonai és polgári méltóságainak tisztelgését fogadta, Sterneck báró tengernagy kíséretében nyomban a „Greiff” nevű hadijacht (kéjhajó) fedélzetére szállt, mely nyomon követte az előttük haladó flottát.

A napnak hátralevő része a gyakorlatok programjának összeállításával és megbeszélésekkel telt el, majd néhány napig egyes hajók harcászati gyakorlatai következtek. A nagygyakorlatok ki-magasló eseménye a markirozott tengeri ütközet volt, amely célból a két ellenséges hajórajnak az összeállítás és a rajparancsnokok kijelölése is megtörtént.

A „Greiff” fedélzetéről szemlél-tük a láthatáron alábukó nap tűz-korongjának fenséges megvilágításában csillogó flottának gyülekezését, hogy aztán a beálló éj leple alatt két rajra szakadva, elfog-lalja a támadás kiinduló helyeit képező stratégiai pontokat.

Pár perc mulva megjelenik a parancsnoki hidon az ősz Albrecht főherceg, követve Sterneck báró tengerészeti parancsnoktól, aki a következő jelentéssel lép a főherceg elé:

Muzeumban

Ócska rozsdás, kopott lyukas holmi
Furcsa lim-lom tarkán egymás mellett...
Ravasz tudós tudta elgondolni,
Múlt időket meglopni, hogy kellett.

Tudjátok-e, régi szobrok, képek,
Bus időket ki fogja dézsmálni?
Nem dugnak-e engem is közétek,
Báméskodó új időket várni.

Szegény lim-lom! Minden milyen fáradt!
Halotti csönd. Nem él sehoh semmi.
Bolond tudós, megátkoz egy század!
Elmúlt, — és te nem hagyod elmenni.

Irta: FÉNYES JENŐ.

Szakorvosok ajánlják torokgyulladás, megfűlés, valamint a spanyolnátha elleni védekezésül.

A Panflavin-paszíllák minden fertőző betegség ellen oly egészen sajátos hatást váltanak ki, mely semmiféle más szerrel nem érhető el.

A valódi Panflavin-paszíllák a fenti eredeti csomagolásban minden gyógyszerárban kaphatók.

— Császári fenség! Alázattal jelentem, hogy a két divízió indulásra készen áll, hogy támadási helyüket elfoglalják. A két raj közül az egyiket, a nehéz csatahajókból álló divíziót én vezetem, míg a másikat, a cirkáló és torpedóflotillából álló könnyű rajnak vezénylest Károly István főherceg ellentengernagy ur őnensé-gére bízom. A nehéz csatahajókból álló rajnak a „Tegethoff” páncélos, a könnyű flottának pedig a „Kaiserin Elisabeth” cirkáló a vezérhajója. A két divízió a kölcsönös felderítést pontban éjfélkor kezdi meg.

A készülő eseményekhez nem sokat értő agg főherceg a jelentést sűrű fejbölgintgatással köszön-te meg a tengerészeti parancsnok-nak és miután elszívta szivarját, óvatosan lehaladva a parancsnoki hid lépcsőjén, lakosztályába indult és estebédhez ült. A „Greiff” ezután a nyílt tengeren pár percre megállt és Sterneck báró admiralis az időközben vízrebocsátott gőzcsonakkal a „Tegethoff” fedél-zetére indult.

Mire besötétedett, a két flotta már messze járt egymástól. A koromsötét nyári éjszakában az úszó páncélvárok, mint mammut ször-nyetegek gázoltak halkán, neszte-len az Adria foszforeszkáló hullá-maiban. Miközben Sterneck tenger-nagy nehéz csatahajói csak óvatosan, tapogatózva cirkáltak ide s tova jókora távolságban a sziklaszigetekkel teli partvidéktől Károly István főherceg könnyű és sekélyjárású flottája csakhamar jó buvóhelyet talált a partmenti apró, zátonyszerű szigetek közt.

A reggeli órákban erős ágyu-zásra ébredtünk, amely megre-megtette a tenger fölött fátyol-ként nyugvó csendes, páras lég-kört. A támadás megkezdődött.

Egy ilyen tengeri csatározás megértéséhez kellő szakismeret szükséges s ezért nem veszem igénybe az olvasó türelmét s rövid leszek.

A tengeri ütközet sorsa még az-nap a délelőtti órákban dőlt el. Károly István főherceg ellentengernagy kitűnő csellel győzött ellenfelén. Megverte felebbvalóját, Ferenc József király kegyeltjét, a lisszai hőst: Sterneck báró tengerészeti parancsnokot. Az öreg Albrecht főherceg, aki nemsokat értve az előtte lejátszódó dolgokból, a „Greiff” parancsnoki hidján ülve, örömben tapsolni kezdett, amikor a mellette álló hajópa-rancsnok magyarázatából megtud-ta, hogy a küzdelemből Károly István került ki győztesen. Hogy-ne örült volna az ősz marsall? — Hisz’ a győző az ő unokájának, Mária Terézia főhercegnasszony-nak a férje volt...

A na befejezt visszaté sáról je nak. A szivárgó József konán és rövid delte hogy m is kifeje zason a mazand bad vál nak. A iránta n Sterneck rehaladó állítólag uralkodó gerészet József, kegyelt haragra sokkal aki mo látva, h helyen tékben, melné, a tenger nem eg tudását, vonult. grande- isaybusc A hábo ta ugya csak eg besültek élére ke Azóta él nevé cegassza minden léziai szenteli, va a há nép hűs

RAM PA Ar

Megh

In Csönc Az ucc berekke ján szü mulatoz Összehu tam, de Fölkava comba az aran magam, át. A F nul tén alatt Éhség, den, mi len fás egyik f tam má Talán zavart város f rázs zu durrogó dermed Hirte dott. A lem csa tó fény nyak v jéből, s rágzott valami a kocsi rohant Csak lodó le Alltam A koc ság nyé tőztat

A nagy tengeri hadgyakorlatok befejeztével Albrecht főherceg visszatért Bécsbe és azok lefolyásáról jelentést tett az uralkodónak. A későbbi idők folyamán kiszivárgott hírek szerint, Ferenc József élénk örömmel értesült rokonának kiváló teljesítményéről és röviddel ezután magához rendelte Károly István főherceget, hogy megelégedésének előszóval is kifejezést adjon. Ezen a találkozón a főherceg érdemeit jutalmazandó, kívánságát illetőleg szabad választást engedett rokonának. A főherceg, látva a királynak iránta megnyilvánuló jóindulatát, Sterneck báró tengernagynak előrehaladott korára hivatkozva — állítólag — azt kívánta, hogy az uralkodó őt nevezze ki a haditengerészet főparancsnokává. Ferenc József, mikor megértette, hogy kegyeltjének elejtéséről van szó, haragra lobbant és szemrehányásokkal illette rokonát. A főherceg, aki most már kegyvesztett lett, látva, hogy tehetségét legfelsőbb helyen nem méltányolják oly mértékben, mint ahogy azt megérdemelné, kedvét veszítve, otthagya a tengerészpályát, amelynek csaknem egy emberöltőn át szentelte tudását, életét és a polgári életbe vonult. Innen kezdve hol lussingrande-i nyaralójában, hol pedig saybuschi birtokán tartózkodott. A háború folyamán reaktiváltatta ugyan magát, de kívánságára csak egy Ausztriában működő sebesülteket gondozó intézmény élére került.

Azóta teljes visszavonultságban él nejevel, Mária Terézia főhercegnővel és gyermekeivel és minden idejét családjának és szilvási birtokának a gondozására szenteli, bőséges kárpótlást találva a hálátlan múltért a lengyel nép hűséges szeretetében.

RAMMINGER hőgyógyász
VARGA-UTCA 1.
PARÓKAKÉSZÍTŐ
Aranyéremmel kitüntetve.

Meghalni nem érdemes

Irtá: Gergely Sándor.

Csendes, éles volt az éjszaka. Az uccákon nem találkoztam emberekkel, csak a kávéházak ajtaján szűrődött fülembe a dözsölő mulatozás. Fáztam az uccasáron. Összehúzódtam, a kapuk alá bujtam, de mindenütt utólért a szél. Fölkavarta a fiatal hórétet, arcomba vágta. A hátamat vettem az áramló levegőnek és vittem magam, lóholya uccákon, tereken át. A faszorba értem. Gyámoltalanul térferegtem a komor villák alatt. Nem gondoltam semmire. Éhség, hideg, szomjúság... minden, minden valami nagy, kiméletlen fásultságba bukott. Álltam az egyik fa alatt és magam sem voltam más, mint érzéketlen téli fa...

Talán el is aludtam. Autótülök zavart fel szunnyasztásomból. A város felől, mint óriási vörös darázs zúgott a gép a liget felé és durrogó rohanása életet hozott a dermedt csöndbe.

Hirtelen megállt. Ajtaja kivágódott. Alig néhány lépésnyire tőlem csattant ki a hóra a kitért ajtó fénye, melege, fehér asszonyi nyak villant felém a kocsi belsejéből, szesz-boldog női nevetés virággózt vastag férfinevetés mellé: valami alakatlan tömeg pottyant a kocsihoz a hóra... aztán továbbrohant a gép.

Csak álltam és füleltem a távolodó kocsi síról időszólag hangokat. Álltam meredten, érzéketlenül... A kocsi síról lelöttyent formátlan, nyögő kezdett, lábakat nyugtatózott magából, kezeket növesz-

Gyengén sikerült a husvétí vásár

A rossz időjárás miatt csak kevés tavaszi szezonclikk fogyott el az üzletekben

A debreceni üzletek talán évek óta nem voltak ennyire felkészülve a husvétí vásárra. A kirakatok árukkal tömött hivatgatják a vevőket, a ruhakereskedők, illatszerek és játékarulók kirakatai egymással versengenek az áru és a kiállítás szépségében. Örömmel lehet megállapítani, hogy már Debrecenben is sokat adnak arra, hogy az üzlet kirakata ne zürzavaros raktár legyen, hanem legyen stílus az áruk elhelyezésében és olyan szép képet adjon, amely megállásra kényszeríti a járókelőket. A kereskedők kitétek magukért, összegyűjtötték a husvétí ajándékok legragyogóbb kellekeit és a Piac uccán még a késő esti órákban is fényben uszítják a sok-sok ragyogó kirakatot.

A kereskedők régen várták már egy nagyobb forgalmat, mint a mostani husvétí vásárt. A vásárló publikumnak nemcsak szép árukkal és pazar kirakatokkal igyekeztek kedveskedni, hanem nagyon sok üzletben kiakasztották a táblát, amely nemcsak a husvétí vásárt jelenti, hanem a kedvezményt is a vásárló közönségnek.

Sok kereskedő híve a husvétí árleszállításnak és bizton remélte, hogy üzletének forgalmát nagyban emelni tudja az árleszállítással. A közönség válasza a fényes kirakatokra és az árleszállításra a legszomorubb volt.

Megcsodálták a kirakatokat, helegyesték az árleszállítást, de nem mentek be vásárolni az üzletekbe. A kereskedők nagyon csalódtak a husvétí vásárban. A nagyhét utolsó napjaiban még reméltek a kereskedők, a közönség nagy érdeklődéséből, a kirakatok szemléléséből azt várták, hogy az utolsó napokban mégis csak vásárolni

fognak. Csalódnak. Forgalmat csinalták, tagadhatatlanul, de az nem volt a szokásos husvétí vásár forgalma és nem érte meg a nagy nekikészülődést.

Legrosszabbul jártak a textil-üzletek,

melyeknek legnagyobb része a divatos tavaszi holmikra vetette rá magát és azt várta, hogy az árun a husvétí vásáron tudhat. Április elején szép tavaszi is volt az idő és biztosra vették, hogy a közönség berendezkedik a tavaszi árukkal. A közmondás azonban azt tartja: A tavasz ravasz; s ez be is igazolódott. Április közepén elsőköt a tavasz és a hűvös, szelless idő mintha csak elfújta volna a közönség vásárló kedvét is. A csalóka tavasz játéka köszönhetik a kereskedők, hogy nyakukon maradt a sok szép tavaszi holmi, amit az ünnepre halmoztak össze.

Nem hittem, hogy ilyen legyen a husvétí vásár — mondja az egyik tekintélyes Piac uccai cég vezetője. — Ebben a csipős, szelless, hidegre fordult időben senki sem vásárol tavaszi árut. Mindenki azt mondja, ráérünk, ha melegebb lesz. A raktár tele áruval és elmaradtak a vidéki vevők is, kik ilyenkor már javában vásárolgatnak.

Az ékszerészek már nem panaszkodnak. Megszokták, hogy nincs vásár.

— Uram, — mondja az egyik ékszerész — nincs pénz, ez itt a baj. Én nem is vártam husvétí vásárt, de azért rossz szokásból kirtam a kirakatba: Nagy husvétí á r e n g e d m é n y! Azonban engedménnyel sem vásárolnak. Nem látszik meg egy cseppet sem, hogy husvétí van. Ma

már azok, akik valamikor ékszerrel kedveskedtek a feleségüknek és ékszer vásároltak a barátnőiknek, megelégszenek a virágcsokorral.

A virágkereskedés ma jobb üzlet, mint az ékszerárulás. A hagyományos husvétí ajándékozás kedvelői elkerülik az ékszerészüzleteket és ha nagyon gavallérok, akkor egy kosár virágot küldenek szívük hölgyének egy eleven, piros szemű nyuszikával.

A cukrászdáknak már nincs sok okuk a panaszkodásra.

Az izlés, és ragyogó kirakatok csábítják az embereket és fogynak a husvétí ajándékok, a cukrászipar remekei. A husvétí cukortojások, csokoládényulacskák és száféle változatai a husvétí termelésnek nem maradnak az állványokon. Az árakat nem találják nagyon magasnak, talán azért, mert maradandóbb, de drága ajándékot nem igen vásárolnak.

A virágkereskedések nem csalódtak, a vásár olyan volt, mint mindig.

Husvétkor kell a virág minden lányos háznál és mindenki küld virágot, ha csak teheti. Nem lehet fiatalembert látni virág nélkül és nincsen ház, ahol a leány szobáját ne díszítene a husvétí virágkosár. A virágkultusz Debrecenben nagyon terjed az utóbbi években és minden lehető alkalbat megragadnak, hogy virágokkal kedveskedjenek egymásnak. Különösen a cserepes élővirágok örvendenek nagy kelendőségnek. A szép kereslet ki is fejlesztette a meglegházi kertészetet, melynek termései ott pompáznak a virágkereskedések kirakataiban. A piros muskátli, a karsu liliom, az illatos jázmin mellett ott van mindenütt a legkedvesebb tavaszi virág az ibolya. A virágok ára 10 százalékkal emelkedett; azt mondják, a mostoha időjárás az oka.

tett, fölült és tétován bámult a liget felé. Puha kalapiját a fejére huzta és maga elé vihogott. Aztán rámbukott a nézése.

— Hamar Szilveszter — mondta és felém biccentett — röhögni kezdett — nem felelsz drága?... — a mellét öklözte — az én nevem Hamar Szilveszter — föltápaszkodott, de vacogó térde nem engedelmekedett. — Négykézláb mászott a fáig, átölelte, föl húzódt a fektéből — jó polgár vagyok, becsületes, minta — a mellére vert és röhögött —, minta polgár, méltóságos — szeszesen csuklott.

Röhögött. Diadalmasan és öklét a liget felé lökte. Térde a fát szoritotta, szeme előrevillant, mintha távolságot mérne. Hirtelen előre csapott keze, teste úszón utána nyult. Ugrott az első fáig.

— Megyünk — röhögött —, háhó asszony, megyünk — uj ugrásra készült —, megáll János ur.

Álltam, közönyösen, mint a fa... Igen, ez a részeg is fának gondol... Hallom a lihegését, látom: prémes bundája repülésekor szétterül, mintha böregző esetlenkedne felém... Rámzuhant a részeg ember és végigvágódtunk a havon... — Minden dühöm a markomba szállt. Véresrevert homlokom sajgott... elmásztam az ember alól és tenyrem a részeg ur torkára kapcsolódtam.

— Hó... hahhó... — nyögött az ember és sírós hangja fölolvastotta dühömet —, hahó... uracskám, kérem, ne engem... inkább János urat... — és már mászni kezdett a következő fáig és föl-

húzódott a földről — János ur, hehehe... — és már röpiült a megcélozott uj fáig.

Mentem utána. Ennek a részeg állatnak minden lendülete izgatottabbá tett. Elfelejtettem a hideget, éhséget, csak lestem vacogó foggal, kidülledt szemmel: mikor bukik fejjel a jeges földre. Ez a prémes ur, ez a jófalt... Hopp! Boldog ujjongás szakadt ki torkomon. Az ember talán félméterrel rövidebbre szabta a távot és fejjel zuhant neki a fának. Leült és fejét nyomogatta. Zsebéből üveget húzott elő és hátra, felém intett. Nem mozdultam. — Az üveg nyakát a fára verte, a cserepek csörömpölve ugrottak szerte.

— Szervusz, szervusz — üvöltött felém, kezében a csorba pezsgős üveggel —, szervusz asszony, szervusz feleség, hahahaha, szervusz János ur — mintha a várost ölelné magához, szájára emelte az italt, alig-alig kortyolt, elejtette az üveget és nyöszörgőve nyalogatta vörző ajkát — jaj, fáj, fáj Szilveszternek — elrugta a palackot, felém, rámbukott: mohón, de óvatosan nyeltem a maradékot.

Az ember vad dühvel kapaszkodott a fába. Félkarjával ölelte és háromszor iramodta körül a törzset! Fújta, morogva lendült előre! Vad, böszült ujjongás szakadt ki száján. Uj fát ért. Tántorogva ölelte térde. Szeme előre meredt. Uj fáért. De itt végeszakadt a fasornak.

— Segítség — ordított —, János ur a feleségem viszi — szükölt, mint a kelepcebecsált állat —, rabolják az asszonyt, segítség, Já-

nos ur viszi — és verte sírón a mellét —, én jó polgár vagyok, jó... ellopják, rendőr, segítség!

Melléje léptem. Sápadt arcából, véres ajkából szeszgőz csapott rám. Ölelte a fát és nyöszörgött. Megfordítottam, arccal a város felé. Amerről jött. Nyöszörgőve nyalogatta véres száját.

— Szervusz — intett. Meglátta a sorakozó fákat, ugrott, röpiült, újra ugrott és ment, röhögve János uron, feleségen, akiket elér mindjárt és akkor jaj nekik, végez mindörökre velük... Most újra megtorpant. Elérte a kiindulási pontot. Ujra ugrotávólton kívül az uj fa. Uccakereszteződés előtt állt. De most már diadalmasan nevelt. Vigyorgott és megfordult... és röpiült újra fáról-fára.

Tüdeje zilált, térde reszkett és az uj iramodásnál hosszában elvágódott a földön. Négykézláb mászott tova. Követtem, mint a vadász, aki biztos a dolgában... A faszor utolsó fája alatt leült és vonítva, sirva hívta az asszonyt.

— Az autó! Hol az autó? Drágám, nem bántlak, csak gyere. Gyere, én szemet hunyok. Gyere — a mellét verte bünbánóan —, gyere János urral, szemet hunyok — üvöltött —, kicsikém, csokolhat előttem is János ur...

A részeg ember fájdalommal várással meredt a sötétségbe. Hátra a fának dönt és pislákoló józansággal tornázta kétlábra magát. Didergett.

— Nem jössz? Kicsikém — eleresztette a fát, térdrebukott. — Sokáig állt így.

Álltam mögötte és vártam. —

Legjobban beütött a husvétii vásár az illatszereknek és gyógyszertáraknak.

Özönével hordják a husvétii öntözésre használatos illatos vizeket és keresik a raffinált szerkezetű öntözőkészüléket, amellyel meglocsolják a leányokat. A husvétii öntözővíz drága, nem hiába árulják patikában. A legolcsóbb egy pengő 50 fillernél kezdődik. Van olcsóbb is, az úgynevezett otkolon, amit kis üvegekbe mérnek ki a szegény gyermekeknek, akik

aztán egy kis látyollal lekötött üvegesével elindulnak körutjokra. A szegények végig locsolnak boldog-boldogtalant és házról-házra járva, együgyű versiket szavalgatva, várják a husvétii locsolásért kijáró ajándékot, piros-tojást, kalácsot, vagy néhány fillért. Ad is mindenki nekik és még szerencse, hogy nem vonják őket felelőségre ünnepi koldulás címen, mert ez aztán igazán ünneprontás lenne.

B. M.

Berlini próféta

Legelőször a Tauentzienstrassen, egy nagy nagy áruház előtt találkoztam vele. Lassan, ünnepélyes léptekkel járkált fel s alá, nagy csapat gyerek kísérte, vénasszonyok és csavargók. Hirtelen megállott, érdektelen tekintettel bámult a semmibe, szót néhány szót és továbbment. Fehér, sárga és zöld lapokat osztogatott közben a báméskodóknak; ezeken versekbe foglalt böles mondások voltak népről, nyomorról és kenyérről. Ezeket a lapokat „néptáplálék, avagy csöcselékmeleg”-nek nevezte, mert egy népies és szintiszta jövőért agítáltak a komisz és állatias jellel szemben. Ez a cím volt a lapok hátán olvasható, sőt rányomtatva a neve is, pontos cím és határozott fogadóóra:

„Férfiaknak, gondolkodóknak és ifjaknak, de nem urak samarainak, hétkosoknak, és tévelygőknek.”

Egyesek pár garast adtak neki ezekért a lapokért s ő udvariasan megköszönte. Ruhája ócska rongy volt, összeférelt takarók és zsákok, se nadrág, se kabát, hanem valami bizonytalan ősi ruhanemű. Csak a szakadozott szandál volt felismerhető a lábán. Gesztenyebarna fűrtök hullámozottak alá széles vállára fődetlen fejről s

Valamit. Nem tudom! Józan düh élt bennem, éreztem, tenyerem görcsösen előremered, hívja a drága prémgallér és zuditja a nyak felé a félüveg pezsgő...

Az ember zsebében keresgélt. Revolver csillant meg a sötétben. A fegyvert óvatosan a földre rakta... Fölállt és tántorogva vetette le bundáját. Aztán a drága holmit a fára akasztotta. Kedvetelve simogatta szeme... És harsányan, szinte józanul nevetni kezdett. Közben csuklott, rogyónó térde előre-hátra biccent.

— Drágaság, meghalni? Azt nem... Az öröm volna... neki. Neked meg János urnak — röhögött, a revolvért fölemelte és a mellére szorította — ide? hehehe... ide bele? Kellene, mi, kellene János ur? Egy jó polgár halála kellene, mi? — hátrált, a fegyvert ráfogta a bundára, célzott és hangosan vezényelt — egy... — belelőtt a drága prémben... nevetett és újra lőtt — ez a szív, hehehe... na most a tüdőbe... bumm, bumm... — hat vad dördülés rázta meg az éjszakai csöndet és a bunda előtt röhögve állt füstlőg revolverével a részeg.

Aztán eldobta a fegyvert. Már nem is tántorogott. Peckesen állt a hideg éjszakában. De aztán újra visszacsuszamlott a részegségbe és vidáman, a földrehasalva ordított a liget felé.

— Asszony, drága János ur, vehettek... hehehe, vehettek új bundát!

Aztán jött a rendőr. És fölszedte az embert.

Igen, akkoriban nem szerettem valami nagyon a rendőröket. Futomban hallottam a részeg boldog rikácsolását: János ur, új bundát!

egybefolytak szürke szakállával. Egy Krisztus-fő, igazán, finomvonalu orr, szomoruan ideges szája és világos homlok. Egy Krisztus-fő, valódi, akárcsak Oberammergauban látnánk, az ember szívét ezekben a zavaros időkben tényleg valami bizonytalan hódolat szorítja össze. Babonássá leszünk.

Aztán többször viszontláttam. Sűrű nép közt bukkant fel mindig s mint élő intelem lépdelt tova. Keveset beszélt, de hangjának mély acélsengése volt, mint antik harang és szava hosszan lebegett a levegőben. Mozdulatai határozottságot árultak el, belső nyugalmat és szája körül titokban egy mindentudó, úgyszólván mindent megbocsátó mosoly cikázott. Kigunyolták és kinevették remeteruhái miatt, de akadtak némelyek, kik mélyen néztek a szemébe, nemcsak időtöltésből, unalomból, hanem a várakozás, szabadulásvágy és megváltás érzésével. A rendőr, aki a rend kedvéért tartózkodott ottan, nem nagyon izgult miatta, de én elgondolkoztam. Szent, vagy boldog? Felsőbbrendű ember, vagy sarlatán? Örült, vagy szélhámos?

Még sokáig kintott ez a borzongató jelenség, a zugó élet közepette, az aranyért, hatalomért és az örömeért való harc között, tisztá, szinte merev pillantása, felmagasló alakja és nyugodt gesztusa lágy kezének.

Megváltásra szomjazunk. Az idő forgatagából nem találunk kiutat. Hit és logika, filozófia és szocializmus nem elégítenek ki, roppant dobajjal közeleg az ismeretlen esoda és — Keresztelő Jánosnak is kevesen hittek csak. Miért ne hozná épen ez a próféta nektek a megváltást? Hisz annyi bűvészt követtetek már, kik vérről, kenyérről és aranyról prédikáltak. Miért ép ezelőtt dugtam be fülemet? Kinek szeme van, lássa, kinek füle van, hallja.

A prófétahoz vezető utamban meghánytam-vetettem: nem lehet szélhámos, mert akkor cilinderben szaladgálna és nem ilyen egyéni öltözékben. És mikor végre egy keresztényen ifjusági otthonban savanyulevest enni láttam, nem maradt felőle semmi kétségem. A házat, amelyben ez történt, egy telítőmött szemetesláda jellemzi, mely szorosan a bejárat mellett szunnyad. De tulnan — az őszi napfény sápadt sugarakban fűrészt — áll a próféta a folyosón hosszuhaju, gyengéd tanítványával, ki áhitatosan hallgatja. A leves valószínűleg kihűlt már, de ők még mindig fenkőlt dolgokról beszéltek. Nem vagyok pogány, de a jelenet igazán filmrevaló volt. Felkapaszkodtam a girbe-gurba lépcsőn s közelébb léptem hozzájuk. Az ifjak a hátsó szobában gyalulatlan asztalnál ép szerény ebédjüket fogyasztották, susogó zaj szűrődött át a fulladt konyhán, egy csecsemő elhagyottan sirt az ajtóban, széles vödörökben hámozott krumpli uszott s egy beteg macska bizalmatlanul báméskodott rá. És a próféta beszélt a lét egyszerű örömeiről, a civilizáció káráról és hivatásáról és édes testvérünkről, a Földről, ki

e gyilkos emberfajától mérhetetlenül szenved. Tarka szavakkal ecsetelte tovább a modern kultúra aljasságát és élesen állást foglalt a bányaművek, kemény gallérok, léghajózás és automobilizmus ellen. Öcsink egyszerű életét dicsérette, kik a cölöpépítmények idillikus korában éltek, mikor a hazugság ritkább volt még, viszont az élelmiszerek árai sokkal alacsonyabbak. „Írjátok ki lelketekből a hazugságot — szólott — és ültesétek helyébe az igazság nemes csíráit!”

Hangjának nemes acélsengése felzendült, megszállottan csillogtak szemei és én mélyen megindultam. A savanyuleves azonban a tényér-

A Debreceni Lovaregylet hatvan éves jubileumára készül

A régebbi időkben, amikor még a technika vívmányai nem álltak olyan magas fokon, mint napjainkban, az ember legjobb barátja, segítőtársa, kenyérkeresője volt a ló. Minden ország igen nagy súlyt helyezett a lótenyésztésre de kétszeresen fontos problémája volt ez Magyarországnak, amely agrár állam lévén, a földrajzi viszonyok által is kényszerítve volt ezt a kérdést minél jobban megoldani. — Minden más állattal szemben ezt a célt szolgálja a ló-sport, amelyet könnyelven lövész név alatt ismer a közönség és amelynek megteremtője Magyarországon gróf Széchenyi István volt.

A legnagyobb magyar kezdeményezésére alakult meg 1825-ben a Pesti Versenyző Társaság, amely a kiegyezés utáni békésebb légkörben Pesti Lovaregyletté alakult át. Már a Pesti Versenyző Társaság kebelében felmerült az az eszme, hogy a vidékre is ki kellene terjeszteni a versenyeket és elsősorban Debrecen szemelték ki erre a szerepre. Néhány lelkes sportbarát, főleg gróf Szapáry Iván és gróf Sztáray János vették kezükbe az ügyet és az általuk megindított agitáció sikerrel is járt, amennyiben 1861-ben megalakították a Debreceni Lovaregyletet. 1867-ben készült el a még ma is fennálló pálya és ugyan ezen év október 4. és 5-én megtartották az első lövésznyt Debrecenben. Hogy milyen jelentősége volt az első vidéki lövésznyeknek, a legkésebben bizonyítja, hogy a világhírű bécsi Jockey Club szubvencionálta. Az első debreceni lövésznyekre az ország legnagyobb istállótulajdonosai küldötték le lovaikat és a főiri világ itt adott találkozót egymásnak.

Debrecen városa is fényes bizonyosságát adta áldozatkészségének és azonfelül, hogy száz hold terjedelmű területet engedett át a pálya céljaira, még szerződésileg 100 aranyat biztosított évenként egy Debrecen sz. kir. város díja címen kiürandó díjra.

A debreceni versenyek mindjobban népszerűek lettek az istállótulajdonosok és a közönség előtt és az egyes számokban hatalmas mezőnyök álltak starthoz. A múlt század végén a hadsereg tisztjei is feltűnő nagy számmal kapcsolódtak be a versenyekbe és mikor a híres Vilmos huszárezredet Debrecenbe helyezték, még nagyobb lendületet vett a Debreceni Lovaregylet munkája. Később már két versenyt is rendeztek évente, tavasszal és ősszel. A versenyek idején lüktető, pezsgő élet uralkodott Debrecenben, az uccák képe megváltozott, világvárosias szint öltöttek magukra. Gyönyörű hintók, magánfogatok sorai röpi-

ban kényelmetlenül didergett és remegve bebörözött.

„Vissza a természethez!” — kiáltam lelkesedve, fogtam a kalapom és frissen siettem végig a szeles uccákon. Pizkos papírpénzt rongyoltam elő zsebemből, mert — sajnos — ez még kell ma, s a földalatti vasut tolongása akaratom ellenére nyelt le. Így szállított engem haza a villamos erő.

A tőlem kissé balra ülő hölgynek paradicsommadár kalapja volt, mely bájjait előnyösen kiemelte. Erről eszembe jutott a gombával töltött paradicsom, ami kedvenc ételém s ismét tele voltam nyers materializmussal.

(b. i.)

tették az előkelő közönséget a nyulási pályára, amelynek tágas nézőtere, hatalmas tribünje színes hangyabolyhoz volt hasonló. A feltűnő nagy számban jelenlevő hölgyek pazarul elegáns toaletben, a férfiak hasonlóan elegáns sportruhákban méltó keretül szolgáltak az országosan népszerű versenyeknek.

A Lovaregylet vezetősége azonban nem érte be ezekkel a sikerekkel és 1913-ban megrendezte Debrecenben az országban a második concours hippique-t. — Az Angliában divatos lovasjátékokra 480 idegen jött Debrecenbe és nemcsak az ország, hanem a monarchia és a külföld előkelőségei és legjobb lovasai is megjelentek a versenyen. A lovasünnepély kitűnően sikerült és a külföldi tudósítók hasábotak irtak lapjaikban a Debreceni Lovaregylet áldozatkész munkájáról és annak kézenfekvő eredményéről.

A sikeren felbuzdulva, a Lovaregylet vezetősége a következő évben még imponálóbb keretek között akarta az ünnepélyt megismételni, amelynek védnökül az akkori prezmptív trónörökös, a későbbi magyar királyt, Károlyt sikerült megnyerni. A terv azonban már nem valósulhatott meg, mert közben kitört a háború, Ferenc Ferdinánd meggyilkolásának híre épen a Lovaregylet verseny alatt érkezett Debrecenbe.

Nyolc évi kényszerűn után 1922-ben jelentek meg ismét a gyepen a versenylovak és erre az alkalomra a főváros, a szomszéd és a megcsönkített vármegyék birtokosai tömegesen jöttek el saját fogataikon, hogy hosszú évekig tartó tespedés után újból dolgozhassanak a nemes passzióknak. Ettől kezdve a Lovaregylet évente, sőt kétszer is egy évben tartott versenyeket és minden esz-közrel arra törekszik, hogy a versenyeket a békebeli nivóra emelje.

A sok nehéz munka után most érkezett el a Lovaregylet hatvan éves jubileumához, amelyet méltó ünnepségek keretében fog megülni és remélhető, hogy a megkezdett uton haladva továbbra is úgy fogja teljesíteni nemes hivatását, mint azt a múltban tette. Garanciát nyújt pedig erre a jelenlegi vezetőség, amely a nemrég elhunyt gróf Szapáry József elnök nyomdokain elindulva olyan kiváló férfiakkal áll, mint Gencsy Károly, vitéz László Miklós tábornok, Magoss György polgármester, Homrogy Pál ezredes, Steinfeld István földbirtokos és a páratlan agilitásu Loránt József lovaregyleti titkár.

LEGSZEBB KALAPOK
KORNFIELD úri divatházban
már 8 pengőtől.

Erkölcsvédelmi intézkedések a kétszáz év előtti Debrecenben

Közigazgatási életünk egyik legutóbbi szenzációja kétségtelesen az erkölcsrendelet és az ezzel kapcsolatban megtett intézkedések, amelyekről a felfogások szerint a legkülönbözőbb nézetek hangzottak. Pedig az erkölcsrendelet kiadása nem egyéb, mint a hatóság visszatérése régen elleledt gyakorlathoz, amely szerint a hatóság és hogy egészen közel maradjunk, itthon Debrecenben, valamikor a városi tanács nagyon is beleavatkozott a város polgárainak és lakosainak erkölcsi viselkedésébe, vagy mindabba, ami erkölcsi vonatkozású volt. Lehet arról beszélni, hogy más idők, más emberek. Az újonnan életre kelt erkölcsfelügyeleti intézkedésekkel nem is óhajtnak foglalkozni, mert azt hisszük, minden rendeletnél, minden törvénynél erősebb az élet, amelyet formálni alig lehet rendelkezésekkel. Most csak néhány érdekes példát akarunk felidézni a kétszáz év előtt volt Debrecen életéből és azokból az intézkedésekből, amelyekkel az akkor volt városi tanács beleavatkozott a lakosság magánéletébe is.

Természetes, hogy a külső megjelenés idézte fel elsősorban a hatóság beavatkozását. Divat akkor is volt és a tekintetes tanácsban akkor is voltak öreg urak akiknek az újmódi természetesen nem tetszett, vagy akiknek ott-hon a nemzeti asszony ugyan-csak a sarkára lépett a vasárnapi istentisztelet után azzal a szóval, hogy miként türheti a tanács, hogy ez, vagy az a női személy ilyen vagy amolyan öltözékben jelenjék meg az uccán, vagy a templomban. A tanácsur természetesen, hogy nem akarta sokáig hallgatni bizonyára szigorú élet-párijának zsémbelését és a legközelebb megtette indítványát az ülésen és meghozták a szükséges divatrendeletet, vagy egyéb erkölcsvédelmi rendelkezést.

Igy született meg bizonyosan az a rendelkezés, amely a kétszáz év előtti Debrecen város tanácsának jegyzőkönyvében így olvasható: „a magas patkónak — amelyben a nőszemélyek illetlenkednek — készítése a lakatosoknál betiltatott”.

Szigorúan kezelte a nemes város tanácsa azokat is, akik nem tartották be esküjüket. Ime: „Kovács Ferenc bepanaszoltatván, hogy megesküdött volna, miképp bort inni nem fog, mégis szavát meg nem állva, azt megszegte s panaszolta e tényt önmaga sem tagadván, végeztetett, hogy nyakvasba tétessék és ekkéziát kövessen”.

Nagyon érdekes a városi tanácsnak ugyancsak mintegy kétszáz év előtt kelt következő végzése, amely arról szól, hány komája lehetett egy embernek: „Eddig a kereszteltető szülők és a keresztkomák közül, alkalmas időtől fogva, ily rendtelenség tartatott fel: 1. Igen sok komák hivattak volt, némelyiknél 20, 30, 40, 50 sőt tán 100 is. 2. Hogy csak a koma-asszonyok jelentek meg a templomban a keresztelés idején, miből következett, hogy

sem a kereszteltetők nem tudták, hány komájuk van és így sem a kereszteltetők, sem a komák a célnak eleget nem tettek, amidőn az árván maradt keresztfiokat és leányokat nem neveltették és nem tanították a szent és keresztény életre és tudományra. Hogy ezért ennekutána ily rendtelenségek ne legyenek, a tiszteletes uraknak és a tekintetes nemes tanács tagjainak concursusában determináltatott és a templomokban is közhírré tett azon rendelés a tanács és a communitás solemnis gyűlésében előterjesztetvén, egyetértőleg megerősített: 1. Hogy ennekutána csak három pár komát szabad lesz hivatni. 2. Mind a férfiak, mind az asszonyok jelen legyenek és a keresztelőhelyhez közel álljanak. 3. Nemcsak ki a keresztvízre tartja és annak férje, hanem mind a három pár koma is — mint keresztszülők — ily állapotu tisztokból folyó kötelességre komolyan figyelmeztessenek.”

Ime tehát, abban az időben nem csak egyszerű színe-kura volt a komámasszonyok, vagy komáuramság, hanem súlyos kötelességekkel járt, ami a mai pénzügyvilágban a keresztgyermekre ugyan nem lenne rossz, de a keresztszülőkre igen terhes lenne, amiből következik, hogy a keresztkomaságra nehéz lenne embert találni.

Természetes az is, hogy a puritán, kálvinista Debrecenben ugy az egyházi, mint a polgári felsőbb-ség sokat adott az egyszerűsége és ezt az egyszerűséget megkövetelte mindenben, mindenkitől, még a halottól is és a fényűzést még annak sem engedte meg.

Ezt bizonyítja a városi tanácsnak ez a határozata: „A temetés körül való haszontalan pipereskedés és költség eltávoztatására, mely e város népe között igen közönséges lett, mivel a legszegényebb is, amidőn halottja esik, a koporsót selyem, vagy egyéb cifra anyaggal bevonatja, sárgaszegél megvereti és magát tehetőségén felül megerősíti, és hogy Isten dicsőségére valami fundusoscska szerzettessék, rendeltetett: hogy csináltassék város költségén most először egy néhány koporsóra való fekete posztó, nagyobb és kisebb, melyekkel a koporsó a test kivitelezor betakartassék, mit fizessenek pedig a temetkezők ezen posztótól egy temetésre? ezentul fog meghatározatni.”

Ime a nemes város tanácsa már akkor is beleavatkozott az ember életébe a keresztelőtől a magas cipősark viselésén keresztül a temetésig. És pedig, hogy milyen fontosnak tartották az erkölcs-bírósgát, bizonyítja, hogy e bírósgát az összes tanács együttesen gyakorolta.

A két század előtti Debrecenről különben egyik történetírója így ír: „Test alkatukra nézve a debreceniek többnyire alacsonyok, széles mellűek, rövid nyakuk s mind tösgyökeres magyarok, hajlamukra nézve szorgalmasok, takarékosok és nyílt szívűek. Ruházatuk tisztességes, fenhéjazás nélküli, a közrendű férfiak több-

Milliók itala

Fenséges élvezet mellett az egészségre leghasznosabb a

„Kathreiner-Kneipp malátakávé”

Naponta nagy megtakarítást jelent a háztartásban.

nyire kék színű posztót s gubát viseltek, nejeik szép, de egyszerű magyar öltözetben jártak s Chrysostomus nélkül is tudván, hogy a selyemruhák szépek ugyan, de utóljára is férgék termékei. Tertullian intéséhez képest, igazság selymébe, ájtatosság finom fehér vásznába s a szemérmesség bitorába kívántak öltözködni; vagyonukat nem hivalkodásra, hanem saját övéik hasznára fordították, gyermeküket korán dologra szoktatták s jó erkölcsben nevelték. Épen ez okból a debreceni polgár általában, munkás,

rendes életű, szigorú erkölcsstanától vezéreltetve többnyire nemcsak céges bűnöktől tartotta magát távol, hanem még a könynyelműség vétkeit is gondosan kerülte, sejtve, hogy egyetlen egy hét meggondolás nélkül és szorakozásban eltöltve, a munkája után élő embert örökre tönkre juttathatná s legundokabb tettek fertőjébe taszithatná. Találván elég alkalmat a munkára, szívesen dolgozott, s el is mondhatni; miként itt a szegény is — ha munka után látott — élélhetett.”

A konflis és az autó póre, amelyben a közönség a bíró

Egyre fogynak a debreceni bérkocsik — A magyar városok közül mégis Debrecenben tartja legjobban magát a konfliskocsis

A harc külföldön már mindenütt eldőlt s nincs egyetlen hely a világon, ahol a bérkocsis tartani tudta volna pozícióját az előretörő géppel szemben. Külföldi nagyvárosokban már nem is látni azokat a szerencsétlen páriákat, amelyeknek pókos láb, hályogos szem, oldalukra kirajzolódó bordázat az ismertető jelük, télen-nyáron keményen állják az időjárás viszonyosságait, előtűk azzal a vigasztalan kilátással, hogy egykor majd virstli lesz belőlük s amelyeket ezzel a fogalommal vált szóval jelöl meg a nyelv: konflisó. A ló martiriumának szokás tekinteni nehéz sorsa miatt a konflisó életét s a falusi gazda öreg lovától csak azért válik meg szomoruan, mert attól fél, hogy az állat, amelyikkel annyira összeszokott a munkás évek alatt, a konfliskocsis elébe kerül.

Mindennek nagyrészt vége a külföldön. Az autótaxi diadalmas rohama elsöpörte a konflist és jellemző, hogy

amikor a Leblanc-regényt, a 113-as bérkocsit, filmre ahar-ták vinni, nem tudtak találni Párisban bérkocsit.

Csak a régi regények hősnői és hősei intenek már oda, magukhoz „egy arra haladó cab-et”, mert a valóságban csak taxik állanak az uccán. Budapesten még van bérkocsis, ha fogó is a számuk egyre a kétfogatúaknak és konflisoknak. De ott sem sokáig maradnak fenn. A taxi térfoglalása könyörtelen és különösen a kistaxik csinálnak óriási konkurenciát gyorsaságukkal és olcsóságukkal a konfliskocsisoknak. A budapesti közlekedés legolcsóbb eszköze, — természetesen a villamos után — a kistaxi, amelynek hosszú utakért is igazán lehetetlenül kicsi összegeket kell

fizetni. Emellett gyorsak a taxik, egy-kettőre odaröpítik az embert, ahová sietve kell megérkeznie. — Lassúsága az egyetlen előnye a bérkocsinak a sétakocsizásoknál. Végig az Andrássy uton sokszor látni esténként kocsikázókat. De maguk a bérkocsisok bevallják, hogy egyre ritkul azoknak a száma, akik így veszik igénybe őket. S ha nem ritkulna is, ebből egyedül nem lehet még megélni.

A vidéki városokban természetesen nem ilyen szemmel látható a nagy küzdelemnek az eredménye.

Némely vidéki városban ugyan erősen megritkult a bérkocsis, másutt azonban egyelőre csak a lelkében hódít a taxi, egyre nagyobb számban véve rá a bérkocsisokat, hogy motorvezetői tanfolyamokra iratkozzanak be. Vidéki városokban rendszerint magasabb díjszabást értek el a taxik, mint Budapesten és ez drágábbá teszi őket, ami egy darabig a konflisok javára tartja meg a közönség egy részét. Ezenfelül néhol vidéken észak nem teljesítenek szolgálatot a taxik. Ilyenkor a közönség rendszeren a konflist veszi igénybe, ami azt jelenti, hogy hozzászokik a bérkocsis használatához. Az összehasonlítások után kiderül, hogy legjobban Debrecenben tartja magát a konfliskocsis. Fogyni fogó a számuk, de olyan lassu tempóban sehol sem fogó, mint nálunk. A konflis és az autótaxi küzdelemről a legilletékesebbeket kérdeztük meg, magukat a küzdő feleket.

A konflis a taxiról

— A bérkocsis helyzete sokkal nehezebb, kérem, — felelt kérdésünkre egy bérkocsis, akit találmorra fogtunk el az uccán. — A mostani helyzet sokkal nagyobb előnyt

juttat a motornak. Éjszaka például nem kell künn állania a standon, mint nekünk, azonkívül pedig megkapja azokat a hosszú fuvarokat, amelyek békében nekünk jutottak. A szomszédos községekbe és városokba egyáltalán nem mi fuvarozunk. Pedig az ilyen fuvarok valószínűleg szerencsés voltak a békeidőben. A kisebb rezsiköltség szintén az övék.

— Ha elmondanám, nem hinné el az ur, hogy mennyivel

kevesebb ma az utasunk.

Ezelőtt mindegyikünknek jutott bőven. Ma a taxik kis számuk ellenére gyorsaságukkal győznek. Egy-egy sportmérkőzésen például öt-hat fuvart csinál a taxi, míg a konflis legfeljebb kettőt. A közönségnek törődnie kellene azzal, hogy a taxi sokkal drágább, mint mi vagyunk. A taxi soffitörjének ezenfelül bőven adja a borralót az utas, mitőlünk meg még a viteldíjből is alkuszik. Sokan abban

A sofför a konflis ellen

A debreceni konflis elitelő véleményének a pandanját egy sofför mondta el félóra mulva a Hungária előtti standon.

— Ugyan kérem, — mondta, — a debreceni bérkocsik! Az beszant bennünket, hogy ilyen járművekkel kell konkurálnunk. Tesék megnézni ezeket a rozoga kocsikat, lovakat, felszerelést. Olyan kopott, olyan régies, hogy a hatóság jól tenné, ha egyszerűen megvonná valamennyitől az engedélyt.

— És mégis, tessék meghinni, ezek a rozoga járművek konkurenciát csinálnak nekünk. Rendesen nem tartják meg a tarifát és olcsóbban szállítanak utasokat. Ez azonban nem volna baj. A legnagyobb hiba, hogy a konflis állandó jelenléte abban a tévhitben tartja a közönséget, hogy jobb és prakti-

a téves hitben vannak, hogy a taxi olyan olcsó, mint a konflis. Ne tessék ezt hinni. Jobb, megbízhatóbb, pontosabb a konflis és a közönség nagyon megbánja, ha egyszer majd mi kipusztulunk.

— Mert, mit tagadjam, egyre fogy a számunk. Sokan járnak közülünk motorkezelői tanfolyamra szeretnék az iparendélyt átfordítani autótaxira.

Persze, hogy nehéz ez és költséges, azonban élni csak kell s a taxitól jobb életet remélnék az emberek. Új bérkocsiengedélyt már nem is ad ki a város. Minden megürült engedély helyébe autótaxi engedélyt adnak ki.

— Pedig van egy nagy baj ezek körül a taxik körül. A debreceni taxik nem érdemlik meg a közönség pártfogását. Sok kimustrált autó van közöttük, sok meg nincsen olyan jókarban, hogy megérdemelné még azt is, hogy beleüljön a közönség.

kusabb a konflis, mint a taxi és hogy olcsóbb. Pedig egyik állítás sem felel meg a valóságnak. Mindentüzt győzött a gép az egész világon, csak Debrecenben meg nehezen az előhaladás ezekkel az özőnvezetési alkotmányokkal szemben. Ha a nagyobb fuvarok a mieink is,

kérdem, nem jobban, nem olcsóbban le tudná bonyolítani a közlekedést Debrecenben egy nagy autótaxi park?

— Nem adnak ki autótaxi engedélyeket, csak akkor, ha egy-egy bérkocsiengedély gazdátlaná válik. És épen ez akadályozza meg a taxisokat abban, hogy kellő számú nagy és kis autót beállítsanak. Ha egyszerre lehetne beállítani egy sereg autótaxit, akkor érdemes lenne egységes típusú gépeket be-

szerezni. Abban a pillanatban, a mint az autótaxik szaporodnak, olcsóbbak is lesznek még a mai áraknál is és ezenfelül még éjszaka is a közönség rendelkezésére állanak. Tudom, hogy az éjszakai szolgálat miatt panaszkodnak most a konflisok. Örülniök kellene pedig, hiszen így minden éjszakai fuvar az övék.

— Az autótaxi előnyeit még nem ismerte meg Debrecen. Az engedélyek szaporodása esetén újjalakítja a taxi Debrecen közlekedését.

A város a taxi mellett döntött.

Amint látnivaló, a két versenytárs erős küzdelmet folytat Debrecenben. Nem vetik meg ebben a küzdelemben egymás ősárlását sem, holott a magyar vidéki városokkal összehasonlítva a magáét. Debrecennek nincs oka panaszkodni, hogy bérkocsijai és autótaxijai nagyon rosszak, kopottak. Hiányok elvtve előfordulnak, de sem a bérkocsik, sem a taxik nincsenek nagy általánosságban olyan rossz állapotban, ahogy azt egymásra mondják konflisok és taxisok.

Ami a hatóság álláspontját illeti ebben a küzdelemben, tradíció ide, tradíció oda, mit tagadjuk, a hivatalos város amellet van, hogy a lövonta járművel szemben végül mégis csak a gépnek kell győzedelmeskedni. Valóban nem kaphat Debrecenben új bérkocsiengedélyt senki sem és a város alig várja már azt a pillanatot, hogy az utolsó konfliskocsi is megszűnjék futni Debrecenben. És igaz van ebben Debrecennek. Hiába a konflis kedves romantikája, a mai életben a praktikus szempontok a döntők. Ebből a szempontból pedig a bérkocsi versenytársa nem lehet az autótaxinak. Ez mindenütt a közönség ítélete s a közönség Debrecenben sem lesz kivétel.

KORUNK.

Egy magyar folyóirat Erdélyben.

A trianoni határon kívül lakó magyarságra nézve az élet kulturális megnyilvánulásai sokszorosan fontosabbak, mint az elszakítás előtt valaha is voltak. Ez a parancsoló szükség lehet a legfőbb oka, hogy olyan helyeken is, ahol ezelőtt a szó legszegényebb értelmében „vidéki” volt a szellemi élet, most irodalomban, művészetben, tudományban önálló törekvések indulnak, amelyek legtöbb helyt nem maradnak pusztán törekvések. Természetes, hogy a legcéltudatosabb munkát, a legértékesebb termelést a hajdan is önálló kultúrájú s még a közelmultban is külön szellemi göcponntal rendelkező Erdélyben: Kolozsváron találjuk.

Ha a magyar egyetemétől megfosztott, sőt egy román egyetemmel megterhelte Kolozsvár továbbra is egyik székhelye marad a magyar szellemi életnek, abban nem kis érdeme lesz Diénes László havi szemléjének: a „Korunk”-nak.

1926 februárjában indult meg ez a „világneveti havi szemle” s idei második évfolyamában még mindig az erősödés, a fejlődés biztos és biztató jeleit mutatja. Világneveti szemlének kétségkívül azért nevezte a szerkesztő, mert foglalkozik minden olyan tudományos, művészeti vagy bölcséleti kérdéssel, amelyeknek a megoldása anyag lehet a mai műveltség ember világnevetének felépítésében. Az irodalom, a művészet, a történelem, természettudomány, közgazdaság, politika, legérdekesebb problémái alkotják az első évfolyam gazdag tartalmát.

Ha hozzávesszük, hogy ezek

Máglya.

Írta: Farkas Lajos.

A mosolygós almafejú és optimista fiatalember akkorában egy műhelyben dolgozott velem. Érintkezési módunk szívélyes volt, igyekeztünk egymásnak előre köszönni és rendkívül vigyáztunk arra, hogy az ajtó előtt minél erősebben tuszkoljuk egymást az udvariasság szabályai szerint. Többnyire mosolyogtam is találkozásaink alkalmával és nem erőltettem magam, hogy derült legyen az arcom jelenlétében, mert egész lényéből feltartóztathatatlannul áradt a háboru utáni fiatal generáció kedves, értelmetlen és önmagába visszatérő mohósága. A mosolygós almafejú és optimista kollega sokat fütyült, kedvelte a legélénkebb színű nyakkendőket, félmázsás látszóval jelent meg esténként a színházban és éjjel után a kávéházban akkora életörömmel fogyasztotta el a frankfurtit, mintha egy klasszikus görög lakomán heverészne a főhelyen valamely fiatal és élveteg hetéra közvetlen szomszédságában.

De mindezen kívül semmi közöm sem volt hozzá. Ha öt percig nem volt szemem előtt: elfelejtettem és gyakran megfeledkeztem róla akkor is, ha épen vele beszéltem. Az élete még az epidermisemet sem érintette folydogált a saját, külön medrében és hiába volt az íróasztala szemben az enyémmel, hiába futott egy tő felé gazdasági elhelyezkedtségünk száz hajszálgökere: meszszebb voltam tőle, mint a nap a holdtól, mint az ég a földtől. Nem tartoztam hozzá.

Műhelyünk szennyes falán egy rapon fenakadt a pillantásom. Hatalmas iv fehér csomagoló papír fedte a szemben levő falat és a papír felső sarkán furcsa színlottok égtek. Szórakozottan néztem néhány pillanattig az újdonságot, aztán visszasiklott szemem a kéziratpapírra és gépiesen továbbfolytattam a közgazdasági riport szerzőgályozását. Csengett a telefon, kattogtak az írógépek, ügyeshajos emberek járkáltak a szobákban és a fullasztó, zsvajvos füsttengerben ötpercenként hallatszott a szerkesztő gyomorhajos hörgése:

Kéééziiratooot! Urrrrak! Kéééziiraaatooot!

A mosolygós almafejú fiatalember már elvégezte a dolgát, de nem rohant el örömteljes rikoltással, mint máskor, hanem szorgalmasan csattogtatta az ollót asztalára hajolva.

— Pista! — szóltam rá jóindulatulag, — hát maga mért nem takarodik a fenébe?

Sunyin rámnézett és mosolya vigyorra torzult. Szájának piros vonala a füléig húzódott, hunyorgatótt a szemével, magához intett és napoleoni gesztussal mutatott néhány külföldi moziújságra és mulatómüsorra, amelyből az éles olló szakavatott nyisszentéssel vágta ki a félíg meztelen kokottok mélynyomásu, szines fényképét.

Felállott és megragadta a vállamat. Szemét a szemembe furta és ahogy benéztem szemének nyitvahagyott ablakán, nem találtam benne egyebet, mint tökéletes, örömsös elragadtatást.

— Gyönyörűek! — sugta rekedten. Csodaszépek! Angyalok! Reszkető kezével gyöngéden simogatta a fényképek fedetlen nőit.

— Van ennél szebb a világon? — kérdezte tőlem olyan elszántsán és belülről jövőn, hogy nem tudtam neki válaszolni, hanem tréfásan egy barackot nyomtam a fejére. Erdemes egyebéért élni? — hallottam még groteszkül tuffított hangját és láttam, hogy a kivágott képeket hódoló gondossággal ragasztgatni kezdi a csomagolópapírra.

Az északi fal néhány nap alatt megtelt és a mosolygós almafejú tulajdonosa furlangos lelményességgel hajszolta az amerikai moziújságok és párisi sántánműsorok tucatjait, hogy újabb prédákat olózzon belőlük. A műhely fáradt, gyűrött robotosai helyeslő semlegességgel nézték a fiatal kollega működését, gyakran biztatták, szakértően bírálgtatták az új szerzeményeket és egy-egy szabályos combu madridi kigyótáncosnó vagy yokohamai trapézművészno felragasztásánál ujongva segédkeztek is. Már a keleti falon is alig akadt néhány üres folt, de a poros, izzadtságsgazú szerkesztőségi szoba szikrázott a meztelen női hus művészi reprodukciótól.

Az aktatengeren én is gyakran végighuztam pillantásomat, de nem tudtam elmerülni benne. Mint a sósvízben, amely nem engedi lesüllyedni az emberi testet, úgy ficáncoltam a képek tömegén és ha hébe-korba úgy tettem a társaság kedvéért, mintha én is az élet netovábbjának tartanám az élő hus kultuszát, egészen belülről éreztem, hogy idegen sinen futok egy olyan állomás felé, amelynek végén mérgezőző mocsár leselkedik az utazóra.

Egyszer egyedül maradtam a szobában. Hajnal volt, vége a napi robotnak. Kint ölmösös csapta a várost. Bággyadtan, elkeseredve fujtam a füstöt, lábaim felraktam az asztalra és a széken egészen hátradőlve bámultam a foltos mennyezetet. Az élet keserű ize valahonnan mélyről a számba kuszott, ráült a mellemre és marta az agyamat. Az erő kihullott belőlem és összeborszongtam, amikor hidegen ásító ágyamra gondoltam, amely nem sokára háttára veszt, hogy álomba kábuljak rajta.

Hol van hát a cél, amelyért érdemes végigcsinálni ezeket a retentő napokat? — szakadt ki belőlem a kérdés.

Politika?

Kiszurtszemű hullák és üzletes pártvezérek ötlöttek fel bennem. Gyorsan másra gondoltam.

Irodalom?

Kinlódó, kigunyott, kifosztott zseniket láttam és pohos szenesbélákat.

Gazdaság?

Ehségtől sorvadt, beteg és tudatlan proletárok hosszú sora rajzolt a szívemben és a hátuk meggett gögösen tündökölt a gyár-igazgató fehér villája.

Nők?

A nők?... a nők?...

Talpraugrottam.

Itt vannak a falon.

A szoba négy falát zsufolási eltakarják. Vörös, barna és sárgaszínekben izzanak.

És ekkor, először álltam igazi, benső kíváncsisággal a képhullámok alá. Sövéran borzoltam a szememmel őket, a legszebbeket, a legkülönbeket, a leghíresebbeket, akiket öt földrész kitérmett az én generációnak számára.

csak tan
százfelé
krónika
anyagát
problémá
elbeszél
„Korunk”
lehet a
ságról, a
legfőbb

Amilyen
ez a szá
les szab
ba a
munkáit
szellemb
ják a
Földessy
Kassák I
geti Pál,
Rusztém
hány „né
de említ
kevésbbé
meglehet
nyokhoz
magyarsá
valók, m
folyóirat
enged m
ménynek

Külön
februári
gyar iro
Kömlős
Fábry Z
tollából
tékü átt
magyaro
kői és j
lommak.
életet it
látunk.
het még
irat — t
és világo
resztül —
magasab
kodásána

Mik v
Rózsas
peken.
hajlongt
kok sőté
ragyogta
teni szol
Meztelen
got leh
diadalát
dette.

És a r
kezdetl
tam sze
ját. Pe
énekesn
rok, k
római t
stockhol
mannequ
bolond
az alma
ta öket.
örömet
testük.
százmill
gének li
leik kör
forog mi
és a gaz
Ez há
Ez az
És am
felér?

Lassar
A feszül
nem. Ag
vetkezet
egymásb
ezt a
végérvén

Folyta
előbb
Irizuraju
festett

csak tanulmányok s rajtuk kívül százféle tekintő szemle és kulturkrónika növeli minden egyes szám anyagát s hogy még néhány mély problémákkal foglalkozó regény, elbeszélés is napvilágot látott a „Korunk”-ban, akkor fogalmunk lehet arról az imponáló sokoldalúságról, amely ennek a folyóiratnak legfőbb ereje.

Amilyen széles láthatárt jelent ez a százféle téma, éppolyan széles szabadelvűséggel gyűjti magába a folyóirat mindazoknak a munkáit, akik bárhol és bármilyen szellemben magyar irással szolgálják a kulturát. Czakó Ambró, Földessy Gyula, Hamburg József, Kassák Lajos, Komlós Aladár, Ligeti Pál, Raith Tivadar, Vámbéry Ruzsem stb. stb. ismét csak néhány név a munkatársak sorából, de említhetnék még sok ismert és kevésbé ismert nevet, amelyek meglehetősen elütő szellemi irányokhoz tartoznak s a szétszórt magyarság messzeeső állomásairól valók, mégis egyesülni tudnak e folyóiratban, amely szabad teret enged minden becsületes véleménynek.

Külön kell szólanom az idei februári számról, amely „A magyar irodalom 1926-ban” címmel Komlós Aladár, Szentimrei Jenő, Fábry Zoltán és Lukács Ferenc tollából maradandó történeti értékű áttekintését adja a (csokonai) magyarországi, erdélyi, szlovenszói és jugoszláviai magyar irodalomnak. Jól esik ezt a széttagolt életet itt egyszer egybeolvasztva látnunk. Ilyen eggyéforrasztása lehet még ez a kitűnő erdélyi folyóirat — térképre rajzolt határokon és világnézeti szakadékokon keresztül — az egész magyarság legmagasabbrendű szellemi munkálkodásának.

Kardos Pál.

Mik vagytok hát?

Rózsaszin emlék feszültek a képeken. Remekbeszabott csipők hajlongtak. Bársonyos, buja ágyékok sötétlettek. Gömbölyű térdek ragyogtak. Lábszárukat valami isteni szobrász faragta remekbe. — Meztelen, kemény válluk forróságot lehelt. Arcuk a kozmetika diadalát és az Ur jókedvét hirdette.

És a meztelen áradat kavargóni kezdett előttem. Mohón habzsoltam szememmel a női test orgiáját. Pesti primadonnák, londoni énekesnők, hollywoodi molesztárok, konstantinápolyi ballerínák, római tragikák, párisi kokottok, stockholmi műlovarnók és berlini mannequinek rajzoltak a falon, bolond összevisszaságban, ahogy az almafeji riporter felragasztotta őket. A kézzelfogható nyers örömei hirdette, kínálta, ígérte a testük. Egy felzaklatott korszak százmilliónyi, hedonista férfiseregének lihegése csapott fel a kebleik körül. Értük és körülöttük forog minden: a politika, irodalom és a gazdagság.

Ez hát a cél?

Ez az élet teteje?

És amit ők adnak, az mindennel felér?

Lassan cigarettára gyújtottam. A feszültség engedni kezdett bennem. Ágyam kerekéi simán és következetesen kapcsolódtak már egymásba. Most végre elintéztem ezt a kérdést — gondoltam — végérvényesen.

Folytatom a nagy vizsgát. Az előbb végigértelmeztem őket etonfrizurájuk bubjától a rózsaszínűre festett lábkörmük hegyéig.

Huszárkard és karmesteri pálca

A huszártiszt kosaras kardjától ugyan messze van a karmester pálca, más a lendülete a két szerzárnak, más a lirája és más a drámája. És mégis van itt Debrecenben valaki, akinek a kezéhez gyformán hozzánőtt a huszárkard s a dirigensi pálca s mi, akik már csak a karmesteri pulpitusról ismerjük, nagyon sokszor érezzük úgy, hogy a pálca a huszárkard sulyával lendül meg kemény markában s rövid, energikus mozdulatai a vezényszó harsány élességével csattannak.

Hét esztendeje, hogy a Csokonai színház orkeszterének élén először feltűnt a Müller Mátyás érdekes, intelligens feje s felfigyelt rá a nézőtér, amely ösztönösen megérzi az értéket és az érdekességet. Az értéket meg lehetett magyarázni, hiszen a Müller Mátyás tudása szembeötlő, azt azonban, hogy miért érdekes az egyénisége, csak sejteni lehetett. Mert Müller Mátyás sohasem beszél magáról, még bizalmas körben sem és mindaz, amit az életéről ötle meg lehetett tudni, — ezt is véletlenül, esztendőkkel ezelőtt — az, hogy az idén lett huszonöt esztendő karnagy. És hogy katona volt. Huszártiszt.

A Csokonai-színház május elején ünnepli meg a Müller Mátyás jubileumát s a jubileum előtt a jubilánsnak is arccal kell fordulnia most az egyszer a közönség felé. Pár vonást vázolunk fel ehaz a markáns profilhoz, vonásokat, amelyeket kortársai és azok őriz-

tek meg, akik ismerték a snájdig huszártisztet és gyönyörködtek a kiváló dirigens művészetében.

Müller Mátyás Budapesten született, most ötvenöt esztendő, Zenei csodagyereknek számított, nyolc éves korában már művészi zongorázott és a legjobb mesterek keze alatt fejlődött mindjobban, hogy kitűnő zongoraművésszé válik. S még valami feltűnt emíness zenei érzékén kívül: a nyelvtelensége. Egyformán jól beszélt már gyermekkorában németül, franciául és angolul. Ekkor kitört a zongoraművészből a huszártiszt s mit lehetett ellene tenni? Hagyták huszárrá válni.

Maehrisch-Weiskirchenbe került, a lovassági kadétiskolába, amelynek mindvégig egyik legkiválóbb növendéke volt: kitűnő lovas és eméleteleg is elsőrangban képzett katona. De a zenét a katonaeletben sem tudta elfeledni, nem lett hűtlen a zongorájához s már dirigált. Egyelőre csak a kadétek zenekarára, de az is zenekar volt.

A rangelsők között végezte az iskolát és kinevezték tiszthelyettesnek a cs. és kir. szabadkai 4. huszárezredhez. Huszárezred jöttek, a fiatalság könnyed mámorával és a katonaelet kemény köteleltségeinek teljesítésével s ha ebben az időben dirigált Müller Mátyás, csak cigánybandát dirigált. Őreg cigány mesélte el egyszer Müller Mátyásnak, a szabadkai huszártisztnek és Pege Károlynak, a szabadkai cigányprimásnak a történetét, — azzal a felsóhajtással, hogy hol vannak ma már az olyan urak, mint a mulatós fiatal huszártiszt volt. Pege Károly szokott muzsikálni a szabadkai huszártisztnek, nem rosszabbul és nem jobban, mint egy vidéki cigányprimás. A huszároknak jó volt Pege, csak Müller Mátyás nem volt megelégedve vele. Egyszer, hajnalban délutánra magához rendelte a primást a bandával együtt a lakására. Be is állított a banda, mulatság reményében s annál nagyobb volt a meglepetés, hogy Müller tiszthelyettes ur egyedül volt otthon. Müller Mátyás pedig leült a zongorához és tanítani kezdte a bandát. Akkor is és máskor is. És félesztendő mulva Pege Károly Budapesten muzsikált a bandájával.

Mondják, hogy huszártiszt korában a muzsikán kívül még egy szenvedélye volt Müller Mátyásnak: különvonaton járt Budapestre — Mi ez az élet a régihez? — sóhajtott fel egyszer egy dereshaju ur, akivel együtt ültem a néptelen étteremben. — Hol vannak már az olyan vágású emberek, mint ez a Matyi is? A Somogyimulatóban játszott a Frauenbataillonban Cecilia Carola, a legelső pesti nagynő, az, akinek az ujjai közt elperregtek a nábob Lazarovits ezer holdjai Folyik az előadás. S egyszer csak Cecilia Carola földhöz vágja a sapkáját: — Jessas na, der Matyi ist da! Mindenki a páholy felé nézett, ahol egy szöke huszár ült és mindenki nevetett.

A huszár Müller Mátyás kitűnő urlovas volt. Számos díjat nyert a versenyeken és ő volt az első hadnagy, aki a bécsi hadsereg díjlo-

va gláson díjazott lett, mint ötödik helyezett.

A bankár Müller Mátyás teljesen tehetségtelen volt. 1895-ben tartalékba vonult s régi barátai ma is nevetve emlegetik akkor végrehajtott nagy közgazdasági manőverjét. Tavasszal buzát vásárolt, rendkívül olcsón. Őszre a buza még olcsóbb lett. Nyolevanezer forintot vesztett rajta.

Ekkor ismét a muzsikához fordult, folytatta rég abbahagyott elméleti tanulmányait, König Péterrel, a szegedi zeneigazgatóval. — És karmester lett.

Legelőször Fekete Béla szintársulatánál dirigált, de rövidesen már Nagyváradra került s működött Pozsonyban, Miskolcon és Kolozsvárt is. Mindenütt nagyra becsülték kiváló tudásáért és szerették uri egyéniségéért. Szegeden volt hosszú ideig, tizenöt esztendőig és ezalatt többször megkínálták a színház igazgatóságával is. De ő csak karmester akart maradni.

Karmestersége alatt is megmaradt huszártisztnek annyiban, hogy egyáltalán nem törődött a kompozícióival, azokkal a dalokkal és áriákkal, amelyeket szinte játékszerűen szerzett. De azt nem akadályozhatta meg, hogy egy dala népdallá váljék. Nagyvárad karmester volt, amikor Pintér Imrénnek, a Népszínház híres baritonistájának népszínművébe, A falu rózsájába betétet írt. A népszínmű eltűnt, de a betétdal közkinccsé vált, hiszen mindenütt dalolják ma is a finom, hangulatos nótát: Árok, árok, de mély árok...

Müller Mátyás végigküzdötte az egész háborút, az egykori tényleges huszártiszt bravurosságával. Régi ezredéhez, a 4-es huszárokhöz vonult be a háboru kitérősekor s ennek kötelekében küzdött Janky Kocsárd, a jelenlegi honvéd főparancsnok parancsnoksága alatt az orosz fronton 1916 júliusáig, amikor fogságba esett. Az orosz fogságból 1918 husvétjára hazaszökött s három hét mulva már az olasz fronton volt, ahol az összeomlásig harcolt. A katonai érdemkeresztől lefelé számos kitüntetés díszíti széles mellét Müller Mátyás huszárkapitánynak.

Az összeomlás után családi okok Budapesten marasztották. S akik szeretik a klasszikus operettet, a kommiun szomorú nyarán sergestől jártunk át Budára, ahol a Tiszturak a zárdában ment sorozatosan a Horváth-kertben. Müller Mátyás dirigált itt, olyan pompás stílusban, hogy külön érdekességnek számított a budai előadás. Az ötvenedik előadásra külön-külön hatalmas babékoszorukat kapott a magánzereplőktől, a kórustól, zenekartól és műszaki személyzettől. „Müller Mátyás karnagy urnak” — volt a szalagokon a felírás. Mert Müller Mátyás akkor is ur volt és nem elvtárs.

Egy évre visszament ezután Szegedre s hét esztendővel ezelőtt jött Debrecenbe. A Csokonai-színházban eltöltött hét esztendejének munkája és eredményei mindenki előtt ismeretesek és mindenki által nagyra becsülték, aki Debrecen zenei kulturáját mennél magasabb színvonalon szeretné látni.

ELŐSAISONÁR 35 LIRÁTÓL
VELENCÉLIDON

NYARALJON
UPORNÁL
„PENSION PANNONIA”-
ban.

Kérjen prospektust. — Felvilágosít
ad UPOR igazgató, BUDAPEST,
JÓZSEF KÖRUT 8. — Telefon
József 320 34.

PUCH

15 versenyben
15 első díjat nyert

1 PUCH motor-
kerékpár 1926. évben.

Gyári fiók: Budapest, VI., Liszt Ferenc
tér 9 szám.

Helyi képviselő:
ROSENBERG ÉS HAMMER.

Jó minőségű
GYAPJUSZÖVETET
csak
FELDHEIM DEZSŐNÉL
vásároljunk
Vármegeházzal szemben.

Tavaszi cipőújdonságok
megérkeztek
NEUMANN MIKSA
Plac-utca 41.

A Debreczeni Független Ujság husvétí divatrevüje

A háziruha meleg napokra

Ma már eltértek attól, hogy kimondott pongyolákat állítsanak elő, mert ma már nemcsak a reggeli órákban akarják ezt a ruhadarabot használni, hanem például látogatások fogadásánál is, amikor csak felhuzzuk a háziruhát és előkészület nélkül is jól vagyunk felöltözve. Ezért nem is lehet itt komplikált dolgokról szó, a lényeg abban van, hogy a háziruhát kis áldozatokkal otthon állítsuk elő. Régi maradékokat fel lehet használni és gyakran adódik arra is alkalom, hogy két régi ruhából szép, új háziruhát alkossunk.

Az anyag megválasztásánál nem kell túlságosan elővigyázatosnak lenni, hiszen csaknem mindenik anyag alkalmas erre a célra, legyen az szövet, selyem, mosó- vagy gyapjukrepp, nyerselyem vagy ehhez hasonló. Természetesen azon kell lenni, hogy a háziruha ne legyen túl monoton és sötét, mert ez sohasem ad jó hatást. Ezek a modellek apart jellegűek s ezt a jelleget színes garnirozásokkal, különleges himzésekkel, csipkével, szalagokkal kell megadni nekik. Egész tarka pongyolák is kedveltek és ha valaki ilyenre határozza el magát, feltétlenül mintázzott foulardot vagy chinakreppet fog e célra felhasználni. — A háziruhánál továbbá még jobban tekintetbe kell venni a viselő alakját, mint bármely más ruhánál, miután a háziruhát minden nő — még az is, aki máskülönbén csipőtartót vagy fűzőt visel — minden ilyen alakidomító nélkül akarja hordani. Alacsony alaknak ezért csakis olyan háziruhát szabhatunk, amely kabátszerű, tehát az alakot „nyújtja”, míg karcsu alakra minden modell alkalmas, azok is, amelyek a napi divat hatását mutatják (pl. a boleroszerű modellek).

A legújabb modellek közül néhányat képsorozatunkon mutatunk be.

Előállítani kétségkívül legegyszerűbb az elsőt. Valamilyen anyagból (megnyomott chinakrepp, mintázzott foulard és tarkán színezett nyerselyem is) felhasználunk egy csíkot, középen összehajtjuk és az így előállott alakból kivágunk egy félkört, amely éppen a nyakkivágást fogja megadni. Az így nyert háziruhának kimonoszerű formája van, a szárnyak ebben az esetben a felső karokat fedő kurta ujjakat képezik és még az is eredeti jelleget

kölcsönöz ennek a ruhának, hogy oldalt ugyanolyan anyagból való beprésselt gombokkal tartják össze úgy, hogy a szélek mindkét oldalon vizeszerűen hatnak. Mindig jól hat ehhez a ruhához egy áthuzott szalagöv. (1. kép.)

A második modell magas, karcsu alakra van gondolva. Egyenes kabátformája van, előállítható szövetből vagy selyemből is és apart bolerosról hoz, amely az oldalvarrástól jön elő és nem egészen az övig nyúl. Az alakját, valamint a boleros széleit színes rojtokkal díszítik (fekete anyaghoz például vörös vagy buza virágkék rojtokat választanak). Ugyanilyen színe legyen az egyenes, oldalt megkötött övnek is, amely két vagy három egymásra dolgozott rojtból állhat. (2. kép.)

Nagyon szép és már csaknem ruhaszerű a harmadik modell (álló alak), amely elkészíthető vagy nagyon puha, kreppszerű gyapjuanyagból vagy bármilyen fajtájú selyemből, illetőleg műselyemből is. Ez a modell az igazi háziruha, miután a pongyola jellegűségétől teljesen hiányzik belőle és még nagyobb látogatásoknál is bátran viselhető. Ha kevés anyag áll rendelkezésre, a sálgallért és az oldalsó csokrot másszínű, világosabb anyagból is ki lehet dolgozni, gondolni fekete alapra fehér

míg a ruha színe sötét, így lehet gondolni fekete alapra fehér ujjakkal és fehér sálgallérral és fehér csokorral oldalt. Jól veszik még ki magukat a következő színkombinációk is: fekete-rózsaszín, beige-rózsaszín, lila-rózsaszín stb.

Az utolsó háziruha-modell két különböző színű anyagmaradékból van összeállítva. (4. kép.) Fazonja kabátszerű, a felső rész és az alsó szél fekete, a középső rész lehet fehér, rózsaszín, beige, halványzöld vagy hasonló színű; az ujjak hasonlóképpen vannak kombinálva. E ruha azért lesz érdekes, hogy a világos részeket több sor fekete pamuttal szövök át, miáltal a szín-ellentét nyíltabbá van. Szép jelleget ad még a hosszú sálgallér is, amely a végén hosszú szalagokban végződő csokorra van kötve.

Két selyemmaradékból

könnyű elegáns tavaszi ruhát lehet előállítani anélkül, hogy a kombináció erőszakolt lenne, ha a két anyag azonos színű. Az egyik anyagot természetesen mindig át lehet festeni a másik anyag színére. Elsőrangú összeállítást ad fényes selyem tompával kapcsolatban, például kreppsztin china- vagy marokkókreppel. Ilyen esetben a fényes anyag az aljrészhez, a tompa ellenben a felső részhez lesz dolgozva.

Képünk ilyen kombinált ruhát mutat fekete-tében. Az aljrész egyenesen van szabva, a tompa selyemből való bluzos felső rész szorosán a csipőknél zárul és itt csattal van összerakva. Szegélyezések vagy rojtok jól hatnak. A szalaggal záruló bubigallér és az ujjak rojtokkal vannak díszítve.

A mellény

az új tavaszi kosztüm csaknem magától értetődő kiegészítésévé vált. Csaknem mindig ugyanabból az anyagból készült, mint a kosztüm maga és hosszú ujjai vannak úgy, hogy alatta minden ingbluz, még ha nem egészen új és hibátlan is, nyugodtan hordható. Egész különösen érdekesek a sálgallérral dolgozott és két-sorosan záruló fazonok (rajz), amelyek általában oldalt bevágott zsebeket is hoznak. Ez a mellény sima szoknyával együtt kabát nélkül is viselhető, mint séta- vagy sportruha és mindig kitűnően hat, kivált ha a hatást egy mintás selyemsál is emeli.

Sörkedvelők figyelmébe

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönség tudomására hozni, hogy a husvét alkalmából **folyó hó 17-től** kezdve a Kőbányai Polgári Serfőzde világhírű

SZENT ISTVÁN PORTER SÖRE

az **Arany Bika éttermeiben** állandóan friss csapolásban poharankint kimérésre kerül.

Az igazi sörkedvelők bizonyára nem fogják elmulasztani az alkalmat, hogy e kiváló, világhírű sörkülönlegességet, melynek kimérése csak rövid ideig tarthat, élvezhessék.

Elismert elsőrendű konyhánk, figyelmes kiszolgálásunk egyébként is biztosíték arra nézve, hogy mélyen tisztelt vendégeink legkényesebb igényeit is minden irányban kielégíthessük.

Számos látogatást kérve, mély tisztelettel

Láng és Bozzay.

HIREK

Egy kutya születésnapjára

Bizonyára nagyot néznél, jó Buksim, ha valaki kutyanyelven elmondaná Neked, hogy ma két esztendeje láttad meg az emberek e fényes világát s hogy ezt a napot embervilágban meg szokták ünnepelni. A Te időt és ünneplést nem ismerő, végtelen lelkedben a szeretet egyenletes hétköznapja ragyogja be az életet. Lám, mégis emberi szavakkal közeledek Hozzád e napon s ezzel a rossz szerzámmal akarom megszólaltatni kicsiny és véges szeretetemet, sóvárgó és végtelen hálámát azért a tengernyi idealizmusért, melyről születésed óta tanuságot tettél.

A világ még nem fedezett fel, csak innen-onnan hangzik fel egy-egy elragadtatót himnusz fajtát jóságáról, hűségéről. Ez a diszharmonikus, verekedő embervilág hőstetteket kíván Tőletek, a szónak legközépkoribb, legbarbárabb értelmében s ilyen hőstetteken keresztül akar a lelkeikbe látni: Cirkuszi mutatványokra ösztönöz Benneteket s elismerésének kétes értékű babérral áldoz egy-egy szerencsétlen fajsorsotoknak, kit a végzet embervadak iszonyu, időmitó karmai közé sodort. S ez nem elég! Jönnek a gyengédlelkű, aszszonyvadak s fajtáitokat felosztják ezer altartományra: szőrötök, orrotok, formátok szerint kapjátok aztán az emberi elismerés cudar jeleit.

De ki látja meg Benneteket a szeretet örök, széles hullámszerű forrását? Látod, én kis négylábu apostolom, ebben a kérdésben rejlik fajtád sorstragédiája!

Téged a Természet felruházott csinos alakkal, jó szemekkel, gyors végtagokkal és egészséges gyomorral, de Beléd oltotta az átkozott szeretet gyilkos csiráját, hogy a létért vívott harcban megbénítsa támadó izmaid keménységét s megfoszson az önálló élet — embrenyelven: saját háztartás — büszke öntudatától. Így lettél az ember szolgálója. S amit fajtádra, az anyatermeszetre s életedre kellett volna pazarolnod: így pazarlod mindezt a szeretet hübéruadra, az emberre. Oktalan pazarlás! Azt hiszed, megértik e sőtét állatok jóságos szemed adakozó szelidségét? Meg az alázatos mozdulatok óvatos hízélgését? El-lenséget látnak Benned s míg Te hangos jajveszékkel hívod fel a Veled közös háztartásban élő em-

ber figyelmét, hogy sötét gondolatokkal közeledik valami mosolygó barát a házad tájkára. — cinikus mondattal intézik el csodátevő szereteted e művét: a lélekbelátást s azt kiáltják: „amelyik kutya ugat, az nem harap”.

Ilyen közmondások mutatják, jó fiam, hogy mennyire nem ismert meg a híres eszű ember az alatt a tizezer esztendő alatt, hogy társaságodban éli le életét. Embermódra, az ő kicsinyes és anyagiás észjárásuk szerint ítélnek meg s nem veszik észre, hogy ébresztőnek küldött Benneteket melléjük a rendelkező természet, ébresztőnek: ha már brutalitásuk és ostobaságuk minden gyengéd köteléket felold: Ti emlékeztessétek a szeretet és családiaság alapvető parancsira.

Ma is, hogy villamoson utazva, mely részvéttel néztem egyik farkasajú testvéredet, amint a sinen loholt a gazdáját cipelő, száguldó jármű után; meg máskor is, ha egy-egy rabszolgáskorban tartott testvéreket látom, akár a galád, fajtádat irtó rendőri intézmény aljas végrehajtójának mocskos keze közt, jajgatva, akár egy gyöngéd női kéz divatszelyének lealázó járma alatt: mindig a Te minden filozófiánál okosabb, gondolkodó tekinteted jut eszembe, amellyel a küszöbön ülve tűrni szoktad durva cirógatásaimat s amely mintha azt mondaná, előbb-utóbb mégis meg fogunk benneteket, durva emberek, a szeretet országának eszméjére tanítani. Ez az eszme ragyog a Te szép szemedből, de ez ragyog minden testvéred szeméből felém, hacsak a nyomor fájdalom és szégyene ki nem kergeti valamelyikőtököt az ucca porába, ahol a bizonytalanság és hányatott élet megtanítanak futni az ember elől...

Születésed második évfordulóján emberszóval akartam Neked elmondani mindazt, amit Te kutya-szemmel oly egyszerűen, utánözhatatlanul tudsz kifejezni: Durva, összeácsolt mondatokkal akartam Neked megköszönni hogy vagy és eljöttél nekünk életteddel prédikálni, amit fényes ornatusokban, nagy hazugul papolnak emberapostolok: a szeretet melegségének boldogságát. Köszönöm, hogy időt nem ismerő s épen ezért végtelen lelkeddel megérezed az órát, mikor barátod emberek közt végzett munkájából megér Hozzád s figyelő lázzal kémleled a kapu nyílását, hogy ünnepi ugrádozással elsőnek kö-

szönthess. Köszönöm fiatal életed nagy odaadását s a tudatot, hogy Te mindig megmaradsz nekünk.

F. A.

— Lapunk legközelebbi száma a husvétünnep miatt szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— Felhívás dr. Kardos Albert volt tanítványaihoz. Dr. Kardos Albert tanári működésének negyvenedik évfordulóját volt tanítványai és tisztelői a kiváló pedagógushoz és irodalomtörténészhez méltó módon kívánják megünnepelni. Az ünnepre rendező bizottság felkéri a volt tanítványokat, hogy címüket a bizottság titkárával dr. Accél Jenő ügyvéddel (Verbóci ucca) közölni sziveskedjenek.

— A városi nyugdíjasok egyesületének ez évi rendes közgyűlését április 24-én, vasárnap d. e. 10 órakor tartjuk a városháza közgyűlési termében, amelyre az egyesület tagjait ezuton is meghívja az elnökség.

A városi kihágási bíróság munkája. A Várady Sándor árvaszéki elnök vezetése alatt működő városi kihágási bíróság a múlt hónapban 500 kihágási ügyet tárgyalt, amelyek közül 54 ipari kihágás, 130 közoktatásügyi kihágás, 54 ebtartási kihágás, 12 közegészségügyi kihágás, 17 állategészségügyi, 25 erdei, 3 mérték-hitelesítési, 32 vám, 22 tejhamisítási, 133 iparostanonciskolai, 6 mezőrendőri, 2 ebmarás, 2 záróra kihágás.

— A debreceni motorosok husvétünnepi kirándulása. A debreceni motoroskerékpárosok husvét vasárnapján nagyszabású kirándulást rendeznek. A turaut végpontja Tokaj, ahol a „Kopasz”-nál fognak a Debrecenből induló vonattal az ugyanoda kiránduló társasággal találkozni. A kirándulásra eddig 16 motoros jelentkezett. Indulás reggel fél 8 órakor az Angol Királynő elől, érkezés vissza este 7 órakor. A vezetőség helybéli és vidéki csatlakozókat szívesen lát.

— A borbélyok és fodrászok zárórája. Tisztelettel értesitem a borbély és fodrász szakosztály tagjait mihez tartás végett, hogy a husvét ünnepek alatt az üzletek husvét első napján 12 óráig lesznek nyitva, husvét második napján pedig zárva tartandók. Felkérem a Casino, a Csarnok és a rendőrség vezetését, hogy a szakosztály határozatát vegyék tudomásul. Szikszay Aladár, szakosztályi elnök.

— A városi muzeum husvét első napján zárva marad. Második napján hétfőn azonban nyitva lesz ugy délelőtt 9—12, mint délután 2—4 óra között. Belépés díjtalan.

— Jégeső volt nagyszombaton. Nagyszombaton este háromnegyed hatkor jégeső esett. Bors, majd borsó nagyságu jégszemek estek. A jégeső hat percig tartott.

— A görög ifjusági vöröskereszt ajándéka. Kedves meglepetésben részesítették a görög ifjusági vöröskeresztes gyermekek magyar ifjusági vöröskeresztes testvéreiket, vonzalmuk jeléül nagy mennyiségű korinthusi apró szőlőt küldtek nekik ajándékba, amelyből a hajdumegyei kerületnek 22 ládával, azaz 1320 csinos kis dobozzal jutott. E kitűnő csomagot a debreceni és hajdumegyei ifjusági vöröskereszt csoportok tagjai között osztják szét.

— Lopják a virágokat. A városháza előtt lévő szép virágágyak tele vannak jázminokkal. Az értékes virágokra egy részeg társaság a napokban szemet vetett és a rendőr minden óvatossága ellenére is letépdestek egy csomót. A részeg társaság két tagját felírta a rendőr és megindult ellenük az eljárás. Csütörtökön éjszaka ismeretlen tettes kis kerti ásóval jelent meg a városháza előtti parkban és 15 darab jázmin kiásott gyökereitől és elvitte magával egy lapos ládában. A láda nyoma megmaradt a virágágy szélén. A rendőrség megindította a nyomozást a virágtolvaj kézrekerítésére.

— Beretvás Pasztilla a legmakacsabb fejtájt is elmulasztja.

— Német játékdélelőtök 6 éven aluli gyermekek részére. Foglalkoztatás a legújabb pedagógiai módszer szerint higiénikus tantermekben vagy a szabadban. Beretvás 11—12 között. Délután nagyobb gyermekek részére a szokásos rendes nyelvoktatás. Német Gyermekotthon. Piac ucca 34., III. 12.

— Berzéki Sándor műterme (Ferenc József ut 38.) ünnepnapon is egész nap nyitva.

— Tavasszal minden teher, ami télen jó. A télkabát is, a kövérség is. A szép hölgyek leteszik a kabátot, letennék a kövérséget is, mert télen ez is melegít. — no meg a télkabátra is ráfoghatják a szélességet. Könnyű a kabátot letenni, de könnyű letenni a kövérséget is, ha a kitűnő és biztos hatású „Mira” gläubersós gyógyvízzel rendszeres kurát tartunk.

SPORT

Vissza az amatörizmushoz

Az első év sok csalódást hozott a profisport híveinek — Az anyagiakat a csapatok nem fogják bírni, az erkölcsi nivót a közönség nem veszi be

Minden csoda huszonnégy óráig tart. A profisport mindenki valami csodálatos bájtalan képzelte, amely márcól-holnapra a beteg magyar futballt erőteljes duzzadóvá varázsolja, de most az első próbaév vége felé máris konstatació lehet, hogy ezek az ábrándok nem váltak valóra. A pesti futball helyzetét nem kívánjuk érinteni, hiszen erre a bécsi 6:0-ás vereség után fölösleges volna kitérni, hanem inkább a vidéki és főleg a debreceni profisport eredményeivel, illetve jövőjével kívánunk foglalkozni.

Nagy programmal jött a Bocskay, sokat ígért és a végén a közönség alig kapott valamit. Sikertelenül azonban törekenni erkölcsileg a debreceni amatör csapatokat a játékosok krémjének szerződésével, anyagilag törekenni pedig a vasárnapok kiméletlen okkupálásával. A régi debreceni egyesületek fájó szívvel bocsátották utra saját nevelésű, kedvelt játékosait, a közönség azonban nem vesztett semmit, mert ha más csapatban is, de mégis remélhetette, hogy viszontlátja őket a pályán. A nagy robotot a debreceni fiúk nem bírták, amihez hozzájárult az egyenlőség tréningmódszer is és következett a teljes letérés. Ma már Fried, Baik, Szolárszky, Farlas és Frenkel siratják amatöriségüket, amelyet talán soha többé visszazerezniök nem lehet és még felettük lóg a Damokles kardja is, hogy mi lesz velük akkor, ha a Bocskay jövőre nem szerződötti őket. Így járt Szalontay is, aki nyugodtan futballozott a DVSC-ben, míg most szerződés hiányában csak fájó szívvel nézi, mikor társai játszanak. Aki profinak csapat fel, annak abszolút tehetségnek kell lennie, vagy pedig el kell készülnie, hogy bármikor vándorbotot vegyen kezébe. Hihető, hogy a debreceni játékosok már okultak az uttörők sorsából és nagyon megfogják gondolni, míg eladják magukat.

A profi az gépmember és ezt a megállapítást keserűen tapasztalta a debreceni közönség is. Gépiesen játsza végig a mérkőzéseket, a győzelemből csak a prémiumnak örül és sehol sem található a szív, a lélek, ami pedig a futballnál nagy szerepet játszik. De lehet e csodálkozni azon, ha az a pesti futballista, akit ugyan drága pénzért vásároltak meg, de mégsem

NYILTÉR*

Dr. Horn Ede rendelő főorvos, Mürzsuschlag, írja:

T. Mohai Ágnes forrás kutkezelősege MOHA.

„A Mohai Ágnes forrás több év óta lett intézetünkben használva, kitűnő ásványviznek bizonyult, különösen jó szolgálatot tesz az emésztési szervek megbetegedéseknél, az idegrendszer javításában és hólyaghurut eseteiben.”

A Mohai Ágnes forrás viz mindenütt kapható!

tud lelkesedni csapataért. Egyik héten itt, másik héten ott találkozunk olyan csetekkel, amikor egy futballista az anyaezredje ellen mutatkozik be új csapatában. — Hogy legyen akkor a profinak szíve, ha ezt csak úgy könnyen meg tudja csinálni? És amellet a vezetőség mindig ki van téve annak, hogy a döntő pillanatokban saját játékosai elárulják. Még az amatöröknel is előfordultak vesztegetési esetek, hogyne lehetne akkor megvesztegetni a profit — tisztelet a kivételnek —, akinek ez a ke-

Keletmagyarország válogatott csapatának küzdelme a profikkal a husvét nagy sporteseménye

Keletmagyarország futballsportja az utóbbi években rohamos fejlődésen ment keresztül és 1925 óta nem talált legyőzőre, pedig ellenfelei között ott találjuk Észak, Nyugat és Budapest csapatát is. A legutóbbi év eredményei alapján joggal emlegették a legjobb magyar kerületek között és ezért haragudtak sokan a profisportmútra, illetve a Bocskayra, hogy azt a hosszú harcok árán kiverekedett pozíciót egy tollonással huzta keresztül a legjobb játékosok elszippkázása által. Mindezekhez azonban még hozzájárult, hogy Kelet a „vidéki serleg” döntője előtt állt és a gyönyörű díj megnyeréséért Budapest csapatával kellett összemérnie erejét. November 14-én játszották le a Budapest—Kelet mérkőzést és Kelet csapatának teljesítménye, küzdőereje és lelkesedése kellemes csalódásban részesítette mindazokat, akik a szétválasztásnál fájó szívvel elparentáltak Keletmagyarország futballjának jövőjét is. Az amatör szív csodákat művelt és reálisan megverte a pestieket, de egy torz bírói ítélet mégis megfosztotta az effektív győzelemtől, amely körül még mindig dúl a harc. A számszerű eredményél sokkal nagyobb volt azonban az erkölcsi siker, amely az önbizalom és bátorság visszatérését vagy helyesebben mondva, megszületését vonta maga után. A még ifjúsági sorban levő fiatal játékosok, akik márcól-holnapra váratlanul jutottak a válogatott csapatba, megvédtek Kelet becsületét és így sikeresen estek át a tűzkeresztségen.

Azóta a csapatok sokat javultak és a fiatal játékosok rutinja és tudása is megerősödött, fejlődött. Két hét választ már csak el bennünket a Budapest—Kelet mérkőzés megismétlésétől és ennek nagyszerű főpróbája lesz husvét vasárnapján a Bocskay profijával. Az a mély szakadék, amely a két tábor a közídelemben elválasztja egymástól, a jelen körülmények között kevés ahhoz, hogy valami nagy erőddifferenciáról lehessen beszélni a két küzdő fél között. Az amatöröket természetesen fülni fogja a vágy, hogy a profik felett diadalmaskodjanak, míg a profikat a felsőbbrendűség megőrzése fogja sarkalni a győzelemre. A két csapat összehasonlításánál a védelmeknél mutatkozik a Bocskay javára, de a halvesorok és csatársorok egyenrangúknak látszanak.

Annyi tény, hogy a mérkőzés iz-

nyere és így érdeke fűződik ahhoz, hogy minél többet keressen, ha nem rendes uton is. Ennek a gyanuja mardossa most az Attila bajnokjelölt csapatát és ez lesz különösen a vidéki profisport sírja is.

A debreceni csapatok megmutatták, hogy talpra tudnak állni a profisport hatalmas anyagi fegyverével szemben is és igen közel van az az idő, amikor a közönség is visszapártol az amatörökhöz, amelyeké a jövő. Amit ma a debreceni profik mutatnak, annál sokkal szebb dolgokat láttunk a régi amatöröktől, semmi szükség tehát arra, hogy ezért annyi fölösleges anyagi áldozatot hozzanak. Az amatör csapatok vezetőinek kezébe van letéve a fiatal generáció nevelése, amelyet ha helyes irányban végeznek, akkor hamarosan helyreáll a régi rend.

Old boy.

galmas és szép játékot fog hozni és az eredmény közel lesz a döntetlenhez. A mérkőzést Tamássy László vezeti.

A két csapat a következő összeállításban játszik:
Kelet: Milotay — Pálkás, Bertalan — Vay? (Timár), Fejér, Sipos, — Kántor, Cicka, Bobák, Schreiber, Kurz.

Bocskay: Hübner — Molnár, Kocsis — Kevicky, Sipos, Baik — Markos, Urik, Szandalszky, Kocsis Mertin.

Az ILSz bajnokság döntőmérkőzését vasárnap délután játszik le a Diószegi uti pályán a válogatott mérkőzés előtt a DTE és D. KASE ifjúsági csapatai. Az elődöntőben a DKASE a Kisvárdai TISE-t, a DTE pedig a Nyiregyházi KISE-t győzte le s így kettőjük küzdelme nivós játékot ígér. A győztes csapat tisztegyen ezüst érmet kap, ami kétszeresen fogja sarkalni a fiatal játékosokat.

Husvét program a vidéken

A husvétii ünnepeket kihasználják a vidéki csapatok is, hogy barátságos mérkőzéseket játszanak fővárosi vendégekkel. Nyiregyháza

vendége a Budapesti Vasutas jóképességű csapata lesz, amely ellen vasárnap a NyTVE—NyKISE kombinált, hétfőn pedig a NyKISE csapata játszik.

Nyiregyháza—Debrecen ifjúsági válogatott mérkőzés lesz hétfőn Nyiregyházán. A debreceni csapatban néhány igen jónevű játékos is szerepel s így van remény arra, hogy revánsot vegyen őszi súlyos vereségéért. Indulás reggel 7 órakor.

DTE—NyKISE 5:3 (2:1, 3:3).

Pénteken délután az ILSz bajnokság elődöntőjét játszotta le a két csapat Nyiregyházán és a sáros, mély talajon a DTE csak a meghosszabbított időben tudott győzni szívós ellenfele fölött.

Bocskay—Attila barátságos mérkőzés lesz hétfő délután a Diószegi uti pályán. A profik Debrecenben és Miskolcon egyformán erős mérkőzést játszanak vasárnap az amatör válogatott csapatok ellen s így ennek nyomai még hétfőn is érezhetők lesznek játékokon. Az Attilát még az utazás fáradalmai is meghendikepeli, miért is nivótlan küzdelem után döntetlen eredmény várható. A mérkőzést Balla Zoltán vezeti.

Budapesten folytatódna a csütörtökön megkezdett serlegmérkőzések és vasárnap a Ferencváros—Spárta és Hungária—Ujpest, míg hétfőn Spárta—Ujpest Ferencváros—Hungária mérkőzések kerülnek lejátszásra.

A DMTE vezetősége felkéri az alább felsorolt ifjúsági játékosokat, hogy vasárnap reggel fél 9 órakor legyenek kint a DTE pályán: Kiss III., Csuka, Márkus, Lengyel, Németh, Szentesi, Szikszai, Pósalaki, László, Dalmadi, Balog, Tartalék: Takaró, Fábán, Kallai.

A debreceniek találkozóhelye

Budapest legelső brandó, modern családi szállója az

István Király szálloda

VI., Podmaniczky-utca 8.

Mérsékelt árak, figyelmes kiszolgálás, modern berendezés, központi fűtés, melegvízellátás, lift.

A Nyugati pályaudvar közelében.

Pézsmapocok

patkányés egérkirtáshoz a legmegbízhatóbb szer

RATOPAX.

!! Házállatokra ártalmatlan !!

Kapható minden gyógyszerárban.

A megszokott husvétii vásárt az idén elősmerten olcsó árainnal is sokkal mérsékeltébb árakkal rendezi meg a

HAVAS harisnyaáruház

Bádogos-u. 1. (Tisza-palota)

1 pár tiszta cérna flórharisnya	— —	P 2 40
1 pár tiszta cérna fátolharisnya	— —	P 3
1 pár tiszta cérnakeztyű	— — —	P 1 60
1 pár valódi mosó selyemharisnya	— — —	P 5 20
garantált minőség	— — —	P 1-től
1 pár gyermek zokni tiszta cérnaflór	— — —	P 4 40
1 méter mosó sőtisselyem	— — —	P 7 20
1 mtr bel' eminőségű nyerselyem színes	— — —	P 7 84
1 mtr idei mintás foulard	— — —	P 7 84

Kérem ügyelni árainra, de mi ennél sokkal fontosabb:

a „HAVAS” névre.

Meszet, cementet,
gipszet,
menyezetrádat, kátrányle-
mezt, bõrlemezt legolcsóbban
Piac ucca 10. és
Petőfi tér 6.
szerezhet be
a Koronánál.

NAGY IMRE
villany és gőzerőre berendezett
AUTÓKAROSSZÉRIA
ÉS
KOCSIGYÁRTÓ IPARTELEPE
PESTI UCCA 7

Gőzgépemen készítik min-
denféle **AUTÓKAROSSZÉ-**
RIA hajlított alkatrészeket,
hajlított kerékfalpakat,
ernyő bogrnifákat.

Rajz, költségvetés díjtalan!
Tanulókat felfogadok.

JÉGGYÁRTÓ
és hűtőkészülék tanyák, háztartások
és üzemek részére megrendelhetők, 3
m 3-es víztartány és kuzsivatlyuk eladók
Erdős főmérnök
Simonffy ucca 32. Telefon 12-54

Tisztviselők! Munkások!
Ha jól, olcsón és szépen akar-
nak ruházkodni, akkor feltétle-
nül keressék fel a
Tegdes Károly Utóda
céget
Csapó-utca 8. sz.,
hol rendkívül nagy választékban
találnak férfi-, fiú- és gyermek-
ruha-különlegességeket. Áraim
rendkívüli szoliditása már közis-
mert, úgy hogy méret után
csinálók bármilyen fazonra
40 pengőért egész férfi öltönyöket
gyapjuszövet maradványból,
Méret utáni öltönyöket csi-
nálók 24 óra alatt. Dusan fel-
szerelt szövetraktáram bármil-
yen kényes igényeket is kielégít.
Kedvező részletfizetési feltételek!

Schiffer József
Üvegcsiszoló- és tükör-
gyártási telepe
Csapó-utca 19.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, hogy
Debrecen állomás teherkiadási
raktárában folyó évi április hó
21-én délelőtt 9 órakor árverés
tartatik, mely alkalommal eladás-
ra kerül: 1 láda szappan, 10 láda
mosópor, 1 hordó lakk, 2 darab
kalapipari gép vasból, 1 hordó
bor, 1 láda pezsgő, 1 zsák örölt
paprika, 1 kocsi szén, 1 láda olom-
csó, 1 hordó ételetet stb.
Debrecen, 1927 április 15.

Németh
raktárfőnök.

Bárki ingyen kap

husvét vasárnapig vásárlási kötelezettség nélkül egy
pohár legfinomabb bármiféle

likőrt

annak a bebizonyítására, hogy a **legprimább likőröket**
legolcsóbb árban árusítja a

Szilágysági szeszkereskedés

detail eladási osztálya **Csapó-utca 7. sz.**

GYENES ANTAL

KÖZPONTI FÜTÉS, SZELLŐZTETÉS, LÉGSZESZ-, VIZ-
VEZETÉK-, FÜRDŐ-, ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA

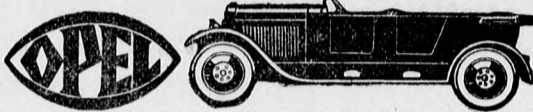
DEBRECEN, ARANY JÁNOS-U. 27

TELEFON 9-37

Alapítási év: 1905

!!!! Mintaraktár vételkényszer nélkül is bármikor megtekinthető !!!!

2 üléses	6080 P
4 " "	6720 " "
Szállítókosci	6400 " "
1 tonnás	8640 " "

Hupmobile, Saimeom, Isibot, Lati személy- és
teherautók, autógummi képviseltek.

Karosszéria gyártás, motor javítás, Duco fényezés géppel, berautók, kocsik.

Neuländer Andor karosszéria és kocsigyára
Erzsébet-ut 28. Telefon 11-47.

Szikvizgyár minden házban!

Az AUTÓ-SYPHON

készülékkel

egy perc alatt szikvizet készíthet
mindenki.

Díjtalanul bemutatja az egyedárusító:
Debreceni Üvegkereskedelmi Rt.
Rózsa-utca 2. Tisza-palota.

125 éve áll fenn

Blattner Gyula Ferenc József-ut 89.

épületüveges, képkeregető, üveg- és porcellán üzlete.
*Köztudomásu, hogy a legrégebb, legszolidabb és legolcsóbb
beszerzési forrás!*

EKLI JÓZSEF

„DANKÓ”-féle temetkezési
vállalata

új üzlethelyiségében: **Kossuth-u. 3. sz. a.**

Telefon nappal: 322. Éjjel: 66.

temetést a legolcsóbban vállal.

Saját fakoporsógyár.

Egyetemi klinikák, Debrecen sz. kir. város,
állami gyermekmenhely, stb. sz. állítója.

Vagyontalanok, hozzátartozók nélkül elhaltak temetése
ügyében díjtalanul ad felvilágosítást.

Figyelmeztetés!

Ezidén is, mint minden évben
hangzatos feldicséréssel ajánlják
egyedek gyenge minőségű légy-
fogókat. Mindenki saját érdeké-
ben cselekszik, ha obskurus már-
kák helyett a harminc év óta el-
ismerten és tényleg jó

„AEROXON” légyfogót vá-
sárolja, mivel
csak jó áruval
tudja vevőjét kielégíteni és megtartani.

Viszonteladók sziveskedjenek szükségleteik besze-
zése végett hozzám fordulni. Az „AEROXON”
mézes légyfogó magyarországi kizárólagos eladási
telepe és raktára:

TOLNAI JÁNOS JENŐ
Budapest, VI. Szondy-u. 73. Telefon: Lipót 970-30

Épületfa, fűrészeltefa, prima, száraz
asztalosárúk, deszka, lécs, zsindely,
száraz tölgy, köris- és gőzölt bükk-
deszka, köris- és szilfatőnk, köris-
és szilfatalp, nyirfa és gömbrud,
fedécszerép, fedéllemez

a legjutányosabban beszerezhető

Mező Ármín fatelepe

Wesselényi tér 6.

Ugyanott t. vevőim rendelkezé-
sére állanak **famegmunkáló** és
peim: szalagfűrész, körfűrész,
egyengető, vastagsági, csapoló,
maró- és fűrőgépek.

0-ás LISZT
Istvánmalmi

54
fillér

a KORONA lerakataiban.

Linoleum és

szőnyeg-áruház

Haas Lipót

Ferenc József ut 58.
Telefon 9-63.

Padló, inoleum

67 cm. széles P 450
100 " széles P 640
200 " széles P 1320

egyszínű sima linoleum min-
den vastagság és színben. —
Égetett és átöntött mintájú lino-
leumok óriási választékban.

Függönyök

szintartó mintával 1 teljes ab-
lak 2 szárny 1 drapéria
Péngő **8.80-tól.**

Futó- és nagy szőnyegek

minden minőségben,
ágygarnitúrák, szelöntakarók
szövet és moquetben a leg-
olcsóbb árban.

Gummikabát

kifűző minőségben
P **20-80, 24-00**
double két szövet között gum-
mizva ..... P **38-40**
szövet felsővel P **33-60-tól.**

Récsey éttermei Csapó-u. 65.

Naponta frissen csapolt **sör.**
Kitűnő fajborok, zóna reggeli, állandóan hideg és meleg konyha.
 A Magyar bandából kivált tagok **Benczi Orbán** vezetése
 alatt minden este muzsikálnak.

A nagyközönség szíves támogatását kérem **Récsey Lajos vendéglős.**

MÁTHÉI JÁNOS

KÖZPONTI FÜTÉS ÉS VIZVEZETÉKI VÁLLALATA

DEBRECEN,
 CSAPÓ UCCA 24. SZÁM ALATT

TELEFON : 321.

DENATURÁLT SZESZ

kartelen kívül kapható

POLLÁK ZSIGMOND-

nál Debrecen, Miklós ucca 13. szám. Telefon 441.

BÉSZLER ÉS DÁVID VASKERESKEDÉS

A KOSSUTH-SZOBOR MELLETT

Vasárak — Háztartási cikkek — Szerszámok

Nagy választék! Olcsó árak!

**MAGYAR LESZÁMITOLÓ
ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK**

DEBRECENI FIÓKJA

PIAC-UTCA 26-28. VÁROSI BÉRPALOTA

Alakult 1829-ben.

Saját tőke 24.000.000 pengő.

BANKOSZTÁLYA:

elfogad betéteket könyvecskére, folyó- és csekkszámlára
 a legelőnyösebb kamatozás mellett. Átutalásokat eszközöl az
 összes külföldi piacokra. Devizákat és valutákat vesz és elad
 a legelőnyösebb napi áron. Elfogad tőzsei megbízásokat
 értékpapírok vételére és eladására.

ÁRUOSZTÁLYA:

foglalkozik mindennemű mezőgazdasági termények nagybani
 vételével a legmagasabb napi áron.

Bankosztályi telefonszámok: 35, 9-41. és 8-29.

Áruosztályi telefonszámok: 11-66., 11-67., 11-68. sz.

**Debrecen sz. kir. város
világítási vállalata.**

Gyártelepünkön kaphatók:

Békebeli gázkocsz mázsánként. . . . . 7:20 P
 waggontételekben . . . . . 6:80 P
 Kátrány, kicsinyben, hordóvételnél különként — 25 P
 Házhoztuvarozás mázsánként — 32 P és a forgalmi adó

**A koksztüzelés tiszta, szagtalan,
 füst- és korommentes, sokkal ki-
 adósabb, sokkal olcsóbb, akár a
 fafűtés!**

Városi üzletünkben olcsó gáz- és villamos berendezések,
 csillárok, lámpák kaphatók. — Költségvetés díjtalan,
 megtekintésnél vétel nem kötelező.

TELEFON: Gyári szám 74, Városi üzlet 90.

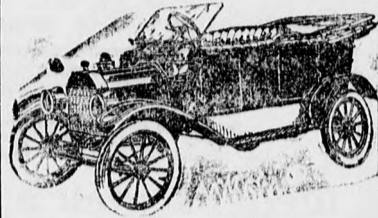
A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

CSAK AZ "Eternit" VÉDSZÓVAL JELÜLT LAP VALÓDI
 ETERNIT-MŰVEK HATÁSCIEK. A HŐSÍVÍTÉS, A HŐVÉDELMEZÉS, A HŐVÉDELMEZÉS, A HŐVÉDELMEZÉS.

Elárultóhelyek:

Kubinyi Lajos és Társa tetőfedő vállalat, építési anyagok raktára Debrecen,
 Lukács Vilmos és Testv. tetőfedő vállalat, műkő- és cementárugyár Debrecen,
 vitéz Onody Habucska János tetőfedési vállalkozó Debrecen, Gelbmann Ignác
 fa- és érmekerynse étkedő Balmazújváros.

Automobil karosszériák,

javitások, átalakítások,
 könnyű hajtó kocsik

Riesz Henrik kocsigyár

Debrecen, Hatvan-utca

**Szőnyegek, függönyök,
terítők, futók**

stb. óriási választékban

Horn és Erdélyi cégnélDEBRECEN,
Kossuth-u. 19

a Csokonai-színházzal szemben. — Szolid árak!

Mindenféle rőfös és rövidárucikkék

nagyon olcsón kaphatók

**Szabó Jenőné divat-
áruüzletében** Szent Anna-utca 1.

Magyar Általános Hitelbank

debreceni fiókja Piac-
utca 45.sz. saját házában

Fiókok és affiliált intézetek a nagyobb
 városokban. Foglalkozik: **a banküzlet
 minden ágával, elfogad betéte-
 ket.** Folyószámlai hitelek, váltóleszá-
 mitolás, finanszírozások, értékpapírüzlet.
 Vásárol és elad: **mindennemű kül-
 földi pénzeket és devizákat.**

Tőzsei megbízások keresztülvitele.

Áruosztály foglalkozik mezőgaz-
 dasági termények vételével.

Az intézet saját tőkéje:
65 millió pengő.

Telefon: 3-32, 4 27, 14-54.

Alapított 1867.

Nagy és kismosáshoz legjobb a
HÓVIRÁG önműködő mosóanyag.
Önmaga hófehérre mos. Gyártja: Albatros Rt. (Lossive Phénix alapítása)
Budapest, V., Nádor-utca 6. szám.
Kérjen a csatolt szelvényvel saját érdekében postacsomagot.

ALBATROS RT. BUDAPEST, V.
Küldjön díjtalanul egy próbacsomag
HÓVIRÁG-ot

Név: .....
Cím: .....

A Palma kaucsuksarok olcsóbb lett!

A „Háztartás” termelő, értékesítő és fogyasztási szövetkezet mézosztálya Budapest, IX., Bakáts ucca 8. elsőrendű pergetett **mézet** korlátlan mennyiségben vásárol. Küldjön mintát, melynek vétele után árajánlatot postafordultával küldünk. — Szállítunk elsőrendű, szavatolt vegytiszta **műlépet** és az összes méhészeti segédeszközöket, kapfári, pergetőt. — Kérjen képes árjegyzéket.

Legszebb női kalapok
legolcsóbban kaphatók
Schimmer Mórénál
Plac-utca 2.
Kalap hozzávalók nagy választékban.

Molykár ellen
téli ruhák gondozását felelősséggel, jutányos ár mellett vállalom.
Adler szücs
Batthyány ucca 2. szám.

Jég
bármily mennyiségben állandóan olcsón kapható. **Hűtésre** bármilyen árut mérsékelt díj mellett elfogadok. **Széchenyi-utca 22.**
Telefon 305 és 82.

GYENES ANTAL
központi főlé, vízvezeték, csatornázás és fürdőberendezési vállalkozó
DEBRECEN, ARANY JÁNOS UCCA 27.
TELEFON 9-37.
Mintaraktár vételkényeztetés nélkül is bármikor megtekinthető.

ERNSZT JÓZSEF
FASZOBRÁSZ
DEBRECEN, SZÉCHENYI-U. 42.
Készít művészeti kivitelben, szolid áruk, mindennemű iparművészeti tárgyakat: fali karokat, fa oszlopokat, kandelabereket, képek kereteket.

Vangor Antal
épít- és bútorszállító
CSAPÓ-UTCA 9.
Kész hálószoba és konyha-berendezés raktáron.

Oltott és darabos mész,
cement, kavics, gipsz, stukator-nád, fedéllemezek, kőpor, cserép, valamint
száraz tűzifa és l.o. külföldi porosz és hazai szén
a legolcsóbb napi árban beszerezhető:
BARTHA tűzifa, szén és építkezési anyagtelepén
Debrecen, Ispotály u 3/b. Telefon 7-95

Tavaszi ujdonságok
selyemáruban
kicsinyben és nagyban árusításra raktárra érkeztek
Zoldán Izsák nagykereskedőhöz
Plac-u. 19. sz. udvar,
ahol detallvevők is engrosárban szolgáltatnak ki.

Tavasza
megérkeztek a legújabb bőr- és szövött keztyük
Schön Sándornál
Debrecen, Plac-u. 14. (Csapó-u. sarok.)
Telefon 11-55.

Szőnyegek legolcsóbb beszerzési forrása. Kedvező fizetési feltételek.
LŐRINC SZŐNYEGÜZEM
Szoboszlai-ut 11/B.

Legolcsóbban
FEST, TISZTIT
Weisz,
Arany János-utca 9.
Gyász esetén 24 óra alatt.

PATKÁNY,
egér, poloska és svábbogár irtószer
törvényesen védve, nagyon olcsón kapható
Stern festéküzletében
Plac-u. 10., a Bikával szemben.

E héten nagy selyemvásár!!
Köpeny-, ruha-, nyers- és bélés-selymek árusítása eddig még nem létezett reklámárakban
Korvin Áruház Farkas László és Társa
női divat- és konfekció áruházában, Ferenc József ut 65. sz.

Automobilisták figyelmébe!!
Megjelent az
Uj Magyar Autótérkép
Mérték 1 : 300.000.
Tervezte: **Gergely Endre** százados.
Csonka-Magyarország legmegbízhatóbb autó térképe.
Uj alapon, új rendszerű hajtogatással, 6 szelvényen hegyábrázolással. Az utak minősége különböző színű és vastagságú vonalakkal van jelezve. A térképen oldalt a nagyobb városok külön kis várostérképei láthatók.

Minden autótulajdonos-, motorkerékpáros-turistának nélkülözhetetlen!

A 6 lap ára egyenként Pengő 2-80.

Autószakkönyvek:

Automobil közlekedési rendszet (Kontz)	P 7-20
Habán-Delmar: Motorkerékpár kötve	P 5-—
Mihály Dénes: Az automobil füzve	P 7-20
Mihály E.: Könnyű motorkerékpár	P 2-80
Mihály E.: Nehéz motorkerékpár	P 3-80
Schreiber: Automobilisták zsebkönyve (Csonka-Magyarország új autótérképével)	P 4-—
Strelhammer: A modern automobil szerkezete és kezelése	P 8-—

Kaphatók: **HEGEDÜS ÉS SANDOR R.-T.** könyvkereskedésében a főposta mellett. Telefon: 54.

Bármely nyelven megjelent autószakkönyv általunk megszerezhető!

Ma már mindenki tapasztalatból tudja, hogy a
„MIRA”
gläubersós gyógyviz
soványít és gyógyít!
Hölgyeknek kedvenc gyógyitala soványító kurák elvégzésére.
Bámulatos eredmények!
Kérdezze meg orvosát!
Mindenütt kapható!

Évszázadok óta ellismert gyógyhatású
Konyári Sóstó
fürdő
1927 május 1-én megnyílik
A fürdő orvosilag ajánlva különösen csuz, rheuma, köszvényes bántalmak és összes női bajok ellen. A fürdőtelepen többhaldas arnyas park a legkellemesebb üdülőhely. Saját zenekar, csónak, rádió és egyéb szórakozások a k. vendégek rendelkezésére áll. Jó és olcsó konyha. Állandó por- és szelmentes tiszta levegő. Elsőrendű masször. Posta- és vasutállomás a telepen.
Elő- és utóidényben árengedmény 2 ágyas szoba 2 pengő. Egy fürdő 80 f.
Állandó orvosi ellenőrzés!

Metsző ollók,
permetezők és alkatrészek, mezőgazdasági cikkek
Kovács Gyula
vasüzletében, Bika mellett sarkon, Ferenc József-u. 17.

Husvétii פסח
fűszer, csemege, bor és szilvórium legolcsóbb árban kapható
Ifj. WEISZ BERTALAN
Plac-u. 58. Telefon 11-77.
Kívánatra házhoz szállítom.

TALIZMÁN
SÓSBORSZESZ
ÜDIT, ERŐSIT, FIATALIT
Gyártja: **Dr. SZELÉNYI ÁRPÁD** vegyészeti gyára, Debrecen.
Kiváló házi szesz és menthol tartalmánál fogva használható bőrápoló (kozmetikai) szernak. — Egy kávéskanállal a mosdóvízbe, nehány kanállal a fürdővízbe téve üdítően hat. Vissza higitva borokváltás után az arcból lemosására, továbbá a fejbőr és a fardat testrészek bedörzsölésére kiválóan alkalmazható. Munkások, katonák, sportemberek nélkülözhetetlen izomerősítő szere.
Kapható mindenütt.

FIÁT képviselő!

PANNÓNIA GARAGE-
BAN DEBRECEN, PIAC U. 42

BÉRAUTÓK!

Soffőr tanfolyam április 15-én kezdődik!!

TELEFON 299, SZ.

Vizvezeték és központi fűtés
szerelési műhelyemet
Széchenyi-utca 53. szám alól

Széchenyi-u. 1. sz. alól
helyeztem. Tisztelettel

WEINBERGER LÁSZLÓ
szerelőmester. — Telefon 828.

MICHELIN PNEU

autószerelések, Ford alkatrészek
legolcsóbban

NAGY JÓZSEF, BUDAPEST,
VI., Andrássy-ut 34. Telefon: 221-97.

Élő halak

olcsón

állandóan kaphatók

Csapó-u. 37.

és **Simonffy u.** halcsarnokban

KOHN SÁNDOR halkereskedő.

APRÓ HIRDETÉSEK**POSTA**

Csak párosan szép az élet
jelige levelét vegye át a kiadóból.
4015

VÉTEL

Megvételre
keresek a városban jókarban levő
egyszerűbb kis házat. Cimeket a
Független Ujság kiadóhivatalába
(Piac u. 49.) kérem bejelenteni.
3543

Iparosok figyelmébe!
Mindenféle kész, haszonra való
vasak legolcsóbban kaphatók. —
Rezet, ólmit, cinket, ócska vasat
legmagasabb árban veszek. Wür-
diger, Késes ucca 90. 431

Lakást veszek
(cserélek modern lakással) —
Miklós, Szent Anna uccák vagy
MAV. pályaudvar közti részen,
esetleg Homokkertben 3-4 szobá-
sat. Közvetítést díjazok. Adler,
Hatvan ucca 13. 3992

ELADÁS

A Hock ingatlanforgalmi
iroda hirdetései:

Eladó házak:
Simonyi, Komlóssy uton,
Tisztviselő telepen 4-5
szobás villa.
Szent Anna, Kossuth ucca
Arany János, Miklós ucca
elején 4-5 szobás.
Péterfia végén, Bem József
ucca 1. beköltözhető 5 szobá-
val 200 millió.
Erzsébet ucca 19. három
szobával 115 millió.
Lehel ucca 16. villa beköltöz-
hetőséggel, 1800 négyszögöl szö-
lővel, 120 millió.
Simonffy ucca 36. és 47.
számu házak jutányosan.
Góhér ucca 40. három szobá-
val, szőlővel 120 millió.
Széchenyi ut 30. beköltöz-
hető villa 150 millió.
Ezenkívül kisebb-nagyobb házak.
Kizárólagos megbízott Hock József
vármegeyi t. főjegyző bir-
tokirodója, Szent Anna negy. —
Telefon 14-76 546

Átadó lakások:
1-4 szobások a város minden
részén. Hock lakásiroda, Szent
Anna negy. 546

Süteményhét
a kóser cukrászdában, sel peszach
sütemények állandóan lesznek. —
Szombatra és ünnepnapokra elő-
fizetéseket elfogadunk. Pásti u.
6., Farkas és Társa. 3935

Kétemeletes
modern, masszív bérpalota főut-
vonalon eladó. Cim a kiadóban.
4008

Eladó
Bajnok ucca 1. számu új ház, 468
négyszögöl telekkel. Értekezni:
Hatvan ucca 64. 4102

ISTVANMALMI LISZT
54 fillér a Korona lerakataiban.
3993

FORD
teherautó, keveset használt, zárt,
vagy nyitott eladó. Piac 10. 3995

Köntöskert
Bezerédi ucca 13. kettő részletben
is eladó. Balázs-bank, Piac 89.
3991

Nyilas-telep
Kossuth Lajos ucca 12. ház, kettő
szobás, kertes, kedvező fizetési
feltételekkel eladó. Balázs-bank,
Piac ucca 89. 3990

Hatvan uccai kert
Ujvárosi ucca 14. eladó. Balázs-
bank, Piac 89. 3989

Jókarban
levő férfi ruhák, cipők és fehér-
neműek olcsón eladók. Arany Já-
nos ucca 45., uccai lakás. 3946

CSEPLŐGARNITURA
rendkívül olcsó árban azonnal el-
adó. Közraktár, Hid ucca 16., —
Telefon 58. 134

RÉZÜSTÖK RÉSZLETFIZETÉSRE
is Mándokinál, Arany János ucca
13. 284

Cementlapok,
betoncsövek, kutgyűrűk legolcsóbb-
ban beszerezhetők Lukács Vilmos
és Testvére cementárúgyárában,
Debrecen, Hatvan-u. 7. 452

Függönyrudak,
tisztá réz, komplett, 52,000 koro-
nánál Vasbutorgyár Részvénytár-
saságnál. Telefon 646. 3978

Csapó ucca 67.,
Bálint József asztalos ajánlja saját
készítésű butorait. 306

Bor,
saját termés, Wertheim szekrény
eladó. Lorántffy 13. 3977

Angol
férfi és női szövetek leszállított
árban hitelképeseknek részletre
Weisz Ignácnál, Piac 73. 303

Filé
terítők eladók, függöny, ágyterítő
csipke megrendelhető. Fűvészkeret
ucca 12. II. 3964

Izletes husvétí
céklacibere kapható Markovitsnál
Simonffy ucca 37. 3966

Wolafka-telepen
ötszázhusz négyszögöl pusztá föld
házhelynek eladó. Dezső, Nyom-
tató ucca 12. 516

Perzsaszőnyeget
kéz alatt vennék. Cim a kiadóban
3965

Eladó
jókarban levő ház, beköltözhető,
van rajta 3 szoba, 2 konyha, elke-
ritett baromfiudvar, tyúkólak, fás-
kamarák, szivattyus kut és gyü-
mölcsfák, 375 négyszögöl földdel.
Értekezni a helyszínen: Tócskert,
Faiskola ucca 7/g. Özv. Polgáriné.
3876

Uri szoba
berendezés, kiállításon első díjjal
kitüntetve, eladó. Lusztig Ernő
asztalosmester, Deák Ferenc ucca
10. 1327

TÜZIFA
és szén legelőnyösebb beszerzési
forrása Erdélyi tüzifa behozatali
rt. Telefon 12-50. és 10-93. 388

Szemüvegek
receptre és anélkül, hőmérők,
látzerek legolcsóbban Nagy lát-
szerésznél, Piac ucca 30. 1297

Mész,
darabos és oltott, cement és min-
dennemű építkezési anyagok, tüzi-
fa, hasábban, aprítottan a legszoli-
dabb kiszolgálásban kapható. —
Fischer Béla, Hatvan ucca 64. 440

Sírkövek
műköből, természetből olcsón kap-
hatók Debreceni Működgyárnál,
Fürdő ucca 2. 388

Karbolineum
nagy és kis mennyiségben kapható
Klein festéküzlet, Arany János
ucca 10. (udvarban). 368

Valódi
angol tavaszi újdonságok megér-
keztek. Hitelképes egyéneknek
részletre is. Kupfer, Kistemplom-
bazar. 244

Varrógépek,
eredeti Centralbobin, 2.200.000,
tizévi jótállással Molnár Testvé-
reknél, Nagytemplomnál. Telefon
7-27. Cégre figyelni! 2251

Butorok
egolcsóbb beszerzési helye Hauser-
nél, Simonffy ucca 2/c, városi bér-
ház. 256

Király kávéi
mégis a legjobbak! Aromás, za-
matos, a vevő előtt pörköltve, me-
leg állapotban kapható. Degenfeld
tér 11. sz. 217

Kapák,
ásók, fonatok, méhészeti cikkek,
műlöp kapható Bakos vaskeres-
kedésében, Csapó 86. 305

ÖNTÖTT VAS
és lemezedények legnagyobb vá-
lasztékban legolcsóbban beszerez-
hetők: Hitelszövetkezet, Csapó u.
15. 3960

Parkettfőnyesítő
padlóakk különlegesek, kály-
ha orüst, zomáclakkok minden
szinben kapható Klein Vilmos fes-
téküzletében, Arany János u. 10.
(udvar). 363

MÁRVÁNYMOZAIK,
cementlapok, betonárak, építési
anyagok a legolcsóbban beszerez-
hetők a Debreceni Működgyárnál,
Fürdő ucca 2. sz. 388

Kalapok
alakítását, tisztítását vállalom. Új
kalapok legszebb modellekben ol-
csón szerezhetők be Oláh József
kalapkereskedőnél, Piac ucca 63.
308

Téglát,
cserepet, meszet, cementet, só-
dert, stukator nádat legolcsóbban
Rosenfeld Kálmánnál kaphat és
megrendelhet. Költségvetést sze-
mélyesen bemutatom. Telep: Sa-
létrom 12. Telefon 674. 297

Varrógépeket
szakszerűen javítanak Molnár
Testvérek műszerészek. Telefon
7-27. Nagytemplomnál. — Cégre
figyelni! 2252

Jóminőségű
butorok

olcsó áron
részletfizetésre is
kaphatók

WEINSTOCK HENRIKÉL
Miklós utca 2., Apolló-butortüzet.

JÓMINŐSÉGŰ

csertéglá és csorép kapható a
Tóth és Sebestyén rt. Kishegyesi
uti téglagyárából. — Eladása Si-
monffy ucca 1/a. II. emelet. Tele-
fon 6-10. 388

Mindenféle
fajebek beszerzésével foglalko-
zom! Azonnali eladásra ajánlok
embervédelmileg idomított nagy-
fajta Foxterrier feketefoltos pat-
kányirtó kutyát. — Az embernek
csak úgy kacsag a lelke az örömtől,
annyi sok szepet produkál. A ve-
vőnek átvételnél be lesz mutatva.
Beszerzek fajebeket a legkisebb-
től a legnagyobbig, továbbá kaná-
ri éneklő és diszmadarak, papagáj,
angora macskák, majmok beszer-
zését elvállalom. Fajebek idomítá-
sa. Bódi Zoltán Hajduböszörmény,
Zöldág ucca 1394., válaszbélyegét
kérek. 3907

Száznyolcvanhoidas
buzatermő fekete homok, tanya-
val, város alatt eladó. — Dezső,
Nyomató ucca 12. 516

Modern
plissé gouvrat olcsón készít
Schwartzné, Erzsébet ucca 55.
372

Kézimunka-
anyagok, fonalak, gépazsurozás,
plisszírozás legolcsóbban Szilágyi-
nál, Széchenyi ucca 1. 291

Butorszínór,
paplangomb Barcza paszományos-
nál legolcsóbb. Degenfeld tér 3.
229

Különféle
háztartási tárgyak (mosóteknő,
sütőteknő, spájzpolc, gyermek-
szék, gázresó, gyorsfőző, kékpe-
retek, rézüst, petroleumlámpák,
zsákok stb.) eladók. Zugó ucca 8.
szám alatt. 3983

Négyszobás
uccai, emeleti modern lakás ki-
adó. Hunyadi ucca 17. 4009

Üzleti állványok,
puldok, üres ládák eladók. Csapó
ucca 6. 3929

Gyenge
tavaszi turó kapható Turóüzem-
ben, Darabos u. 20. Telefon 668.
233

Eladom
tarcali hegyen 1000 négyszögöl
szőlőföldemet. Libándi, Péterfia 4.
290

Olcsón
vehet gummitalpu tornacipőt min-
den szinben Emerich Samu cégnél,
Csapó ucca 7. 231

Eladók
hálószobák, könyvszekrény, kony-
haszekrény, szalóngarnitúra, divá-
nyok, hencserek. Széchenyi ucca
8., Szentpétery. 114

Zamatos
házbör, bakator és fajszőlőkből
literenként csak 1.40. — Kapható
mindennap. Poroszlay ut 53. 3975

Gyógyszertárt

Debrecenben vagy annak kö-
zelében

megvételre

keresek. Részletes írásbeli aján-
latokat. Havi forgalma 3-4
ezer pengő" jellegre a kiadóba
kérek.

Telefont, villamos jelzőt,
villámhárítót javít, rendbehoz
FÖLDVÁRI MÓR
Blázó Debreceni Elektrotechnikai
Gyára, Debrecen, Széchenyi-utca
55. szám. Telefon 168.

DIENES JÓZSEF
v. községi főjegyző Országos
Földbirtokrendező Biróság által
engedélyezett ingatlanforgalmi és
biztosítási irodája, Fűvészkert u.
16. szám. — Telefon: 14-98.

Eladó ingatlanok:
Sürgősen és olcsón eladó három-
szobás kerti ház, nagy telekkel.
Maróthy György és Pesti uccán
háromszobás modern házak két-
százötvenmillióért.
Oláh Károly ucca 58. számú két-
szobás ház negyvenötmillióért.
István uton egyszerűbb két-
szobás ház 45 millióért.
Király Ferenc ucca 7. számú jól
jöveldelmező ház negyvenötmil-
lióért.

Autóbusz megállónál háromhol-
das szőlőbirtok, háromszobás la-
kással, épületekkel, felszereléssel
kétszázhuszmillióért.
Lehel ucca 36. számú kitünő
szőlő hetvenötmillióért.
Hajdubagosi jó szőlő huszonöt-
millióért.

Nagyserén 43 holdas jó kisbir-
tok, uri lakással, ötszázmillióért.
Sztarmegyében, állomás, vá-
sártér és kövesut melletti malom,
ötszobás lakással, ötszázmillió.

Lakásokat keresek lelépéssel és
aranybérért, két, három, négy és
ötszobásokat.

Kiadó háromszobás, fürdőszobás
lakás, öt világos helyiség irodának
és egy ujkerti nyári lakás.

Keresek megbízóim részére el-
adó házakat, telkeket, földeket és
földbirtokokat.

Parcellázásra ingatlanokat és
azok értékesítését elvállalom.

Jégbiztosításokat legolcsóbb
díjazással, legkisebb kárt is meg-
terítve, felveszek. 456

Női és férfi
divatkalapok a legjutányosabban
beszerezhetők M. Nagy Mihály
kalaposnál, Színház-átjáró. Alaki-
tások gyorsan és pontosan eszkö-
zöltetnek. 438

Siremlékek
már 40 pengőtől kaphatók. Sir-
szegélyek, sirbaltok legjutányo-
sabb árban. Harkányi Ede szob-
rász és kőfaragó mesternél, Piac
ucca 83. 521

Hetvenholdas
buzatermő fekete homok, tanyá-
val, köves ut, állomásnál eladó.
Dezső, Nyomatató ucca 12. 516

Kishegyesen
tizenkétholdas elsőrendű fekete-
föld, tanya nélkül eladó. Dezső,
Nyomatató ucca 12. 516

Saját
termésű bor, hordó- és liter-téte-
lekben, 1000 darab porhajás és
100 liter törköly pálinka eladó. —
Szoboszlói ut 11/a. 3919

Eladó
öcska fedélmez. Epreskert ucca
27. 3980

Mérleget, súlyokat
hitelesítve javít
BIHARI mérlegkészítő
Miklós-utca 18.

KERESLET

Egy
megbízható egyén bármily bizalmi
állást elvállal. Cím a kiadóban. 3959

KIFUTÓ LEANY
felvétetik a Hegedűs és Sándor
rt. nyomdába, Piac ucca 49.

Egy
irodai munkában gyakorlott hölgy
— gyors- és gépiró — május 1-re
felvétetik. Cím a kiadóban. 3988

Elárúsító,
ügyes, jártas kenyérlétkatba fel-
vétetik. Piac ucca 10. 3996

Ispánt,
szerény igényűt, belterjes gyakor-
lattal keresek. Péterfia ucca 8.
3994

Tyukszemvágó
felvétetik. Fürdő, Pásti ucca 8. sz.
4004

Bádigos
segédet alkalmaz Neuländer kocsi-
gyár, Erzsébet 28. 4000

Irodánkban
gyakorlattal bíró kisasszonyt fel-
veszünk. Deutsch Albert és Fia. 4005

Téglagyárvezető,
33 évi gyakorlattal, állást keres.
Kivánatra óvadékat ad. Cím a ki-
adóban. 4011

Gépi
műhímezéshez tanulóleányokat fize-
téssel beszereztek. Ugyanott
használt motort keresek meg-
vételre (lehet ventilátor is). —
Péterfia 76., keresztépület. 4007

Tisztviselőt,
ki telegkönyvi ügyekben teljesen
jártas, keresek. Cím a kiadóhiva-
talban. 3976

**Valódi Melichar „Unikum-Drill“ vetőgépek és sor-
trágyázók, eredeti Bächer-acélekék tüköracél kor-
mánnyal, amerikai rendszerű Bächer-lókapák és egyéb
talajmivelő különlegességek állandó nagy raktára**

**Bächer-Melichar eke- és vetőgépgyárak
kizárólagos képviselője**

**Ráhrer Sándornál, Debrecen, Piac-utca 43.
Telefon 962.**

Ugyanott a „Cormick“-petrolaum-tractor és a Magyar kir.
államvasutak gépgyára kerületi képviselője.

Kereskedelmiből
érettségizett fiatal embert gyakor-
noknak azonnali belépésre kere-
sünk. Ajánlatok személyesen nyuj-
tandók be. Friedländer Testvérek,
Hatvan ucca 37. 530

Keresek üzlethelyiséget
Csapó ucca 2. számtól a Rákóczi
uccáig 80—120 pengő havi bérel-
téért. Közvetítőt a szerződés meg-
kötése után díjazok. Özv. Hajós
Jánosné, Varga ucca 16. sz. 3981

A Debreceni Iparoskör
gondnok-eljárói állásra ezennel
pályázatot hirdet. Pályázati hatá-
ridő f. hó 21-én déli 12 óra. Kel-
lően felszerelt kérvények az Ipar-
testület jegyzői irodájában adan-
dók be, ahol a részletes feltételek
is megtudhatók.

Gép- és gyorsíró
keres május 1-i belépésre a Deb-
receni Ipartestület. Kellően fel-
szerelt kérvények e hó 19-én
délután 4 óráig nyújthatók be az
Ipartestület irodájába, ahol a bő-
vebb felvilágosítások is megkap-
hatók.

VEGYES

Német játékdélelőtők
6 éven aluli gyermekek részére.
Foglalkoztatás a legújabb peda-
gógiai módszer szerint, higiénikus
tantermekben vagy a szabadban.
Beiratás 11—12 között. — Délután
nagyobb gyermekek részére a szo-
kásos rendes nyelvoktatás. Német
Gyermekotthon. Piac ucca 34. III.
12. 4006

Sírkövek,
fejtőkövek műköből és termés-
köből legolcsóbban beszerezhe-
tők és megrendelhetők Polgári
Lajos, Tócskert, Faiskola u. 7/g.
3938

500,000
korona ebédkoszt a Goldstein-féle
orth. kóser étkezdében, Piac ucca
19. 478

Figyelem!
Csakis az a valódi retorta faszén,
amelyik Kaufmann Sándor című
vignettával van ellátva. Nagyban
beszerezhető Csapó ucca 51. alatt.
Telefon 14-17. 3670

8 napos
alkalmi vásár női, férfi, és gyer-
mek, valamint luxuscipőkben. —
Makói Magyar Aruház, Széchenyi
ucca 44. 315

Facementtetők
javítását szakszerűen végzi Lu-
kács Vilmos és Testvére, Debrecen,
Hatvan u. 7. 452

Husvéti
hordóskaposzt, vizesugorka, cék-
la lé kapható: Csapó ucca 19., —
Simonffy ucca 5., — Kornhauser
baromfiüzlet. Telefon 4-12. 484

Hő- és sárcipőket
villanyerőre berendezett üze-
mekben a legegyszerűbb és legol-
csóbban javítok. Szander, Deák
Ferenc ucca 21. 147

PIAC UCCAN
modern 7 szobás lakás május 1-re
kiadó. Cím a kiadóban. 3450

MODERN
kétszobás lakást a nagyalomás
felé való részen lelépéssel május
1-re keresek. Cím a kiadóban. 3754

4 VAGY 5 SZOBÁS
lakást keresek lehetőleg a köz-
ponton lelépéssel, esetleg cserélés
útján. Cím a kiadóban.

Kétszoba,
konyhás lakás mellékhelyiségek-
kel kiadó. Csapó u. 23. 4001

Kiadó
Kerekes Géza ucca 39. számú egy
szoba, konyha, speizos lakás,
azonnal beköltözhető. 3999

Kiadó
jóforgalmu sütőde két kemencével
Cegléd ucca 18. alatt. 3997

Üzlethelyiség
(modern) kiadó. Hunyadi 12. Ér-
tekezhetni a háztulajdonosnál. 3998

Fényező
segédet és tanulókat alkalmaz —
Neuländer kocsigyár, Erzsébet u.
28. 4002

Betonos,
száraz, nagy pincehelyiség kiadó.
Miklós ucca 29. 4003

Kiadó
Piac ucca 5. szám félemelet május
1-től. Értekezni lehet az üzletben.
4014

Kiadó
két uccai szoba májustól. Piac u.
38. I. emelet. 4013

Egy
szoba, konyha átadó. Szent Anna
58. 4010

KOLLEGIUM
mellett csinosan butorozott szoba
uriembernek vagy fiatal párnak
kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3537

Lakodalmakat
és házimulatságokat megrende-
zi a Magyarországi Szállodai, Éttermi
és Kávéházi Alkalmazottak Or-
szágos Egyesületének debreceni
csoporthja, Fűvészkert u. 9. Tele-
fon 201. 3956

**Kényszerkölcsönkötvényeket
vesz,
Kényszerkölcsönhátrálékot
előnyösen befizet
Dr. Balázs Jenő bankháza
Debrecen,
Piac-utca 88. sz., Royal-kávéházzal
szemben, Blattner-ház.**

MOSKOVITS JÓZSEF
uri divatszabó termébe
valódi angol ujdonságok
érkeztek!

Harisnyák
már legolcsóbban csak Guttmann
Dávidnál, Csapó ucca 33—35.,
tanonciskola-épületben. 222

Kiadó
májusra Zugó ucca 8. négyszobás
lakás. Grünberger ügyvédnél, Piac
58. 3987

Kiadó
májustól Piac ucca 5. félemelet.
Értekezhetni ugyanott az üzletben
3940

Szépen
butorozott szoba kiadó, esetleg
ellátással. Darabos ucca 41., kapu
alatt balra. 3986

Bérelnek
3 szobás vagy 2 szoba, előszobás
családi házat, esetleg kerttel, le-
het közeli kertségben is. Címet és
feltételeket a kiadóba kérem. 461

BUTOR
legjobb minőségben, legolcsóbb ár-
ban, legkedvezőbb feltételekkel.
Szántó Zsigmond, Színház-átjáró. 468

Kiadó
egy, vagy két szoba elegánsan bu-
torozva vagy üresen garzon urnak
vagy irodának, rendelőnek. Piac
ucca 16. II. emelet 4. 3984

Szoba, konyha
butorozva izraelita házas párnak
kiadó. Értekezni: Szöllösi tőzsdé-
ben. Hatvan ucca 1. 3982

BUTOROK
beraktározását elvállalja igen ol-
csó díjak mellett. Közraktár, Hid
ucca 16. 228

Két
egymásba nyíló csinosan butoro-
zott szoba esetleg ellátással ki-
adó. Miklós u. 7.

Csinosan
butorozott kétágyas szoba kiadó.
Busi u. 17. 3973

Kiadó
két uccai szoba májustól. Piac u.
38., I. emelet. 3972

Gyermekdivatházban
Debrecen, Városháza (főkapu mel-
letti) legolcsóbban beszerezhetők:
gyermek és baby fehérneműek,
keresztelő párnák és paplanok,
meleg baby és játszóruhák, köté-
nyek, szvetterek, leányka és fiu
szövetruhák, meleg baby kabát-
kák, sapkák, kalapok.

A Hortobágy Műmalom RT.
Böszörményi ut 1. sz. alatti tele-
pén évtizedek óta fenálló lisztüz-
letben az általános elismert jó-
minőségű liszt, korpa, tengeri, ár-
pa és darák változatlanul állan-
dóan kaphatók. Telefon megren-
deléseket bármilyen kis tételben
is házhoz szállítunk. Telefon 179.

FIGYELJEN!
Központon lakik, lakbérnyit meg-
takarít villanyosnál. Telket
amortizációval megterhelheti — 99
évig lakhatik — kibérelvén. Csapó
u. 19. (tervrajzzal.)